

KANTAR PUBLIC

Inzicht in drijfveren en belemmeringen voor vrijwillig fietshelm gebruik

Vragenlijstonderzoek onder ouders met jonge kinderen, forensen en senioren

In opdracht van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

September 2023

338400076

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Inhoud

1	Management samenvatting	3
2	Achtergrond en onderzoeksmethodiek	12
3	Resultaten	19
3.1	Fietsgedrag	21
3.2	Associaties fietshelm	23
3.3	Bezit en gebruik fietshelm	26
3.4	Intentie tot aanschaf	29
3.5	Intentie tot gebruik	31
3.6	Beschrijving gedragsbepalers vrijwillig fietshelm gebruik	34
3.7	Afzender informatie fietshelm gebruik	85
3.8	Voorspellende drijvers vrijwillig fietshelm gebruik	87
4	Bijlage	90

1 Management samenvatting

Onderzoeksdoel, steekproef en vragenlijst

Onderzoeksdoel

Het doel van dit kwantitatieve panelonderzoek is om inzicht te krijgen in de drijfveren en belemmeringen voor vrijwillig fietshelmgebruik bij verschillende doelgroepen fietsers.

Steekproef

Het onderzoek is uitgevoerd onder 1.754 fietsers, waarvan 1.528 niet-helmdragers (*fietsers die nooit een fietshelm dragen tijdens het fietsen*) en 226 helmdragers (*fietsers die wel eens een fietshelm dragen tijdens het fietsen*). Vijfenvijftig procent van de steekproef maakt (primair) gebruik van een stadsfiets en 45% van een elektrische fiets. De groep niet-helmdragers bestaat uit drie subgroepen, namelijk: ouders die met hun kinderen fietsen (n=421), forensen die de fiets gebruiken voor het woon-werkverkeer (n=502) en senioren (n=605). Bij de groep ouders zijn er zowel vragen gesteld over het helmgebruik van henzelf als over het helmgebruik van hun kind(eren). De volledige inclusiecriteria van de respondenten en de indeling in de verschillende subgroepen zijn [hier](#) te vinden.

Vragenlijst

De volgende onderwerpen werden voorgelegd in de vragenlijst:

- Achtergrondkenmerken ten aanzien van fietsgedrag, inclusief het bezit en gebruik en intentie tot gebruik van een fietshelm;
- Belemmerende en stimulerende factoren voor het dragen van een fietshelm, in dit rapport gedefinieerd als *gedragsbepalers*.
- De bereidheid tot het dragen van een fietshelm (op basis van intentie, belang en moeilijkheid).

De invulduur bedroeg ongeveer 10 minuten.

Fietsgedrag bezit en gebruik van de fietshelm

Fietsgedrag

Respondenten maakten gemiddeld 10,5 ritten per week op de fiets. De meest genoemde redenen voor het gebruik van de fiets waren boodschappen (84%), recreatie (60%) en familiebezoek (57%).

Bezit en (intentie) gebruik fietshelm

Het bezit van een fietshelm staat niet gelijk aan (consistent) gebruik daarvan: 45% van de fietshelmbezitters draagt *wel eens* een fietshelm tijdens het fietsen op een stadsfiets of elektrische fiets. Van deze groep geeft ongeveer vier op de tien aan dat ze deze *altijd* dragen. Bij kinderen die een fietshelm bezitten is het gebruik lager: 20% van de kinderen die een helm bezitten, draagt deze wel eens tijdens het fietsen.

Bij niet-helmdragers is de intentie om in het komende jaar een fietshelm te gaan dragen laag. Slechts 1% van de niet-helmdragers zegt zeker van plan te zijn om komend jaar een fietshelm te gaan dragen, ten opzichte van 42% die zegt dit zeker niet te gaan doen. Ongeveer een kwart van de niet-helmdragers twijfelt over het dragen van een helm. Senioren staan hier meer open voor dan ouders met kinderen of forensen.

De intentie van ouders om hun kinderen een helm te laten dragen is substantieel hoger dan hun intentie om zelf een helm te dragen: 8% van de ouders is zeker van plan om hun kinderen komend jaar een helm te laten dragen, 25% van de ouders geven aan dit zeker niet te gaan doen. Voor eigen helmgebruik geeft geen van de ouders aan dit zeker wel te gaan doen, en 47% zeker niet.

Aanknopingspunten

Voor het ontwikkelen van een stimuleringsstrategie voor het vrijwillig gebruik van een fietshelm bieden deze resultaten de volgende twee inzichten:

- Senioren en ouders over het helmgebruik van hun kinderen hebben een hogere intentie voor fietshelmgebruik dan forensen en ouders over hun eigen helmgebruik.
- Niet alleen het aanschaffen, maar ook het daadwerkelijk gaan gebruiken van een fietshelm onder helmbezitters is een belangrijk aandachtsgebied bij het stimuleren van vrijwillig fietshelmgebruik.

[Naar: toelichting bezit en gebruik](#)

Gedragsbepalers fietshelm gebruik

Hieronder worden per gedragsbepaler de belangrijkste inzichten beschreven.

Risicoperceptie en -acceptatie

Zowel ten aanzien van risicoperceptie als risico-acceptatie zijn er verschillen tussen helmdragers en niet-helmdragers. Veel niet-helmdragers schatten de kans op een ongeluk niet hoog in. Slechts 5% schat de kans op een eenzijdig ongeluk (d.w.z. een ongeluk waarbij alleen de fietser betrokken is) en 13% schat de kans op een tweezijdig fietsongeluk (d.w.z. een ongeluk waarbij meerdere verkeersdeelnemers betrokken zijn) redelijk tot extreem groot in. Onder helmdragers is de risicoperceptie hoger: 17% schat de kansen op een eenzijdig ongeluk en 31% op een tweezijdig ongeluk redelijk tot extreem groot in. Ten aanzien van het risico van oplopen van hoofdletsel verschillen helmdragers en niet-helmdragers sterk van mening: 74% van de helmdragers schat de kans op hoofdletsel bij een val met de fiets zonder helm op redelijk groot tot (extreem) groot, ten opzichte van 33% van de niet-helmdragers. Ook geven niet-helmdragers beduidend vaker dan helmdragers aan dat zij het risico accepteren van mogelijk hoofdletsel bij een val (58% ten opzichte van 12%).

De schattingen van ouders voor het risico dat hun kind een ongeluk met de fiets krijgt zijn verdeeld: 21% schat dit (redelijk tot extreem) groot in, 42% schat dit (redelijk of extreem) klein in. Vergelijkbare percentages zijn te zien voor de schattingen van ouders voor hun kind voor het oplopen van hoofdletsel bij een fietsongeluk. Ongeveer 6 op de 10 ouders accepteren dat hun kind zonder fietshelm hoofdletsel kan oplopen. Bijna 5 op de 10 ouders vinden het dragen van een fietshelm door hun kind niet belangrijk.

Betrokkenheid valpartij of ongeluk

De meeste respondenten (82%) hebben geen ongeluk of valpartij op de fiets meegemaakt in de afgelopen drie jaar. Twee procent van de respondenten is in

de afgelopen drie jaar betrokken geweest bij een valpartij of ongeluk waarbij verwondingen aan het hoofd zijn opgelopen. 74% van de ouders gaven aan dat hun kind in de afgelopen 3 jaar geen valpartij heeft meegemaakt op de fiets.

Perceptie van nut en noodzaak

Zowel helm- als niet-helmdragers zien een beschermende werking van de fietshelm: maar liefst 98% van de helmdragers en 82% van de niet-helmdragers geven aan te geloven dat de helm beschermt tegen hoofdletsel. 81% van de ouders geloven dat een fietshelm hun kinderen beschermt tegen hoofdletsel; 5% gelooft dat niet.

Ondanks dat de overgrote meerderheid van de niet-helmdragers gelooft in het nut van de helm vindt slechts 4% het zelf dragen van een helm belangrijk; 54% vindt het niet belangrijk. Ook vinden veel niet-helmdragers algemeen fietshelmgebruik niet nodig: 48% van de niet-helmdragers is het (helemaal) oneens met de stelling dat iedereen op de fiets een fietshelm zou moeten dragen, ten opzichte van 3% van de helmdragers. Niet-helmdragers met een stadsfiets (57%) staan significant vaker negatief tegenover het dragen van een helm dan niet-helmdragers met een e-bike (41%). Kortom, het nut van een fietshelm wordt breed erkend, maar veel niet-helmdragers staan sceptisch tegenover het belang en de noodzaak om de helm ook daadwerkelijk zelf te dragen.

Een mogelijke verklaring voor de beperkte noodzaak van een fietshelm onder niet-helmdragers is de positieve inschatting van hun eigen fietsgedrag en -capaciteiten: zij geven beduidend vaker dan helmdragers aan dat ze goed kunnen fietsen en daarom geen helm nodig hebben (33% ten opzichte van 4%), dat ze de noodzaak niet zien omdat ze hun hele leven al zonder helm fietsen (45% ten opzichte van 3%) en dat ze vanwege hun lage fietssnelheid geen helm nodig hebben (30% ten opzichte van 4%).

Gedragsbepalers fietshelm gebruik

De niet-helmdragers zien wel vaker een noodzaak voor het dragen van een helm door bepaalde risicogroepen. Drieëndertig procent vindt dat een fietshelm alleen zinvol is voor onzekere fietsers (ten opzichte van 2% van de helmdragers) en 31% vindt dat een helm alleen zinvol is voor oudere mensen (ten opzichte van 4% van de helmdragers).

Veiligheidsbeleving fietsen met en zonder helm

Het dragen van een fietshelm lijkt voor de groep helmdragers bij te dragen aan een gevoel van veiligheid in het verkeer: 65% van de helmdragers voelt zich zonder fietshelm kwetsbaar in het verkeer en 86% geeft aan dat het dragen van een fietshelm een veilig gevoel geeft. Dit geldt beduidend minder voor niet-helmdragers; in deze groep voelt slechts 12% zich kwetsbaar in het verkeer zonder helm en denkt 25% een veilig gevoel te krijgen door fietshelmgebruik.

Sociale invloed en sociale norm

De meeste helmdragers ervaren positieve reacties op hun helmgebruik: 3 op de 4 helmdragers geven aan dat hun omgeving het helmgebruik een goed idee vindt. Slechts 5% van de helmdragers geeft aan negatieve reacties te krijgen van hun omgeving over hun fietshelmgebruik. Eenzelfde percentage helmdragers (8%) geeft aan dat hun omgeving hun fietshelmgebruik raar vindt. Andere cijfers zijn te zien voor de groep niet-helmgebruikers: Slechts 15% van de niet-helmdragers verwacht dat mensen in de nabije omgeving helmgebruik een goed idee zouden vinden. Verder verwacht ongeveer 1 op de 3 helmdragers dat mensen in hun nabije omgeving het helmgebruik raar zouden vinden en ongeveer 1 op de 3 antwoordt hierop neutraal. 19% verwacht negatieve reacties uit hun omgeving wanneer ze een fietshelm zouden dragen, 41% antwoordt hier neutraal of 'weet niet'. 56% van de niet-helmdragers zegt zich er niets van te zullen aantrekken als anderen hen zouden aankijken op het dragen van een helm; 15% zou zich daar wel iets van aantrekken.

Opvallend is dat helmdragers relatief veel andere fietsers met helm zien fietsen. Zo zien bijna 7 op de 10 helmdragers minstens een kwart van de fietsers op de weg een helm dragen. Bijna 4 op de 10 helmdragers geven aan dat minstens een kwart van de mensen in hun nabije omgeving een helm dragen.

Dit is anders voor niet-helmdragers: deze groep ziet weinig andere fietsers op de weg of in de nabije omgeving met een helm. Ruim een derde van de niet-helmdragers (37%) geeft aan dat ze meer geneigd zouden zijn een fietshelm te dragen wanneer veel mensen in hun nabije omgeving dit zouden doen. Onder ouders is dit bijna de helft (45%), onder forensen en senioren ongeveer een derde (35% en 32%).

Bijna 8 op de 10 ouders zien in hun nabije omgeving weinig andere ouders die hun kind een fietshelm laten dragen. Ook zien ze weinig andere kinderen met een fietshelm fietsen. Ongeveer 1 op de 3 ouders is bang voor negatieve reacties (waaronder pesten), wanneer ze hun kind een fietshelm laten dragen; 39% is daar niet bang voor. Als het kind bang is gepest te worden vanwege het dragen van een fietshelm is dat voor 1 op de 3 ouders een reden om hun kind geen fietshelm te laten dragen. Bijna 4 op de 10 ouders vindt dat ze als ouder zelf een helm zouden moeten dragen om het kind een goed voorbeeld te geven. Andersom geldt dat bijna 6 op de 10 ouders het geen probleem vindt hun kind een helm te laten dragen zonder zelf een helm te dragen.

Weerstand en belemmeringen helmgebruik

Niet-helmdragers hechten belang aan autonomie en keuzevrijheid wanneer het gaat om het dragen van een fietshelm: 80% vindt dat het dragen van een helm de eigen verantwoordelijkheid is en 43% vindt pleidooien voor het dragen van een fietshelm betutteling. Onder helmdragers is dit minder: 57% vindt het dragen van een fietshelm de eigen verantwoordelijkheid en slechts 9% vindt pleidooien betutteling.

Gedragsbepalers fietshelm gebruik

Een vergelijkbare respons zien we bij ouders over helmgebruik door hun kind(eren). Bijna 8 op de 10 ouders geven aan dat het hun eigen verantwoordelijkheid als ouder is of ze hun kind een helm laten dragen. Circa 4 op de 10 ouders zal hun kind niet dwingen wanneer hij/zij geen helm op wil.

Het ontbreken van gevoel van urgentie en actiebereidheid is een andere belemmering voor het dragen van een fietshelm: 37% van de niet-helmdragers geeft aan dat het dragen van een helm er 'niet van komt', 34% antwoord hierop neutraal.

Ongeveer de helft van de niet-helmdragers verwacht praktische en emotionele belemmeringen bij gebruik van een fietshelm, terwijl helmdragers dergelijke belemmeringen minder ervaren. 57% van de niet-helmdragers denkt dat het gebruik van de helm te veel gedoe meebrengt; 16% van de niet-helmdragers denkt dat niet. Helmdragers staan hier positiever in: 74% geeft aan het gebruik van een helm geen gedoe te vinden. Daarbij denkt 51% van de niet-helmdragers dat een fietshelm niet lekker zit en 45% dat fietsen met helm op er stom uitziet, ten opzichte van respectievelijk 22% en 20% van de helmdragers. Tot slot denkt meer dan de helft van de niet-helmdragers (53%) dat een helm dragen het plezier van het fietsen vermindert, ten opzichte van 10% van de helmdragers.

Een terugkerend patroon bij deze weerstanden is de discrepantie tussen de negatieve verwachting bij de niet-helmgebruiker ten opzichte van de daadwerkelijke ervaring van de helmgebruiker. Een uitzondering hierop is de moeilijkheid om de helm op te bergen op de plaats van bestemming. Hiervan geeft zowel een grote groep helmgebruikers (48%) als niet-helmgebruikers (62%) aan dit lastig te vinden.

Zelf-effectiviteit en inschatting doenvermogen

Slechts een kleine minderheid van de niet-helmdragers verwacht dat helmdragen moeilijk voor hen zal zijn, zelfs als ze het graag zouden willen. Ongeveer één op de zes niet-helmdragers is van mening dat het dragen van een fietshelm (enigszins t/m heel) moeilijk zal zijn. Eén op de vijf denkt dat het niet moeilijk zal zijn en ongeveer één op de drie geeft een neutraal antwoord.

Zelfbeeld en identiteit fietshelmgebruik

Er zijn weinig verschillen tussen helmdragers en niet-helmdragers over hun zelfbeeld als fietser. Beide groepen vinden veiligheid belangrijk, zien zichzelf als een veilige fietser en letten op hun gezondheid. Wat betreft het zelfbeeld als 'fietshelm-gebruiker' is wel een groot verschil te zien: een fietshelm is voor 68% van de helmdragers passend bij hun identiteit, ten opzichte van 7% van de niet-helmdragers. 60% van de niet-helmdragers vindt dat het dragen van een fietshelm niet bij hen past; bij ouders en forensen is dit zo'n 10% hoger dan bij senioren.

Kosten

Ongeveer driekwart van de respondenten verwacht dat een goede helm meer dan 50 euro kost. Dit geldt voor zowel de helmdragers en niet-helmdragers. Bijna de helft van de niet-helmdragers is bereid dit bedrag voor een helm te betalen, ten opzichte van 90% van de helmdragers. Ouders hebben minder over voor een eigen helm: ongeveer 4 op de 10 ouders zijn bereid maximaal 50 euro voor een helm te betalen. Twee van de 3 ouders willen niet meer dan 50 euro uitgeven voor een fietshelm voor hun kind.

[Naar: toelichting gedragsbepalers](#)

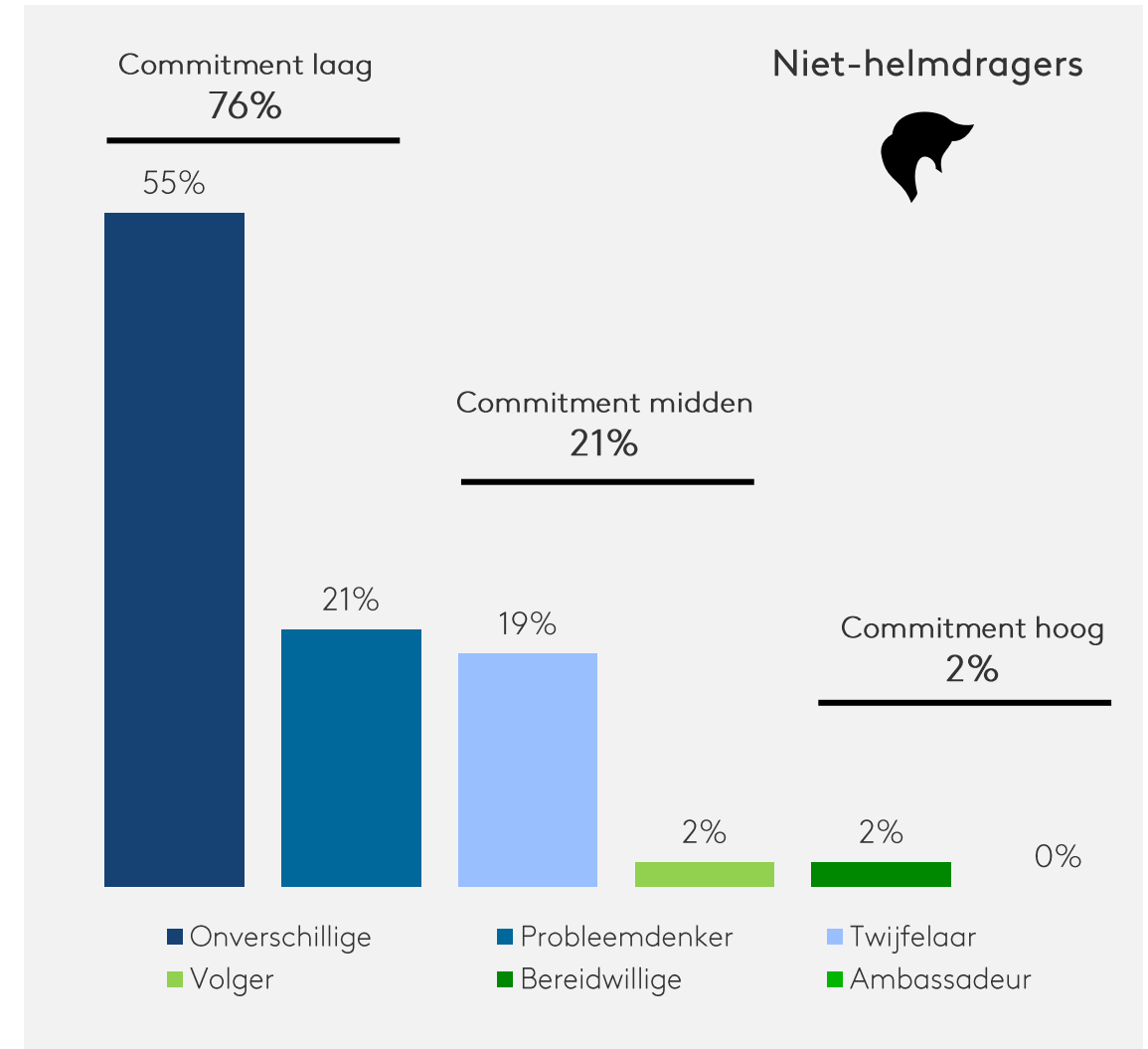
Segmentatie op basis van commitment

De helmdragers en niet-helmdragers zijn ingedeeld in zes groepen op basis van hun commitment (*bereidheid*) om komend jaar een fietshelm te gaan dragen. Met deze segmentatie is het mogelijk om een gerichte strategie te bepalen voor iedere groep, op basis van de achtergrondkenmerken van ieder segment [\[toelichting\]](#). Het overzicht van de segmentatie voor niet-helmdragers is weergegeven in het figuur hiernaast.

De meeste niet helm-dragers (95%) zitten in de laagste drie commitment segmenten. 'Onverschilligen' en 'probleemdenkers' zijn vaker jong en maken vaker gebruik van een stadsfiets. Onverschilligen voelen zich minder kwetsbaar en accepteren vaker het verhoogde risico van het oplopen van hoofdletsel. Probleemdenkers denken relatief vaak dat een fietshelm er stom uit ziet, niet lekker zit of te veel gedoe betekent.

Binnen de groep niet-helmdragers is het segment 'twijfelaars' interessant omdat het een grote groep is met een relatief hoge intentie om een helm te gaan dragen, en daarmee dus potentie biedt voor gedragsverandering. Twijfelaars fietsen voornamelijk op een elektrische fiets. Deze groep lijkt gevoelig voor normen vanuit de sociale omgeving: relatief veel twijfelaars geven aan dat ze meer geneigd zouden zijn tot fietshelmgebruik wanneer veel anderen in hun nabije omgeving een fietshelm zouden gebruiken. Verder hechten ze belang aan autonomie: 89% van de twijfelaars vindt het zijn of haar eigen verantwoordelijkheid om een fietshelm te dragen en 88% is van mening dat iedereen zelf moet bepalen of hij/zij een fietshelm wil gebruiken.

De hogere drie commitmentsegmenten bestaan vooral uit helmdragers. Zij schatten het risico op letsel hoger in en geven aan dat een fietshelm een veilig gevoel geeft. De typeringen van alle segmenten staan op pagina 79-84. Het volledig overzicht van gedragsfactoren, uitgesplitst per segment is te vinden in de [bijlage](#).

De belangrijkste voorspellers van intentie voor fietshelmgebruik

Om in kaart te brengen welke gedragsbepalers het meeste invloed hebben op de intentie om een fietshelm te dragen is een lineaire regressieanalyse uitgevoerd (methode: stepwise) met intentie voor het dragen van een fietshelm als uitkomstvariabele en 24 mogelijke predictoren. Uit deze analyse komen acht significante voorspellers naar voren, die samen 61,5% van de variantie in de uitkomstvariabele verklaren. Deze uitkomst en dit percentage laat zien dat het onderzoek verschillende relevante voorspellers bevat ten aanzien van het vrijwillig stimuleren van fietshelm gebruik.

De top-3 voorspellers voor intentie voor het gebruiken van een fietshelm zijn:

- Belang: Hoe meer belang mensen hechten aan het gebruik van een fietshelm, hoe hoger de intentie om de helm ook te gebruiken.
- Sociale norm en veiligheid: Hoe hoger de sociale norm (d.w.z. hoe normaler fietshelm gebruik gevonden wordt) en het gevoel van veiligheid door het gebruik van een fietshelm, hoe hoger de intentie.
- Het type fiets: het gebruik van een elektrische fiets (ten opzichte van een stadsfiets) is een positieve voorspeller voor de intentie om een helm te gaan dragen.

[Lees hier meer over de regressieanalyse](#)

Conclusie

In dit onderzoek zijn de [ervaringen, drijfveren en belemmeringen](#) ten aanzien van het dragen van een fietshelm onderzocht onder diverse doelgroepen fietsers. De uitkomsten bieden diverse aanknopingspunten voor het ontwikkelen van een strategie om het vrijwillig gebruik van een fietshelm te stimuleren.

Over het nut van een fietshelm bestaat weinig twijfel: de meeste mensen in de onderzochte groepen zijn het eens over de beschermende werking van het dragen van een helm tijdens het fietsen. Daarentegen is er meer variatie wat betreft het zien van (persoonlijk) nut en noodzaak en de intentie voor het zelf dragen van een fietshelm. Helmdragers zien structureel vaker het belang en de noodzaak van het dragen van de helm tijdens het fietsen dan niet-helmdragers.

Het valt op dat er veel verschillen zijn tussen helmdragers en niet-helmdragers over de verwachte belemmeringen en de daadwerkelijke ervaring. Aversie tegen de praktische gevolgen van helmgebruik (vooral in de zin van negatieve verwachtingen en veronderstellingen over ongemak, discomfort en uitstraling naar anderen) blijkt bij niet-helmdragers veel voor te komen.

Ook blijkt uit dit onderzoek dat de aanschaf van een fietshelm niet automatisch betekent dat de helm ook altijd en consistent gebruikt wordt: de grote groep mensen die een fietshelm bezit, maar niet (altijd) draagt benadrukt het belang van het meenemen van beide doelgedragingen bij de ontwikkeling van een gedragsstrategie. De [commitmentsegmentatie](#) maakt inzichtelijk dat er een groep van ongeveer 20% niet-helmdragers (i.e. 'de twijfelaars') bestaat met een relatief hoge potentie om in de toekomst een helm te gaan dragen. In de gedragsstrategie zou extra aandacht kunnen worden gericht op deze kansrijke groep.

Tot slot toont de [regressieanalyse](#) een aantal belangrijke voorspellers voor de intentie tot helmgebruik. Met name gepercipieerd persoonlijk belang, sociale norm en veiligheidsgevoel en het gebruik van een elektrische fiets spelen een belangrijke rol bij het voornemen om een helm te gaan dragen in de toekomst. Hiermee kan in een gedragsstrategie rekening worden gehouden.

2

Achtergrond en onderzoeksmethodiek

Context, onderzoeksdoel en centrale vraag

Context

De afgelopen jaren is sprake van een **sterke toename** van het aantal fietsers dat bij een ongeval hoofd- en hersenletsel oploopt. Onderzoek wijst op de potentie van het dragen van een fietshelm; jaarlijks zouden er tot wel 85 verkeersdoden en 2600 ernstige verkeersgewonden per jaar kunnen worden voorkomen (SWOV, 2019). Ondanks deze potentie van helmgebruik voor het terugdringen van slachtoffers fietsen de meeste mensen op een 'reguliere' fiets (d.w.z. een stadsfiets en e-bike) nog zonder helm. Daarom ontwikkelt het ministerie van IenW in het kader van het Nationaal Toekomstbeeld Fiets en het Meerjarenplan Fietsveiligheid een meerjarige **evidence-based gedragsstrategie om het vrijwillig dragen van een fietshelm door gebruikers van stadsfietsen en e-bikes te verhogen**. IenW wil in de gedragsstrategie inspelen op bestaande drijfveren en belemmeringen t.a.v. helmgebruik van relevante segmenten binnen de groep stadsfietsers en e-bikers. IenW heeft drie segmenten voor de strategie geselecteerd: **ouders met jonge kinderen, forensen en senioren**. Op pagina 14 worden deze doelgroepen nader beschreven.

Onderzoeksdoel

Het primaire doel van dit kwantitatieve enquêteonderzoek is om inzicht te krijgen in de **intentie tot aanschaf en gebruik van een fietshelm** en welke **gedragsfactoren** dit beïnvloeden bij de drie geselecteerde niet-helmdragende segmenten (**ouders met jonge kinderen, forensen en senioren**). Eerder kwalitatief onderzoek (Mare, 2023) wijst op verschillende drijfveren en belemmeringen. In dit onderzoek bestuderen we de aard en omvang van deze factoren. Naast de niet-helmdragers zijn ook **helmdragende stadsfietsers en e-bikers** in het onderzoek meegenomen, zodat hun motieven en ervaringen kunnen worden gespiegeld aan die van niet-helmdragers. De doelgroep 'ouders van jonge kinderen' is bevroegd over drijfveren en barrières t.a.v. helmgebruik door henzelf en over de redenen die bepalend zijn voor wel of niet helm dragen door hun kinderen.

Centrale vraag

Centraal in dit onderzoek staat de vraag: Welke gedragsfactoren beïnvloeden vrijwillig fietshelmgebruik door niet-helmdragers (uitgesplitst naar de segmenten ouders met jonge kinderen, forensen en senioren) en wat is de aard en omvang van deze factoren?

Doelgroepen onderzoek

In dit rapport worden de volgende **doelgroepen** onderscheiden:

Helmdragers	Niet-helmdragers	Niet-helmdragers subgroepen				
 <p>Nederlanders van 18 jaar en ouder die minimaal twee keer per week minimaal 15 minuten per dag gebruik maken van een stadsfiets en/of elektrische fiets én (wel eens) een helm dragen tijdens het gebruik van hun stadsfiets en/of elektrische fiets.</p>	 <p>Nederlanders die tijdens het fietsen geen helm dragen. Binnen deze groep worden er drie doelgroepen gespecificeerd: ouders met kinderen, forensen en senioren</p>	<p>Ouders met jonge kinderen</p> <p>Fietsers in de leeftijd van 25-45 jaar die minimaal twee keer per week 15 minuten per dag fietsen met hun kinderen in de leeftijd van 4-11 jaar (in een zitje achterop de fiets of op een eigen fiets) én nooit een helm dragen tijdens het gebruik van hun stadsfiets en/of elektrische fiets.</p>	<p>Forensen</p> <p>Fietsers in de leeftijd van 25-65 jaar die minimaal twee keer per week voor minimaal 15 minuten per dag hun fiets gebruiken voor woon-werkverkeer én nooit een helm dragen tijdens het gebruik van hun stadsfiets en/of elektrische fiets.</p>	<p>Senioren</p> <p>Nederlanders in de leeftijd van 55-85 jaar die minimaal twee keer per week minimaal 15 minuten per dag gebruik maken van een stadsfiets en/of elektrische fiets voor iets anders dan woon-werk verkeer én nooit een helm dragen tijdens het gebruik van hun stadsfiets en/of elektrische fiets.</p>	<p>Gebruiker elektrische fiets</p> <p>Fietsers die minimaal twee keer per week 15 minuten per dag fietsen op hun elektrische fiets én nooit een helm dragen tijdens het gebruik van hun elektrische fiets.</p>	<p>Gebruiker stadsfiets</p> <p>Fietsers die minimaal twee keer per week 15 minuten per dag fietsen op hun stadsfiets én nooit een helm dragen tijdens het gebruik van hun elektrische fiets.</p>

Gedragsbepalers en doelgedrag

Gedragsbepalers

Eerder (kwalitatief) onderzoek laat zien dat er verschillende gedragsfactoren zijn die een rol lijken te spelen bij de aanschaf en het gebruik van een fietshelm tijdens het fietsen. Met behulp van dit kwantitatieve onderzoek worden de omvang en invloed van deze gedragsfactoren (zie hieronder) in kaart gebracht. Aanvullend op de gedragsfactoren is ook in kaart gebracht welke afzenders voor informatie over fietshelm gebruik als betrouwbaar worden gezien.

Risicoperceptie en -acceptatie

Heeft betrekking op de mate waarin men mogelijke gevaren en risico's inschat en accepteert. Dit betreft de perceptie over de beschermende werking van de fietshelm en de kans op ongeval en letsel. Daarnaast gaat deze factor over de mate waarin men de kans op hoofdletsel accepteert bij een fietsongeval zonder fietshelm.

Persoonlijk belang en noodzaak

Verwijst naar de mate waarin een individu het persoonlijk belang en de noodzaak van bepaald gedrag erkent. In de context van fietshelmgebruik betekent dit dat fietsers de voordelen en waarde begrijpen van het dragen van een fietshelm en zich bewust zijn van de noodzaak om een helm te dragen tijdens het fietsen.

Sociale invloeden

Sociale invloeden hebben te maken met hoe het gedrag van een individu wordt beïnvloed door de meningen, attitudes en normen van anderen en het zichtbare gedrag van anderen in de sociale omgeving. Over het algemeen geldt dat gedrag dat als 'normaal' wordt beschouwd door de sociale omgeving, de bereidheid hiervoor hoger wordt. Andersom geldt ook: sociale normen die het gedrag ontmoedigen kunnen juist weerstand veroorzaken.

Weerstand

Weerstand kan voorkomen uit een gebrek aan motivatie of bereidheid om bestaande gedragsroutines rondom fietsen en het gebruik van een helm te doorbreken en nieuwe te vormen (*inertia*), vanwege twijfel over de effectiviteit of voordelen van het dragen van een fietshelm (*scepsis*) of vanwege een sterke afkeer van het idee om een fietshelm te dragen (*aversie*).

Zelf-effectiviteit

Zelf-effectiviteit verwijst naar het geloof van een persoon in zijn/haar eigen vermogen om een specifieke taak of handeling uit te voeren. Hoe hoger iemand scoort op zelf-effectiviteit, hoe hoger het geloof dat ze in staat zijn om een fietshelm te dragen tijdens het fietsen.

Zelfbeeld

Zelfbeeld en identiteit omvatten hoe een persoon zichzelf ziet en hoe hij/zij zichzelf wil presenteren aan anderen. Het dragen van een fietshelm kan voor sommigen mogelijk hun zelfbeeld beïnvloeden, afhankelijk van hoe ze zichzelf zien als een fietser, een avontuurlijke persoon, een snelheidsfanaat, enzovoort.

Financiële kosten

Financiële kosten hebben betrekking op de uitgaven die gepaard gaan met het aanschaffen en onderhouden van een fietshelm. Te hoge kosten kunnen een belemmering zijn voor het aanschaffen van een fietshelm.

Doelgedragingen

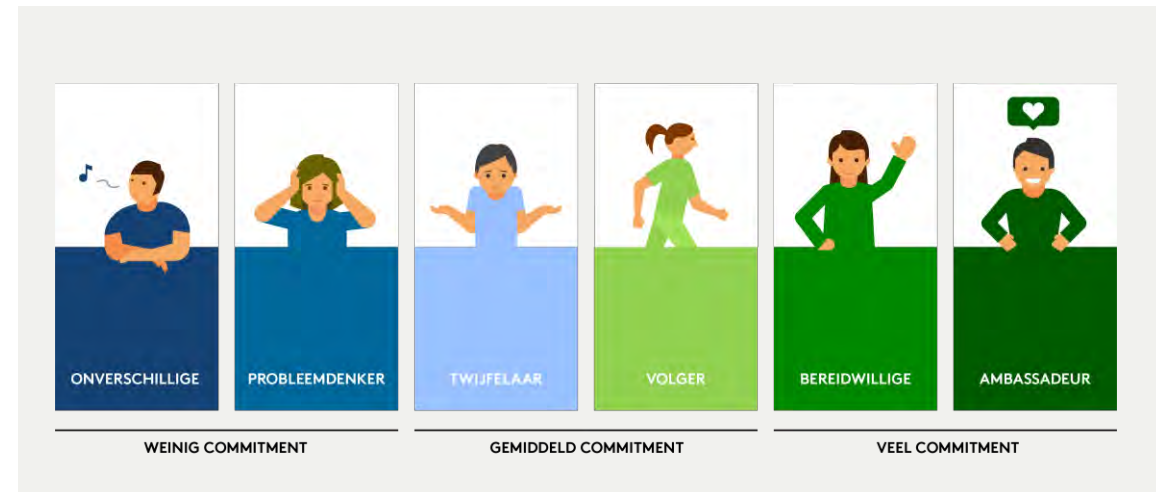
Met het onderzoek brengen we in kaart in hoeverre deze gedragsbepalers aanwezig zijn bij de verschillende doelgroepen en hoe groot de rol is van deze gedragsbepalers bij het doelgedrag **fietsen met een helm**. Daarnaast hebben we een tweede doelgedrag gedefinieerd, voor ouders met jonge kinderen. Voor deze doelgroep zijn dezelfde gedragsfactoren in kaart gebracht voor het **opzetten van een fietshelm bij hun kinderen**.

Voorspellen van fietshelm gebruik – uitkomstmaten

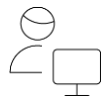
In dit onderzoek analyseren we (toekomstig) fietshelm gebruik op de volgende twee manieren:

- Ten eerste kijken we naar de **gedragsintentie**. Hiermee wordt in kaart gebracht in hoeverre de doelgroep van plan is een fietshelm te gaan gebruiken. Gedragsintentie heeft over het algemeen een goede voorspellende waarde voor toekomstig gedrag. Het is aannemelijk dat mensen met een hogere intentie voor het dragen van een fietshelm meer geneigd zijn om de helm te dragen.
- Gedragsintentie is een belangrijke, maar geen volledige voorspeller voor gedrag. Wat mensen zeggen dat ze gaan doen komt niet altijd overeen met wat ze uiteindelijk doen, ook wel bekend als de *intentie-gedrag kloof*. Mensen kunnen van plan zijn om een fietshelm te dragen, maar om verschillende redenen uiteindelijk toch afzien van het gebruik ervan. Om tot een meer betrouwbare inschatting te komen van de potentie tot gedragsverandering gebruiken we daarom ook ons gevalideerde commitmentmodel. Als commitment ontbreekt zal een positieve gedragsintentie niet leiden tot (blijvend) gedrag. Naast intentie kijkt dit model ook naar in hoeverre iemand het moeilijk lijkt om het gewenste gedrag uit te voeren en hoe belangrijk men het vindt.
- Op basis hiervan kunnen we de doelgroep in zes groepen indelen die onderling variëren in de mate van bereidheid (*commitment*) om een fietshelm te dragen, namelijk: 1) ambassadeur, 2) bereidwillige, 3) volger, 4) twijfelaar, 5) probleemdenker en 6) onverschillige.

- De segmentatie geeft ons inzicht in de huidige bereidheid tot gedragsverandering. Daarnaast geeft het inzicht in de verschillende segmenten en bijhorende kenmerken, drijfveren, en weerstanden. Dit biedt aanknopingspunten voor doelgroepen die kansrijk zijn voor het stimuleren van fietshelm gebruik. In hoofdstuk 3. Resultaten (pagina 19) worden de segmenten en uitkomsten verder toegelicht.
- Door middel van een regressie-analyse is nagegaan welke factoren meer en minder sterk de intentie tot helmgebruik beïnvloeden. De uitkomsten van deze analyse staan vermeld in paragraaf 3.8.

Onderzoekspecificaties

Steekproefbron

De steekproefbron is getrokken op basis van een screening in het NIPObase panel; een online onderzoekspanel met daarin ruim 120.000 Nederlanders die beschikbaar zijn om aan onderzoek deel te nemen. In de maandelijkse screening vragenlijst zijn vragen over fietsgedrag en fietshelmgebruik opgenomen, op basis waarvan de verschillende steekproeven getrokken werden en de juiste panelleden zijn uitgenodigd voor het onderzoek.

Vragenlijst

De vragenlijst is opgesteld door Kantar Public in samenspraak met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. De vragenlijst bestond uit verschillende blokken. Het eerste vragenblok is gebruikt om de doelgroepen te bepalen. Hierna volgden vragen over het huidige fietsgedrag en het huidige fietshelmgebruik. Het daarop volgende blok bestond uit items en stellingen voor het in kaart brengen van gedragsfactoren. Deze gedragsfactoren zijn geselecteerd op basis van uitkomsten uit eerder onderzoek (Mare, 2023). Voor het opstellen van de items is er zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gestandaardiseerde en gevalideerde vragenlijsten, waaronder de CASI vragenlijst gedragsbepalers. De invulduur van de vragenlijst bedroeg circa 10 minuten.

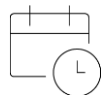
Respons

Bruto zijn n=3.045 respondenten uitgenodigd. Uiteindelijk hebben n=1.754 respondenten deelgenomen (respons 58%).

Online methode

Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van een online vragenlijst (CAWI: computer assisted web interviewing). Respondenten ontvingen een e-mail met daarin informatie over het onderzoek en een link naar de online vragenlijst.

Veldwerkperiode

Het veldwerk liep van 16 juni t/m 22 juni 2023.

NIPObase panel

Onderzoekspanel in NIPObase

Voor het onderzoek naar vrijwillig gebruik van fietshelmen is gebruik gemaakt van het NIPObase panel. Dit panel behoort, met ruim 100.000 actieve panelleden, tot de **grootste en meest representatieve panels in Nederland**. Vanwege deze omvang is dit panel geschikt om representatief onderzoek te doen.

De panelleden zijn op initiatief van ons voor het panel geworven. Er is daarbij geen gebruik gemaakt van zelfaanmelding als wervingsmethode. Ook is geen gebruik gemaakt van internet voor de werving van nieuwe leden. Dit kan immers leiden tot selectiviteit en tot oververtegenwoordiging van zware internetgebruikers in het panel.

Doordat respondenten zich alleen op uitnodiging kunnen aanmelden, is de selectiebias gering en kan er worden gestuurd op een goede spreiding naar achtergrondkenmerken. Een ander voordeel van NIPObase is dat een groot aantal achtergrondkenmerken reeds bekend is, zoals geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, regio, sociale klasse, huishoudgrootte, migratie-achtergrond, etc. Dat maakt het mogelijk om op voorhand steekproeven zodanig samenstellen dat zij een goede afspiegeling vormen van de Nederlandse samenleving en waarborgen dat alle doelgroepen die er zijn, gehoord worden.

De kwaliteit van het panel blijkt uit de responscijfers. Gemiddeld worden de vragenlijsten die wij uitsturen door circa 45% van de respondenten ingevuld.

3 Resultaten

Leeswijzer

Inhoud

Hoofdstuk 3 start met een beschrijving van het huidige fietsgebruik (3.1) en de bereidheid voor fietshelm gebruik (3.2), onder andere aan de hand van de gerapporteerde intentie en het commitmentmodel. Vervolgens worden de gedragsbepalers voor fietshelm gebruik door de doelgroepen gepresenteerd (3.3 en 3.4). De inzichten over fietshelm gebruik door kinderen via ouders worden in 3.5 beschreven. Het laatste onderdeel bevat de uitkomsten over mogelijke afzenders.

Doelgroepen

In dit hoofdstuk worden de resultaten gepresenteerd voor helmdragers en niet-helmdragers. Daarnaast is er gekeken naar verschillen tussen verschillende subgroepen binnen de groep niet-helmdragers, waarbij significante verschillen >10% zijn gerapporteerd aan de hand van een + of - teken. De volgende subgroepen zijn vergeleken en gerapporteerd aan de hand van iconen:

- Ouders, forensen en senioren

- Stadsfiets en e-bike gebruikers

- Senioren <70 jaar en >70 jaar

Gedragsintentie en commitmentmodel

In dit hoofdstuk rapporteren we de bereidheid van de doelgroepen voor de aanschaf en het gebruik van een fietshelm, aan de hand van gedragsintentie en het commitmentmodel.

Regressieanalyse

In hoofdstuk 3.3 beschrijven we de resultaten van de regressieanalyse waarmee we inzicht geven in de impact van de belangrijkste gedragsbepalers op de intentie om een fietshelm te dragen.

Optelling

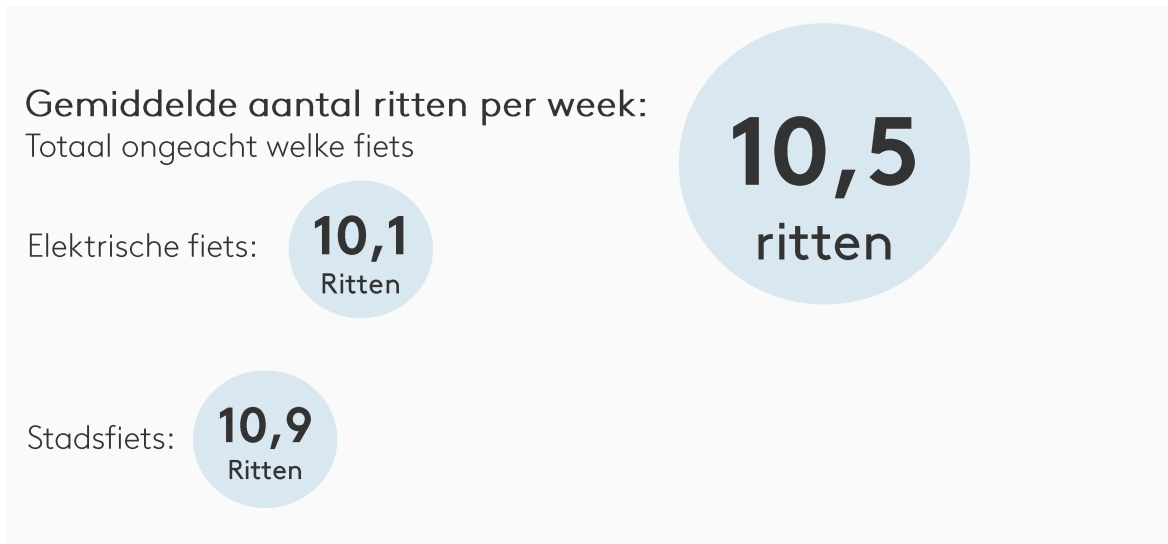
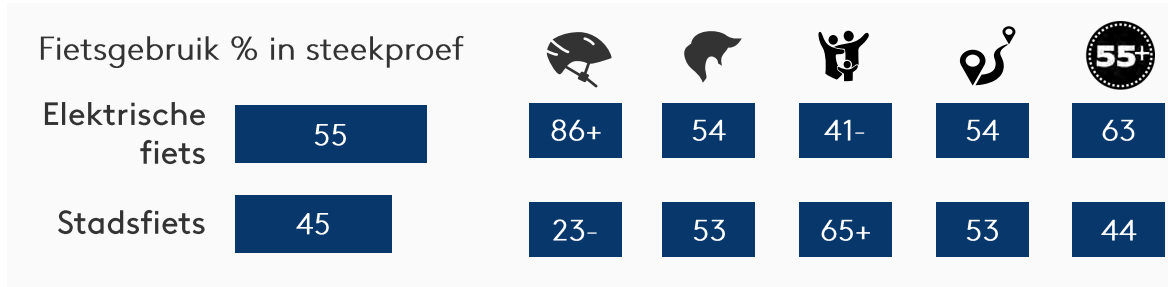
In sommige gevallen telt het totaal niet precies op tot 100%. Dit kan komen door afrondingsverschillen of doordat het een meervoudige vraag betreft.

3.1

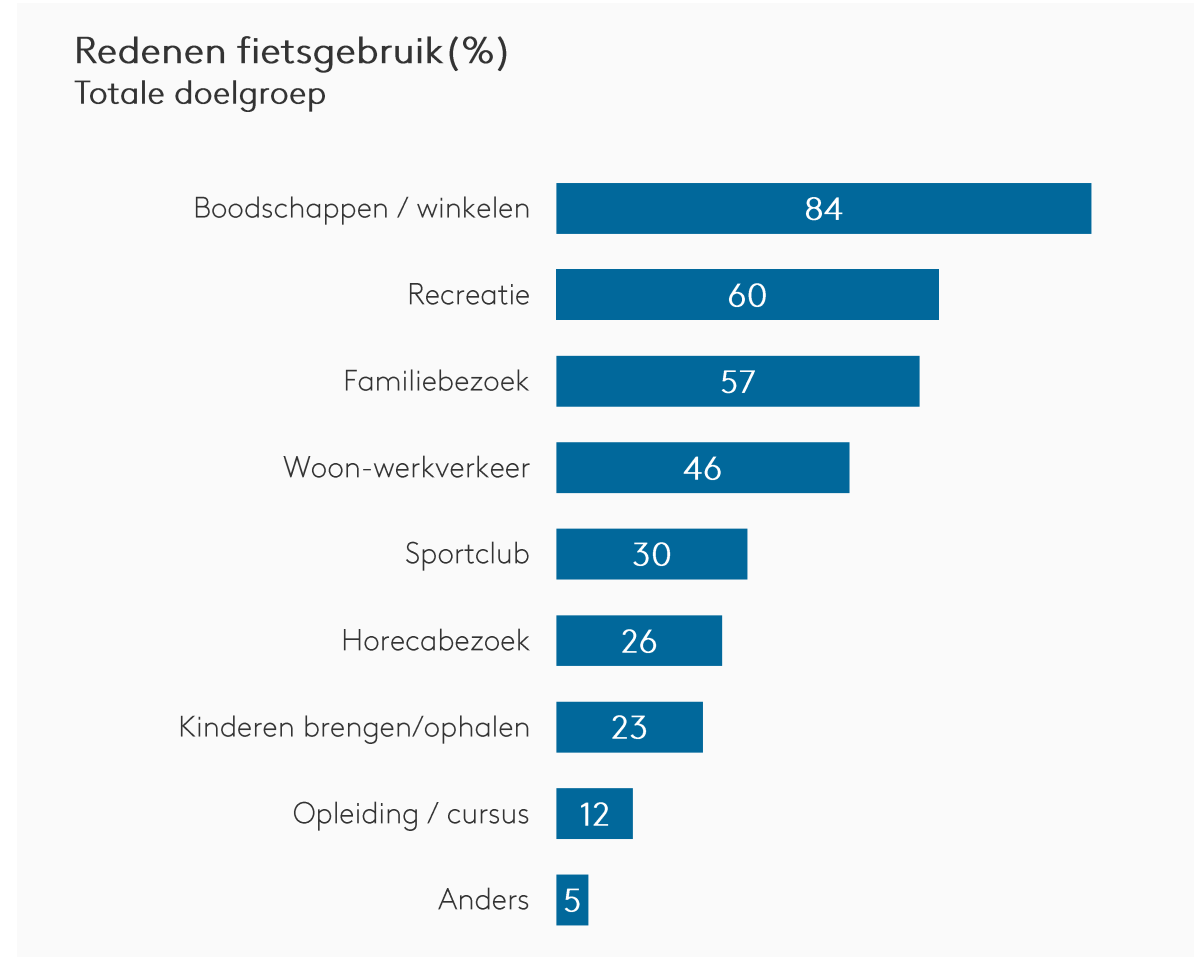
Fietsgedrag

Voornaamste redenen voor fietsgebruik zijn boodschappen doen, recreatie en bezoek familie en vrienden

Vraag | U heeft aangegeven zowel de stadsfiets als elektrische fiets minimaal 2 keer per week te gebruiken. Welke fiets gebruikt u het meest? (Basis: doelgroep n=129) | Als u denkt aan een gemiddelde week: hoeveel keer maakt u gedurende zo'n week een rit op uw fiets? (Basis: doelgroep n=1.754)

Vraag | Met welke reden(en) maakt u gebruik van uw fiets? (Basis: doelgroep n=1.754)

3.2

Associaties fietshelm

Ouders denken bij hun kind die een fietshelm draagt vaak aan het woord veilig, maar ook woorden als onhandig, onnodig en gedoe komen naar voren.

Gedachten bij eigen kind die fietshelm draagt

Vraag | Welke woorden, gedachten of gevoelens komen er bij u op als u denkt aan uw kind van ^leeftijd gekozen kind^ die een fietshelm draagt? (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

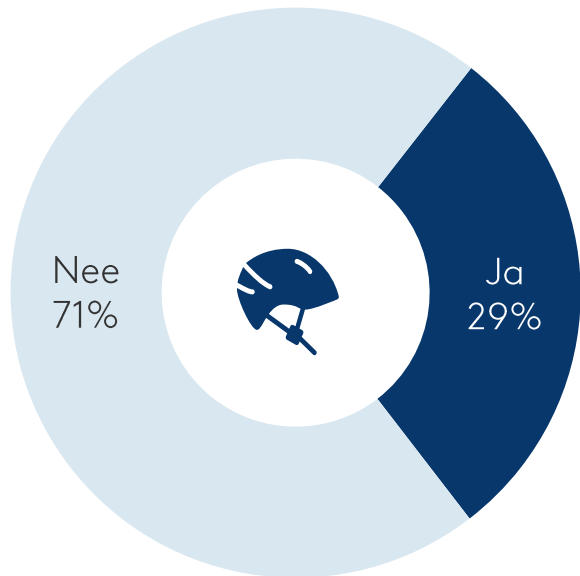
3.3

Bezit en gebruik fietshelm

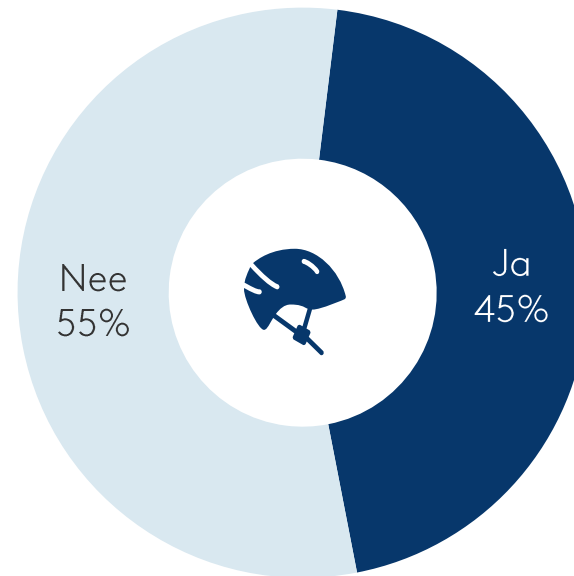

Bezit van helm betekent niet altijd gebruik van helm. Bijna 4 op de 10 helmgebruikers gebruiken hun helm altijd.

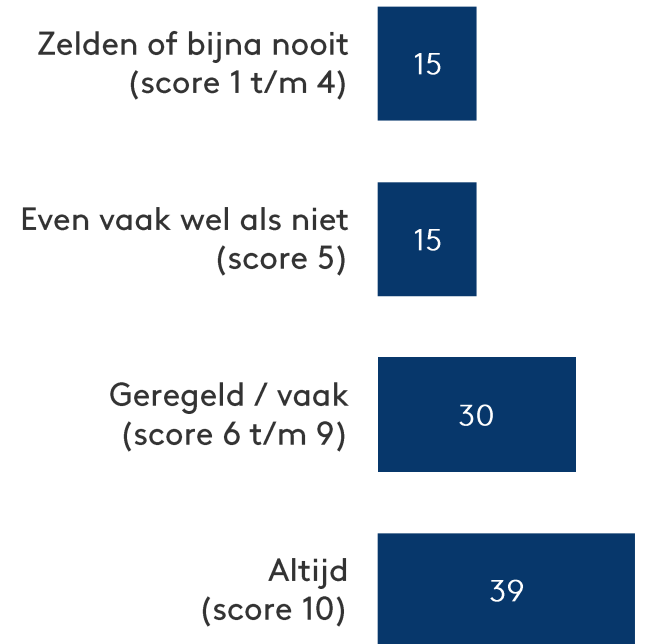
Heeft u een fietshelm?

Draagt u weleens een fietshelm?
Indien helmbezitter

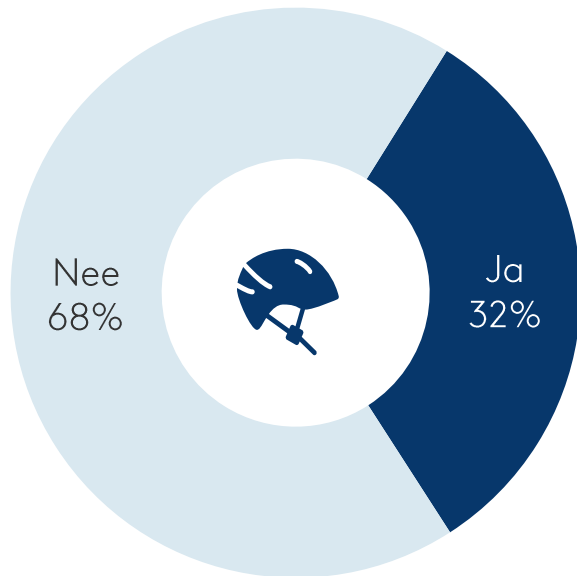
Hoe vaak draagt uw een fietshelm?(%)
Indien helmdrager

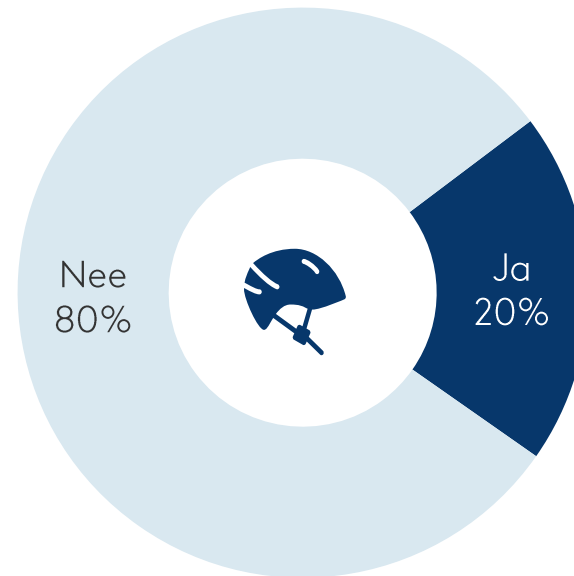
Vraag | Bent u in het bezit van een fietshelm? (Basis: doelgroep n=1.754) | Draagt u deze fietshelm wel eens tijdens het fietsen op uw fiets? (Basis: doelgroep met een fietshelm n=506) | Hoe vaak draagt u deze fietshelm tijdens het fietsen op uw fiets? (Basis: doelgroep die wel eens een fietshelm draagt n=226)

Fietshelm bezit betekent ook bij kinderen niet altijd fietshelm gebruik. 1 op de 5 ouders zegt dat hun kind weleens een fietshelm draagt wanneer ze samen fietsen. Een kwart van deze kinderen doet dit altijd.

Heeft uw kind een fietshelm?

Draagt uw kind weleens een fietshelm?

Hoe vaak draagt uw kind een fietshelm wanneer u samen fietst? (%)
Indien kind draagt weleens een fietshelm

Vraag | Heeft uw kind van een fietshelm? (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405) | Draagt uw kind wel eens een fietshelm wanneer hij/haar bij u op de fiets zit in een kinderzitje of zelfstandig op een eigen fiets zit? (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405) | Hoe vaak draagt uw kind van een fietshelm wanneer u samen fietst? ((Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen die wel eens een fietshelm dragen n=79)

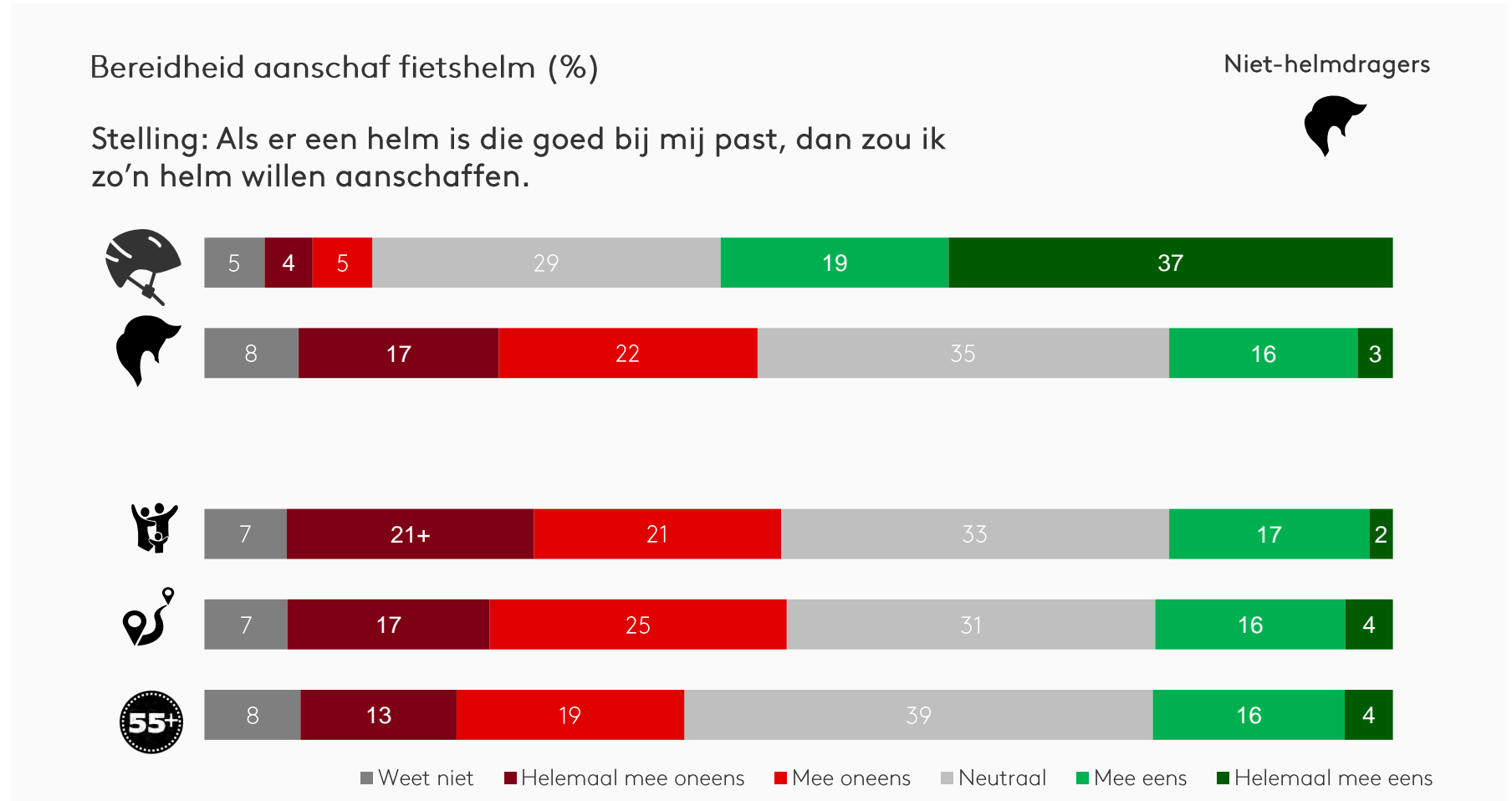
3.4 Intentie tot aanschaf

Ongeveer één op de vijf niet-helmdragers is bereid een fietshelm aan te schaffen wanneer deze goed bij hem/haar past.

Aandeel ouders en forensen dat geen helm wil aanschaffen wanneer deze goed bij hen past is ongeveer tien procentpunt hoger dan bij senioren.

Ongeveer 3 op de 10 niet-helmdragers antwoorden neutraal en 1 op de 10 antwoord weet niet.

Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: doelgroep n=1.528)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

3.5

Intentie tot gebruik

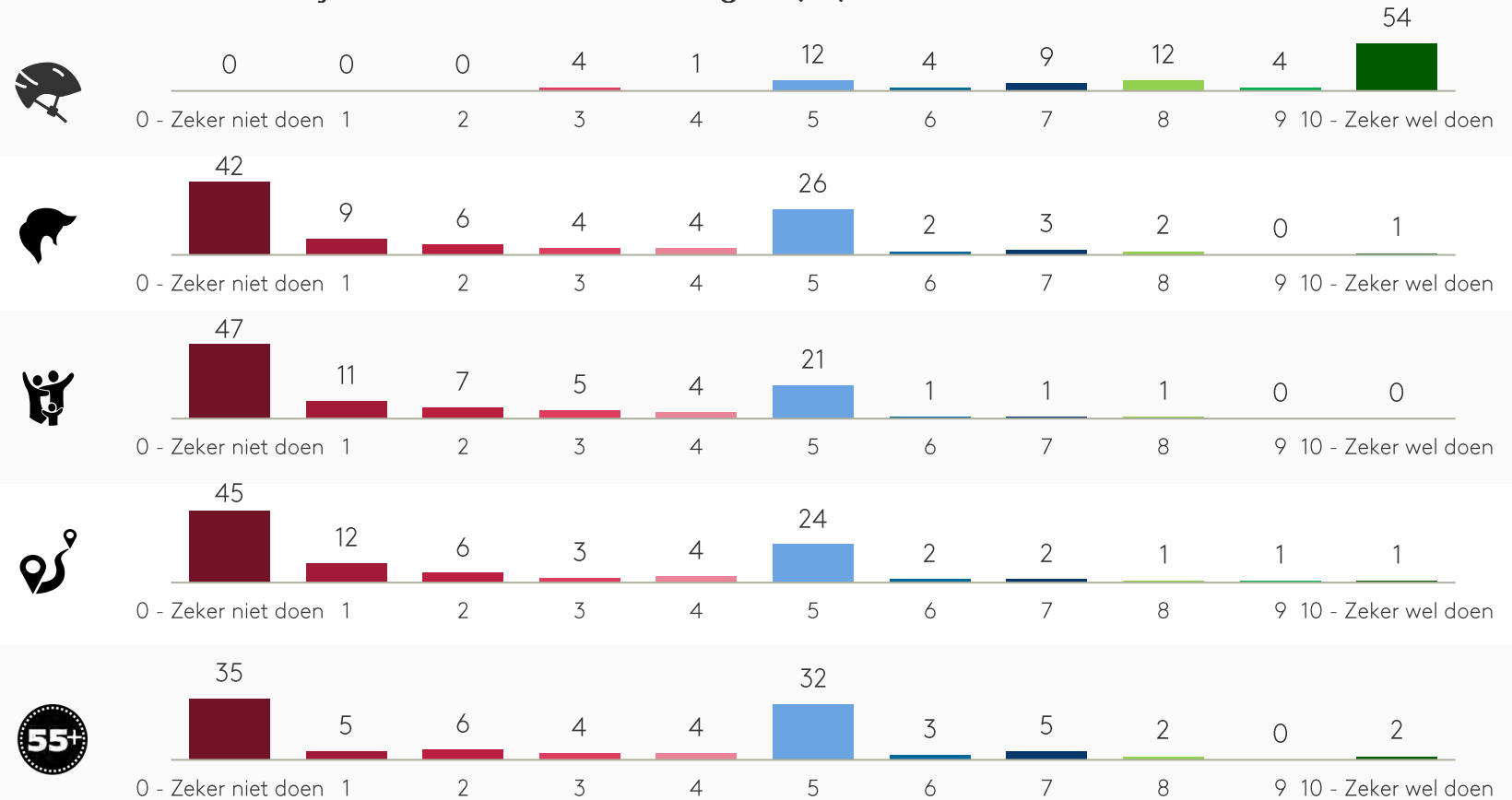
Ruim de helft van de niet-helmdragers is niet van plan het komende jaar een fietshelm te dragen.

Slechts 1% van de niet-helmdragers is zeker van plan het komende jaar een helm te dragen.

Circa een kwart van de niet-helmdragers twijfelt over het dragen van een helm. Onder senioren is dit ongeveer één op de drie. Onder stadsfietsers is een groter aandeel zeker niet van plan een fietshelm te dragen (51%) dan onder elektrische fiets gebruikers (33%).

Onder senioren lijkt er meer intentie tot het dragen van een helm dan onder forensen en ouders.

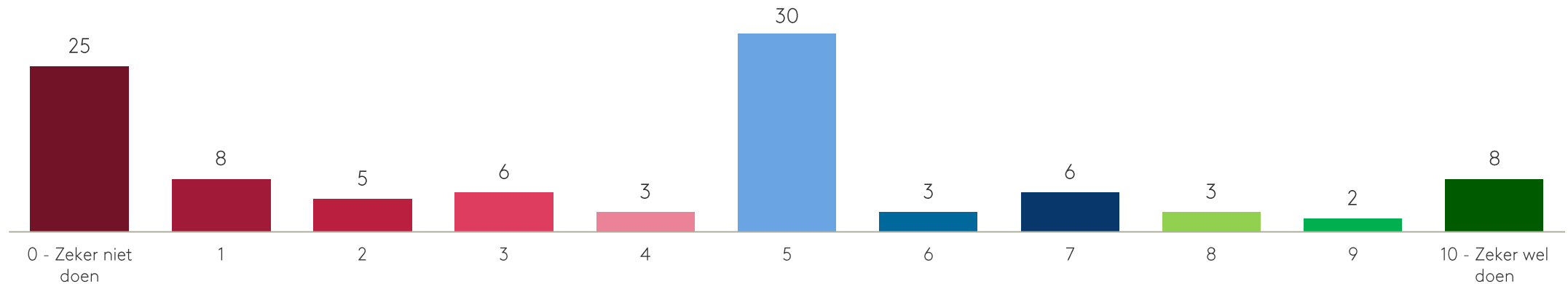
Intentie om komend jaar een fietshelm te dragen (%)

Vraag | In hoeverre bent u van plan om in het komende jaar een fietshelm te dragen tijdens het gebruik van uw fiets? (Basis: doelgroep n=1.754)

Ongeveer 4 op de 10 ouders zijn niet van plan in het komende jaar hun kind een fietshelm te laten dragen. Ongeveer 1 op de 8 ouders is dit wel van plan.

Intentie om komend jaar het kind een fietshelm te laten dragen (%)

Vraag | In hoeverre bent u van plan uw kind in het komende jaar een fietshelm te laten dragen? (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

3.6

Beschrijving gedragsbepalers vrijwillig fietshelm gebruik

➤ Risicoperceptie	35
➤ Risico-acceptatie	38
➤ Perceptie persoonlijk belang fietshelm	40
➤ Perceptie nut en effectiviteit fietshelm	43
➤ Perceptie persoonlijke noodzaak dragen fietshelm	46
➤ Veiligheidsbeleving	49
➤ Sociale invloeden en normen	51
➤ Weerstand	58
➤ Zelf-effectiviteit en inschatting doenvermogen	63
➤ Zelfbeeld en identiteit	67
➤ Financiële kosten	70
➤ Analyse commitmentmodel	73

Risicoperceptie

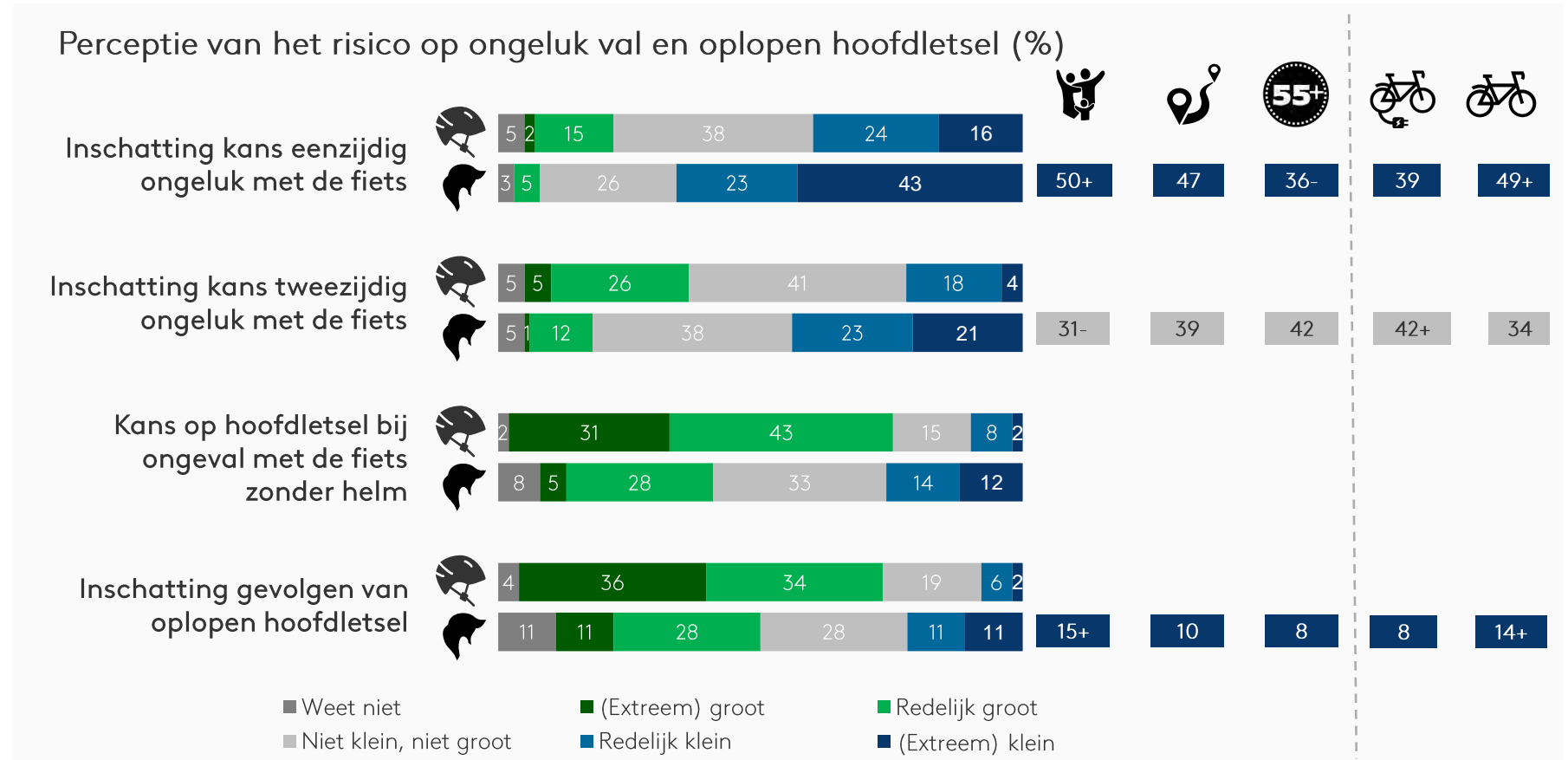

Ongeveer vier op de tien niet-helmdragers schatten de kans op hoofdletsel bij een ongeval zonder helm (redelijk) groot in.

Twee op de drie niet-helmdragers schatten de kans op een eenzijdig ongeval (redelijk) klein in. Ruim vier op de tien schatten de kans op een tweezijdig ongeval (redelijk) klein in.

Helmdragers schatten de gevolgen van het oplopen van hoofdletsel groter in dan niet-helmdragers.

Bijna vier op de tien niet-helmdragers schatten de gevolgen van het oplopen van hoofdletsel door een fietsongeval (extreem) groot tot redelijk groot in.

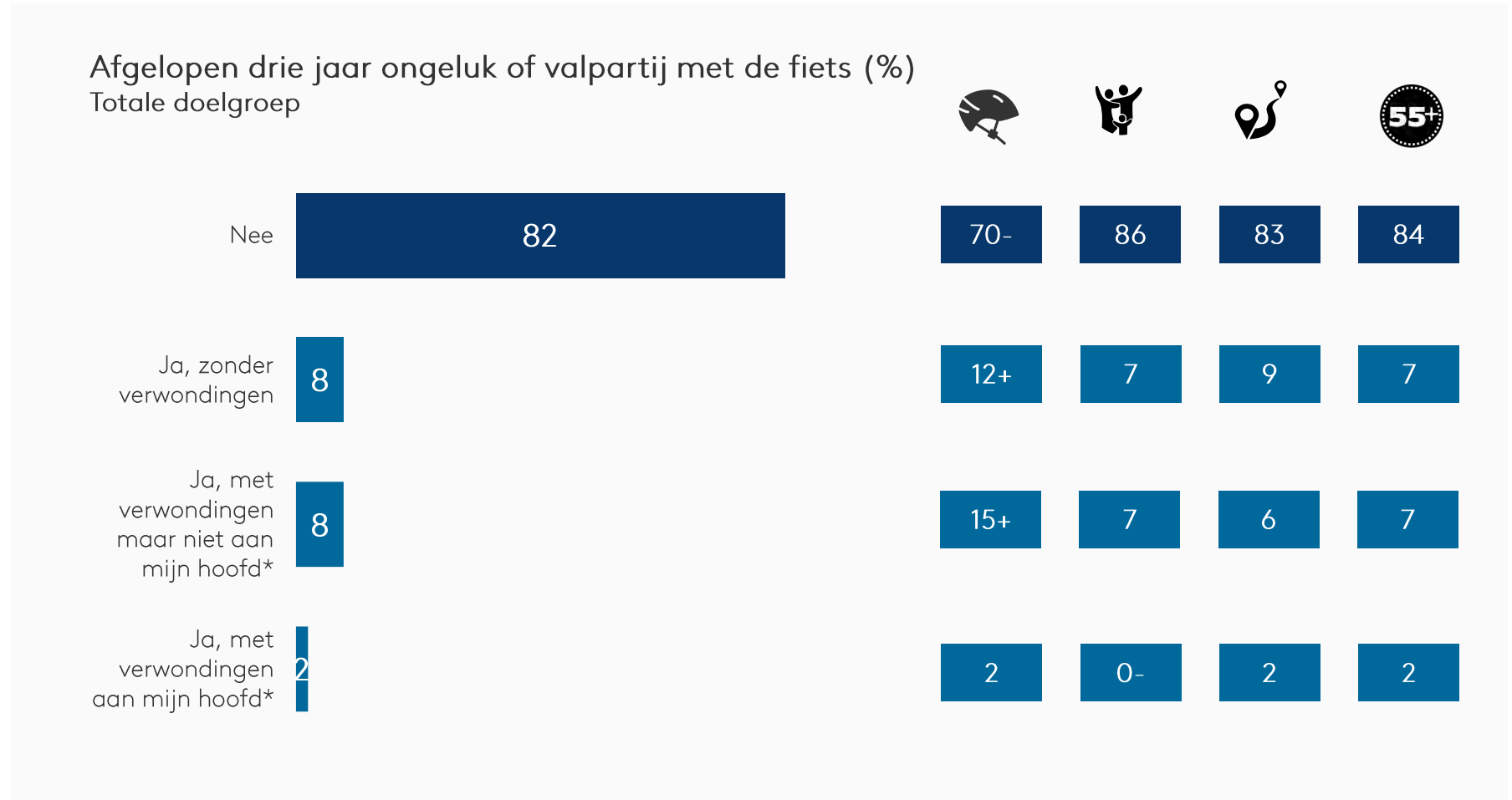
Vraag | Hoe groot schat u de kans in dat u een eenzijdig ongeval krijgt tijdens het fietsen op een ^gekozen fiets? | Hoe groot is volgens u de kans dat u een tweezijdig ongeval krijgt tijdens het fietsen op een ^gekozen fiets? | Stel dat u geen fietshelm draagt, hoe groot is volgens u dan de kans dat u bij een val of ongeval met uw ^gekozen fiets^ hoofdletsel oploopt? | Hoe groot schat u de gevolgen in voor uzelf wanneer u door een val of ongeval met uw ^gekozen fiets^ hoofdletsel oploopt? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Acht op de tien mensen in de doelgroep hebben in de afgelopen drie jaar geen ongeval gehad met de fiets. Twee procent had een ongeval met hoofdletsel.

Helmdragers geven vaker aan in de afgelopen drie jaar een ongeval met de fiets te hebben gehad en geven twee keer zo vaak aan dat dit met verwondingen was.

Oudere senioren geven vaker aan een ongeval te hebben gehad (20%) dan jongere senioren (13%). Er zijn geen verschillen tussen de groepen in het aantal ongevallen met verwondingen.

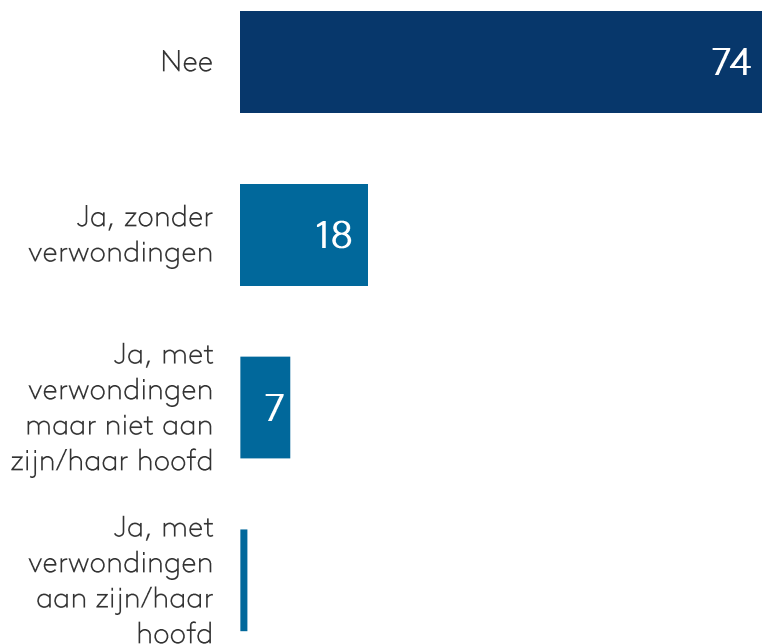
Vraag | Heeft u de afgelopen 3 jaar een ongeluk of valpartij gehad met de fiets? Zo ja, heeft u daarbij verwondingen opgelopen?
(Basis: doelgroep n=1.754)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

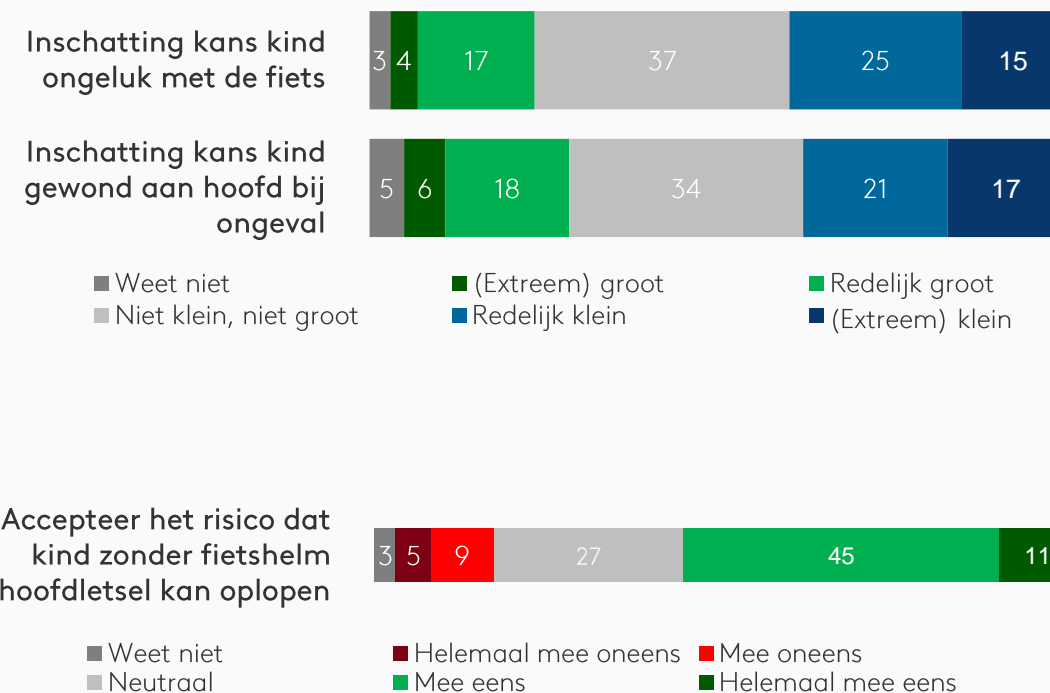
*Het type verwondingen en de ernst van de verwondingen zijn hier niet uitgevraagd

Ongeveer een 1 op de 5 ouders schat de kans op een ongeval (redelijk) groot in. Ongeveer 6 op 10 ouders accepteren het risico dat hun kind zonder fietshelm hoofdletsel kan oplopen.

In de afgelopen drie jaar ongeluk of valpartij met de fiets (%)

Risicoperceptie ten aanzien van kind (%)

Vraag | Heeft uw kind van ^leeftijd gekozen kind^ in de afgelopen 3 jaar een ongeluk of valpartij gehad met de fiets? Zo ja, heeft uw kind daarbij verwondingen opgelopen? (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

Vraag | Hoe groot is volgens u de kans dat uw kind van ^leeftijd gekozen kind^ bij een ongeval betrokken raakt tijdens het fietsen? | Hoe groot is volgens u de kans dat uw kind van ^leeftijd gekozen kind^ bij een fietsongeluk gewond raakt aan zijn/haar hoofd? | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen: Ik accepteer het risico dat mijn kind zonder fietshelm hoofdletsel kan oplopen. (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

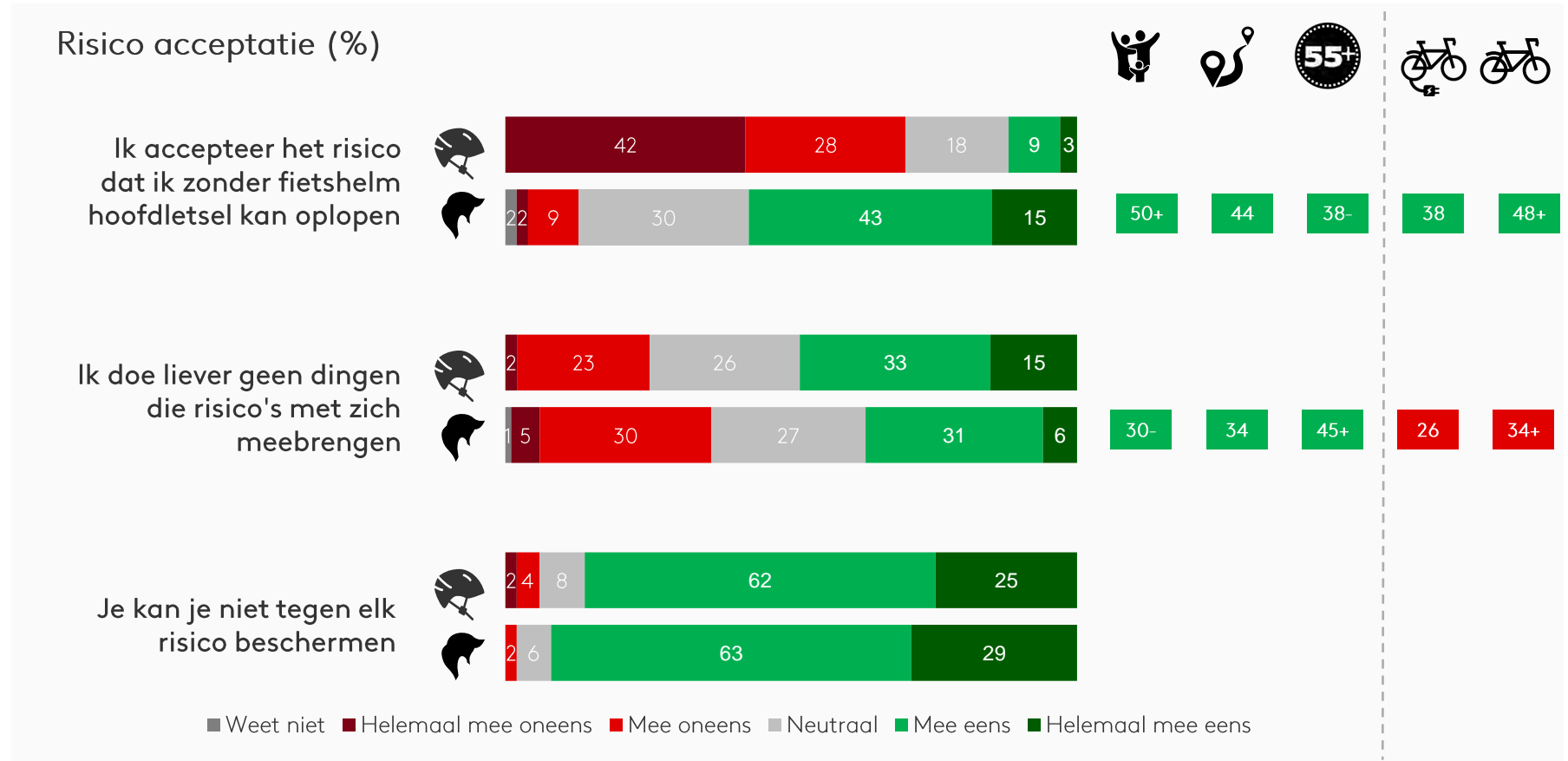
Risico-acceptatie

Bijna zes op de tien niet-helmdragers accepteren het risico dat zij zonder fietshelm hoofdletsel kunnen oplopen. Eén op de negen accepteert dit niet.

Ouders geven significant vaker aan dit risico te accepteren dan senioren. Ook gebruikers van de stadsfiets doen dit vaker dan gebruikers van de e-bike. Onder helmdragers geven zeven op de tien aan het risico op hoofdletsel zonder fietshelm niet te accepteren.

Een meerderheid van de niet-helmdragers wijst risicovolgedrag niet expliciet af; een minderheid (37%) geeft aan liever geen dingen te doen die risico's met zich meebrengen.

Vraag | Hieronder staan verschillende uitspraken over het gebruik van een fietshelm op uw ^gekozen fiets^. Geef aan in hoeverre u het hier mee eens of oneens bent. | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Perceptie van
persoonlijk belang
gebruik fietshelm

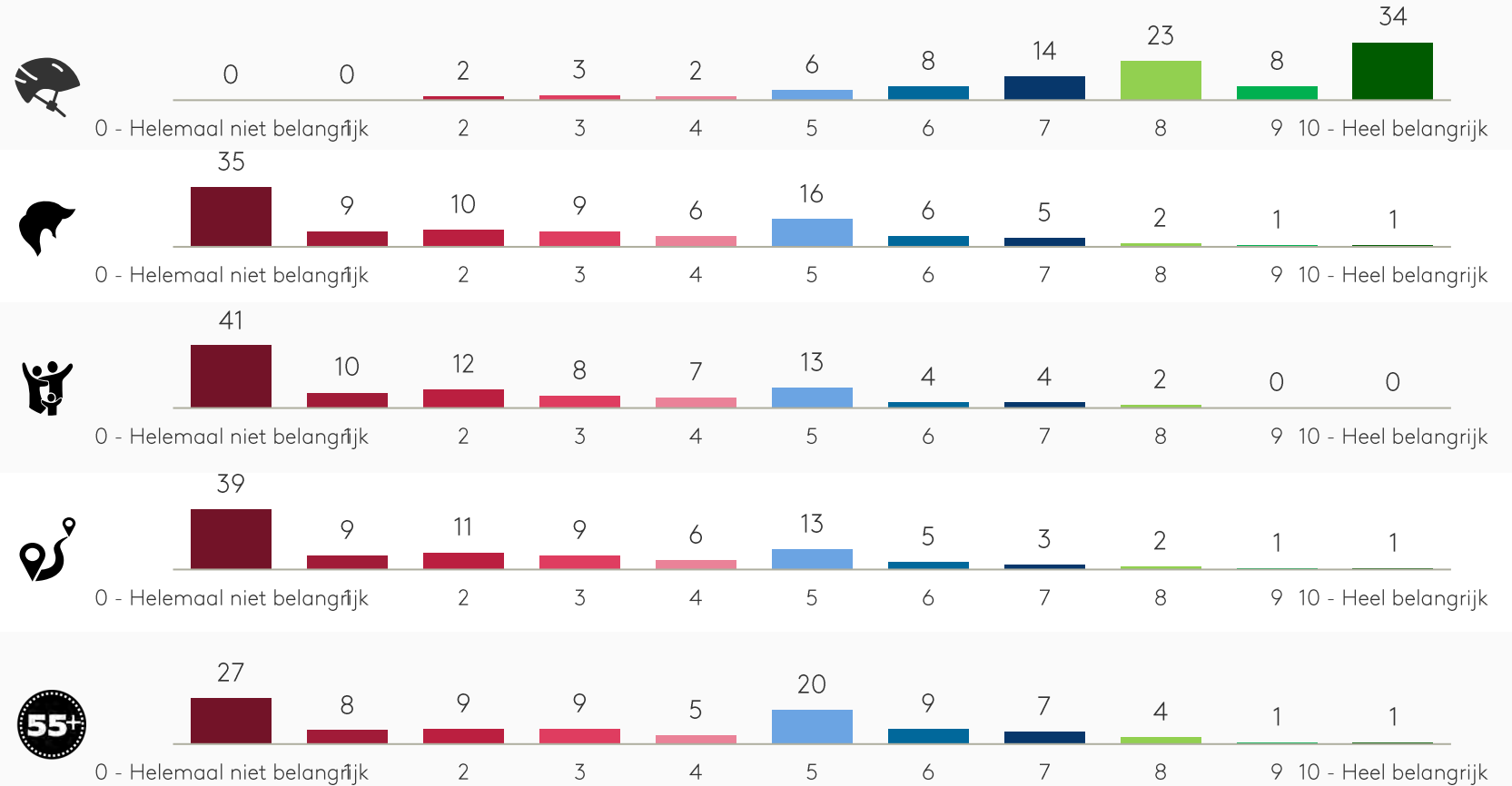

Ruim de helft van de niet-helmdragers vindt het zelf dragen van een helm tijdens het fietsen niet belangrijk.

Onder ouders en forensen vindt ongeveer 6 op de 10 het niet belangrijk om een helm te dragen (score 0 t/m 2). Onder senioren is dit minder (44%).

Aandeel niet-helmdragers dat het dragen van een fietshelm (heel) belangrijk vindt, is 4% (score 8 t/m 10). Daar staat tegenover dat circa twee derde van de helmdragers het dragen van een fietshelm (heel) belangrijk vindt.

Belang van het dragen van een fietshelm tijdens fietsen (%)

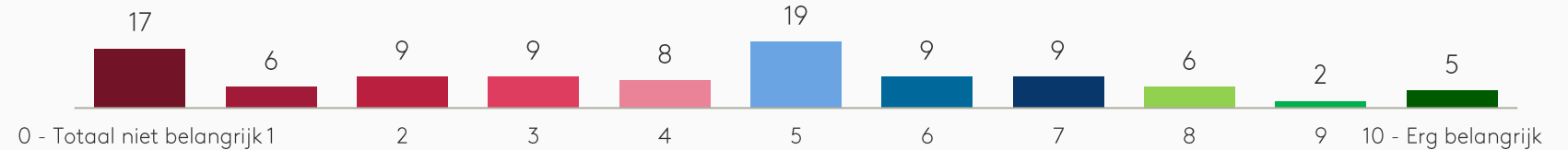

Vraag | Als u denkt aan alle dingen die u belangrijk vindt in het leven, hoe belangrijk is dan het dragen van een fietshelm wanneer u uw fiets gebruikt? (Basis: doelgroep n=1.754)

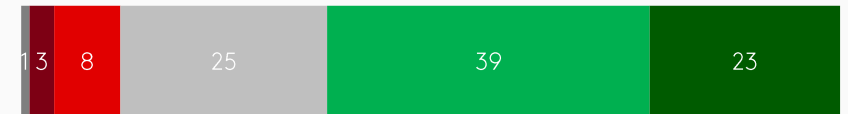
Een kwart van de ouders vindt het belangrijk dat hun kind een fietshelm draagt. Ruim 1 op de 3 ouders vindt dit niet belangrijk.

Ruim 6 op de 10 ouders met jonge kinderen vinden het belangrijker dat hun kind een helm draagt dan dat zij dit zelf doen.

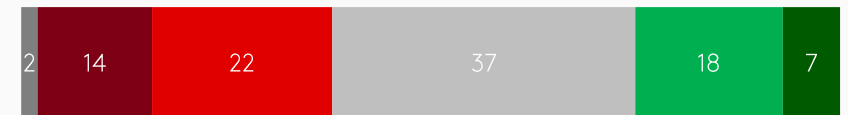
Belang van het dragen van een fietshelm door het kind (%)

Ik vind het belangrijker dat mijn kind een helm draagt dan ik zelf

Ik vind het belangrijk dat mijn kind een helm draagt

■ Weet niet ■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens

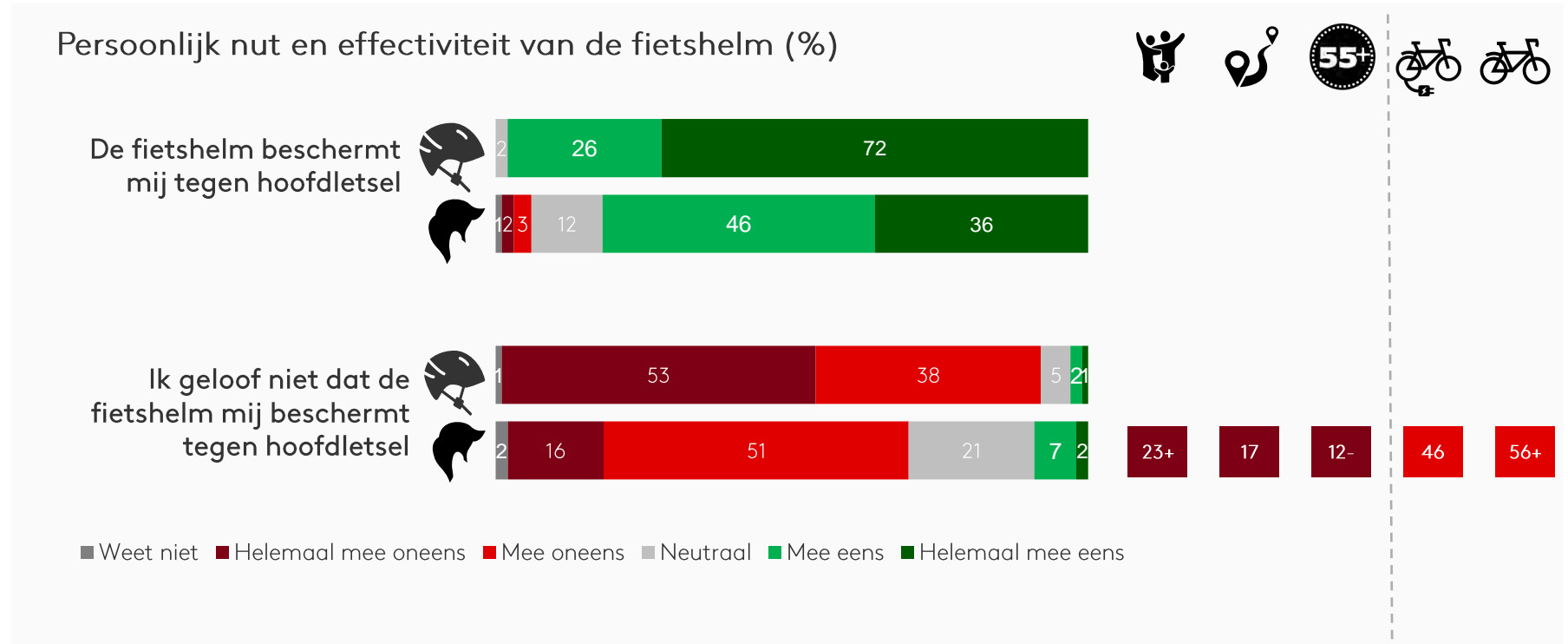
Vraag | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen: (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

Perceptie nut en effectiviteit van de fietshelm

De overgrote meerderheid van de niet-helmdragers gelooft dat de fietshelm beschermt tegen hoofdletsel.

Vijf procent van de niet-helmdragers denkt dat fietshelm niet beschermt tegen hoofdletsel. Twaalf procent twijfelt hierover.

Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Ongeveer 8 op de 10 ouders zijn overtuigd dat een helm hun kind beschermt tegen hoofdletsel.

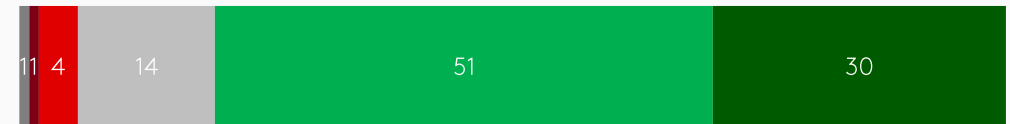
Vijf procent van de ouders met jonge kinderen is niet overtuigd dat een helm hun kind beschermt tegen hoofdletsel.

Bijna zes op de tien ouders met jonge kinderen vinden het geen probleem hun kind een helm te laten dragen terwijl zij zelf nog geen helm dragen.

Persoonlijk nut en effectiviteit van de fietshelm (%)

Ouders met jonge kinderen

Een fietshelm beschermt mijn kind tegen hoofdletsel tijdens een ongeval op de fiets

Ik vind het geen probleem mijn kind een helm te laten dragen, terwijl ik zelf geen helm draag

■ Weet niet ■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens

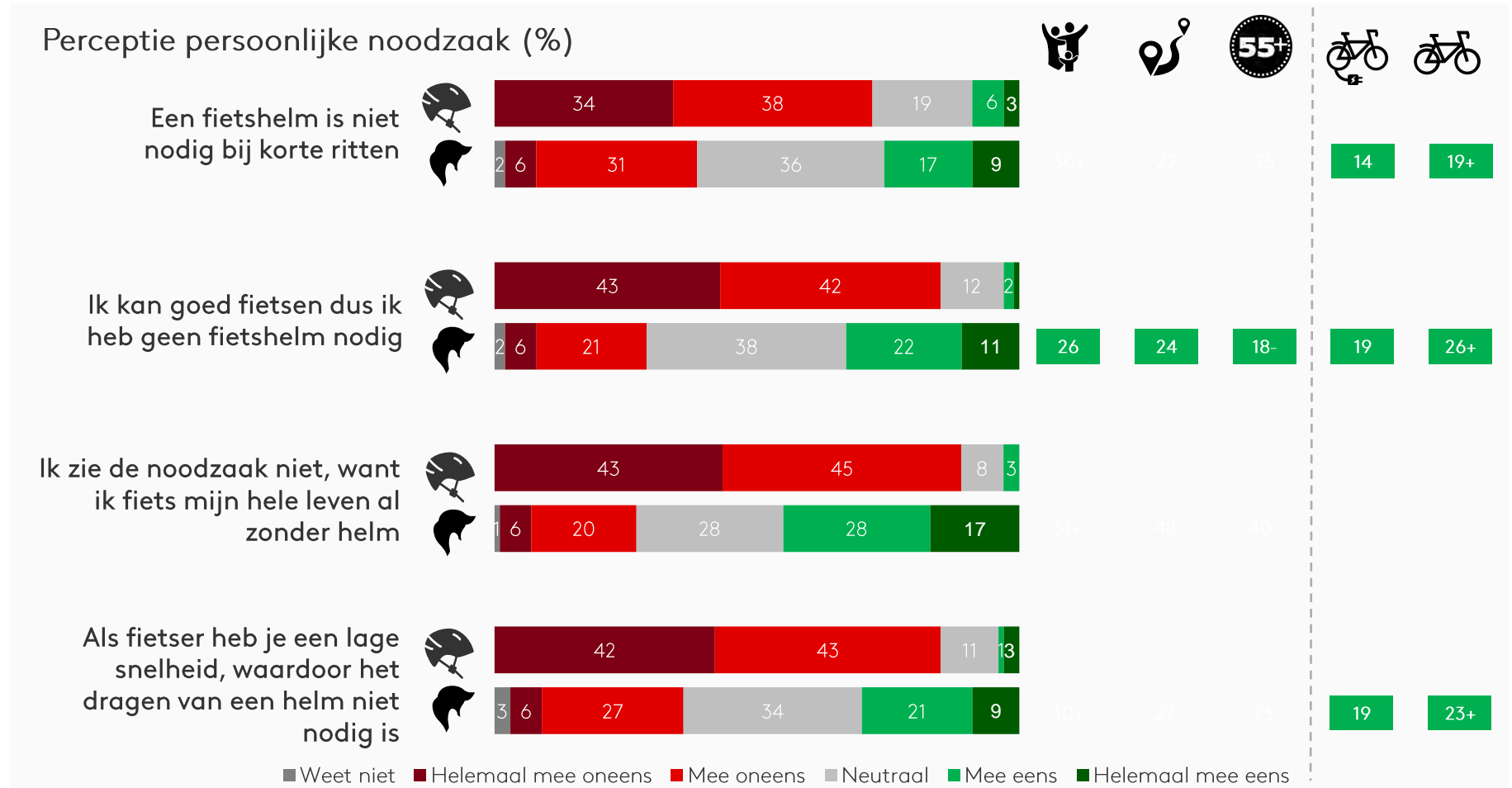
Vraag | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen: (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

Perceptie persoonlijke
noodzaak van dragen
van fietshelm

Bijna de helft van de niet-helmdragers ziet de noodzaak van het zelf dragen van een helm niet omdat zij hun hele leven al zonder helm fietsen.

Ouders met jonge kinderen en forensen vinden vaker dan senioren dat zij geen fietshelm nodig hebben omdat zij goed kunnen fietsen.

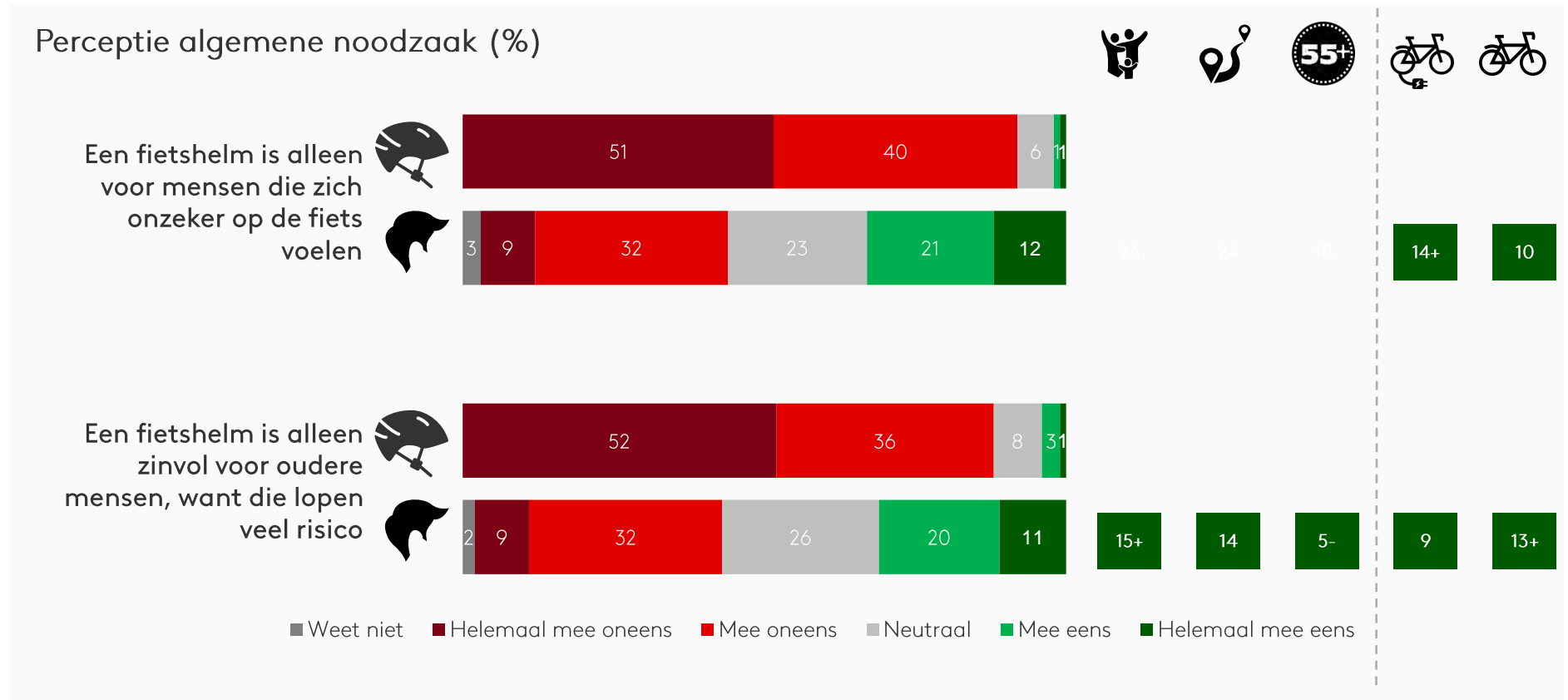
Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Ruim 1 op de 3 niet-helmdragers geeft aan dat de helm alleen zinvol is voor ouderen en mensen die zich onzeker voelen op de fiets.

Ruim vier op de tien niet-helmdragers zijn het ermee oneens dat de fietshelm alleen is voor mensen die zich onzeker voelen. Voor ouderen is ruim een kwart het hiermee oneens.

Ongeveer één op de vijf senioren is het ermee eens dat de helm alleen zinvol is voor oudere mensen, want die lopen veel risico.

Veiligheidsbeleving

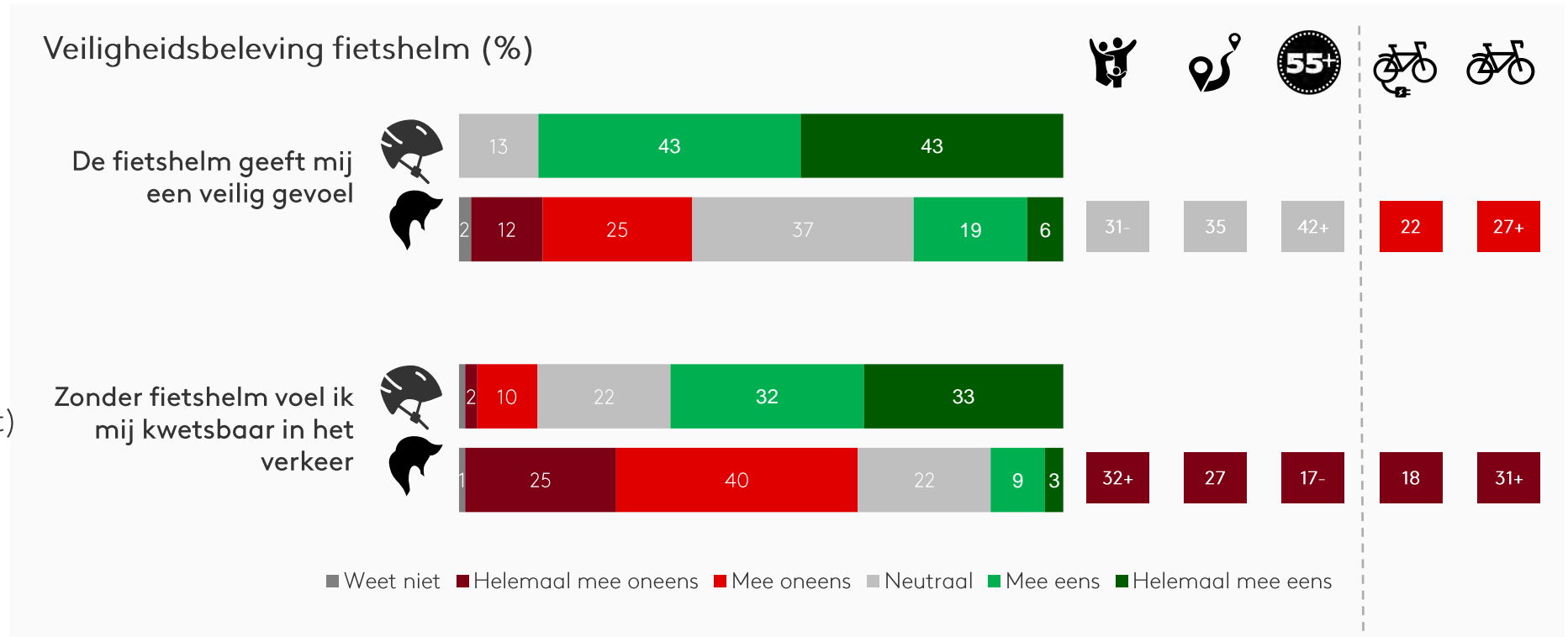

Niet-helmdragers geven veel minder vaak aan dat de fietshelm een veilig gevoel zou geven dan helmdragers.

Bijna negen op de tien helmdragers geven aan dat de fietshelm hen een veilig gevoel geeft. Onder niet-helmdragers is dit een kwart.

Meerderheid helmdragers voelt zich veilig en minder kwetsbaar door het dragen van de helm.

Grote verschillen wat betreft (niet) kwetsbaar voelen in het verkeer zonder fietshelm tussen de doelgroepen ouders en forensen, en senioren.

Sociale invloed en
sociale norm

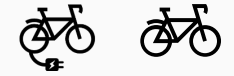
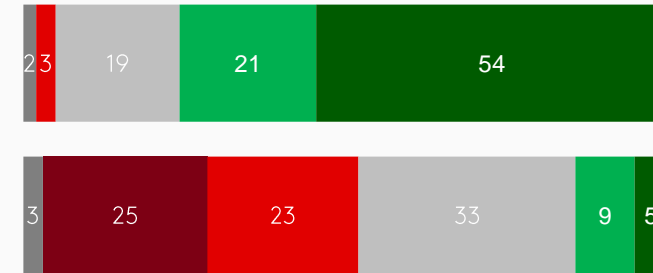

Het niet-dragen van een fietshelm is de heersende injunctieve norm*.

Grote verschillen tussen helm- en niet-helmdragers: slechts 15% van de niet-helmdragers vindt dat iedere fietser een fietshelm moet dragen. Onder de helmdragers is dit 75%.

Perceptie injunctieve norm fietshelm gebruik (%)

Iedereen op fiets zou een fietshelm moeten dragen

■ Weet niet ■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens

* Een sociale norm die aangeeft wat mensen zouden moeten doen volgens de heersende normen, waarden of regels.
Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

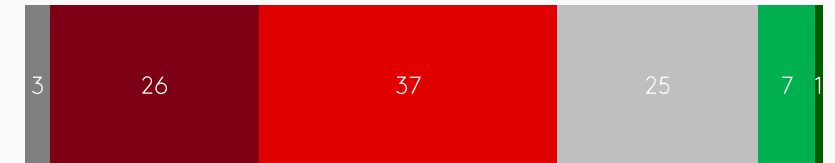
Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

1 op de 12 ouders vindt ouders die geen helm dragen als zij samen met hun kind fietsen onverstandig.

Ruim zes op de tien ouders vinden het niet onverstandig als ouders geen helm dragen wanneer zij fietsen met hun kind.

Perceptie injunctieve norm fietshelm gebruik met kind (%)
Ouders met jonge kinderen

Ouders die geen helm dragen als ze samen met hun kind fietsen vind ik onverstandig

■ Weet niet ■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens

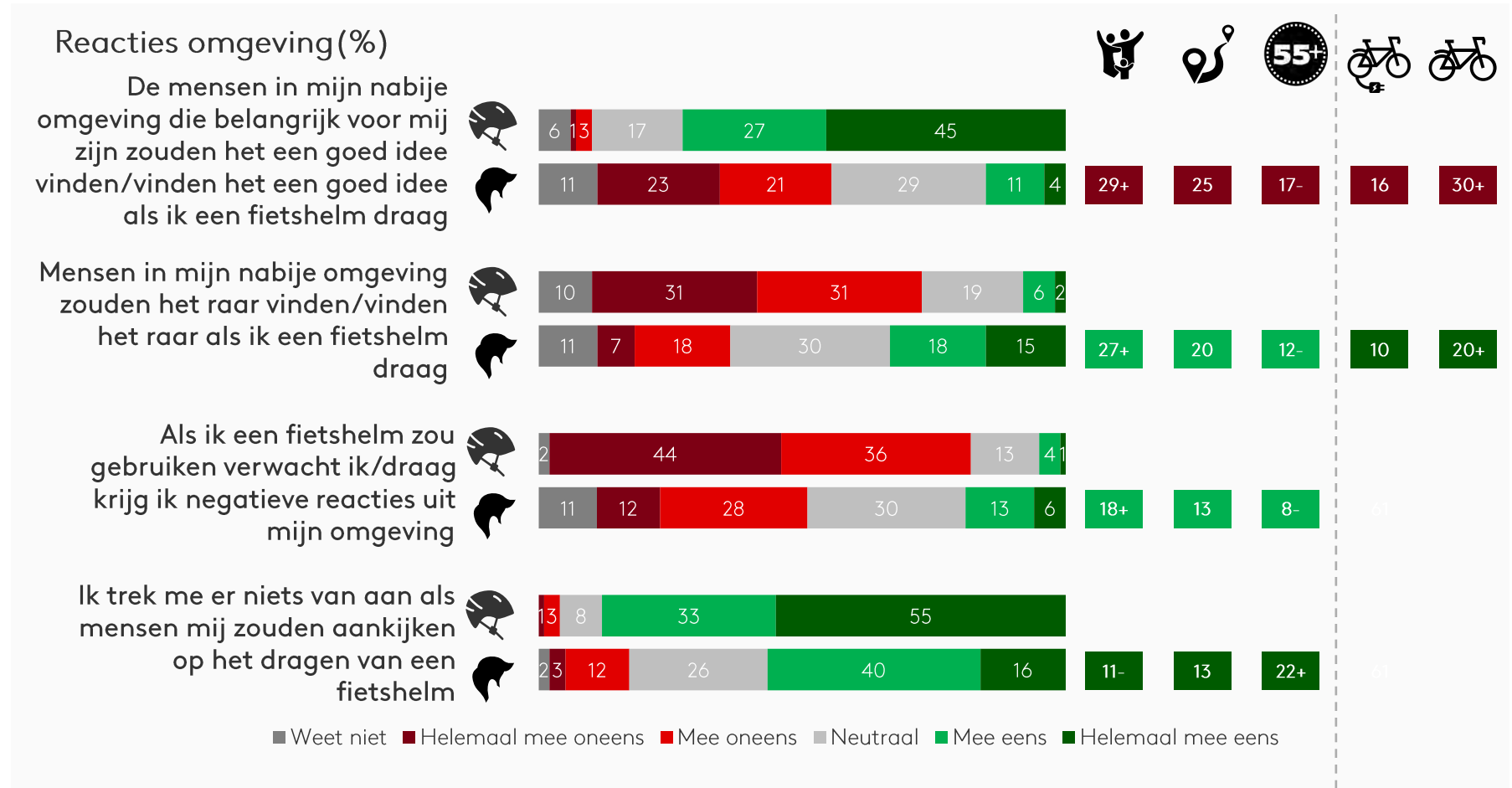
Vraag | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen: (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

Niet-helmdragers verwachten meer negatieve reacties over het dragen van een fietshelm van hun omgeving dan helmdragers in de praktijk ervaren.

Ouders en forensen verwachten vaker negatieve reacties dan senioren.

Ongeveer één op de vijf niet-helmdragers verwacht negatieve reacties uit hun omgeving, onder senioren is dit ongeveer één op de acht. Ouders verwachten het vaakst dat hun nabije omgeving het raar zou vinden of negatief zal reageren als zij een helm gaan dragen.

De grote meerderheid van de helmdragers geeft aan dat hun nabije omgeving het een goed idee vindt dat zij een helm dragen en dat zij geen negatieve reacties krijgen.

Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

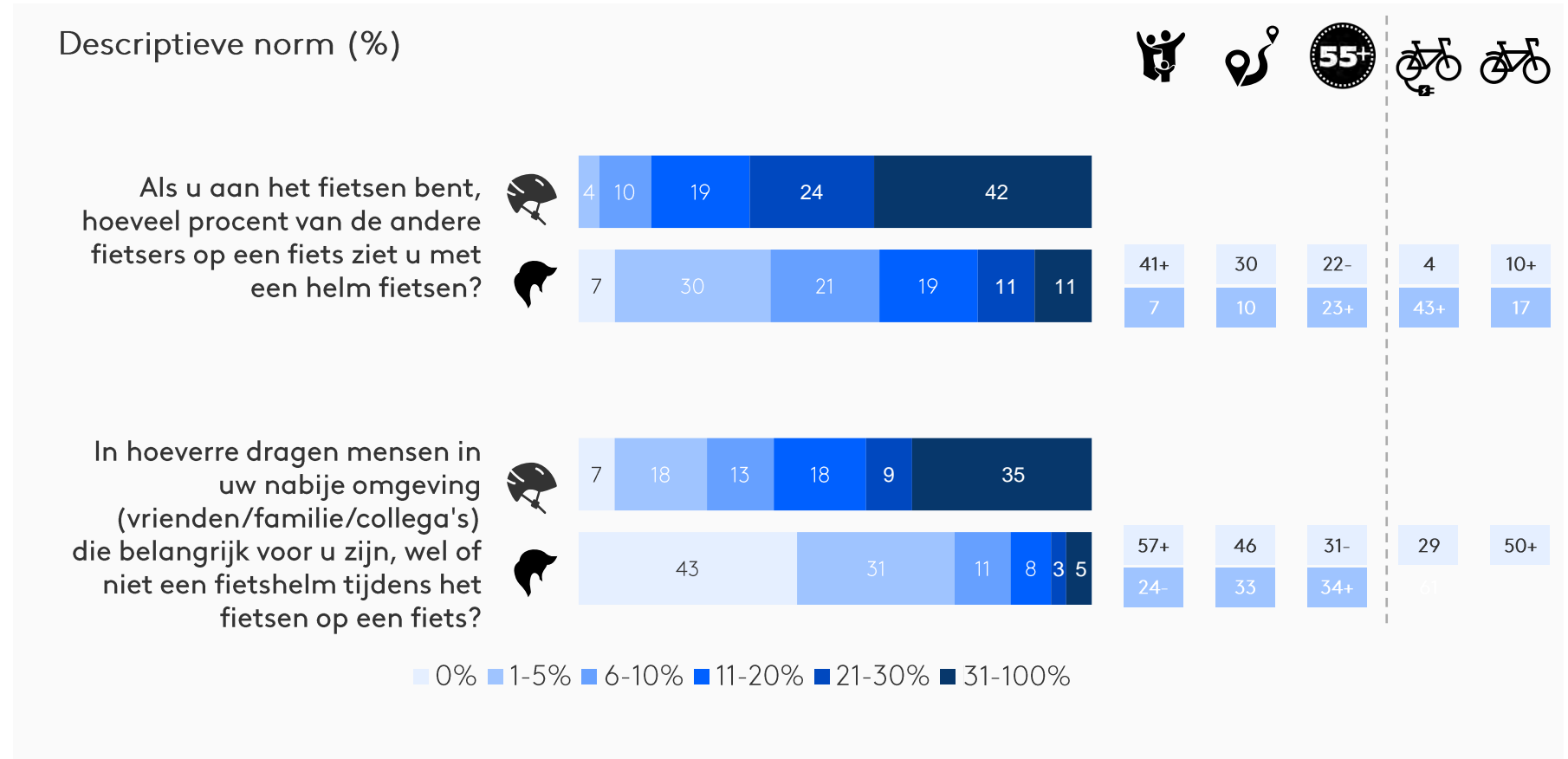
Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Grote meerderheid van de niet-helmdragers ziet op straat en in hun sociale omgeving minder dan een kwart van de fietsers met een helm.

Senioren zien vaker andere fietsers met een helm: 27% van de senioren ziet tenminste 1 op de 4 fietsers een helm dragen tijdens het fietsen.

Helmdragers geven aan meer andere fietsers met een helm te zien dan niet-helmdragers.

Helmdragers geven aan dat meer mensen in hun nabije omgeving die belangrijk voor hen zijn een helm dragen dan niet-helmdragers.

Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

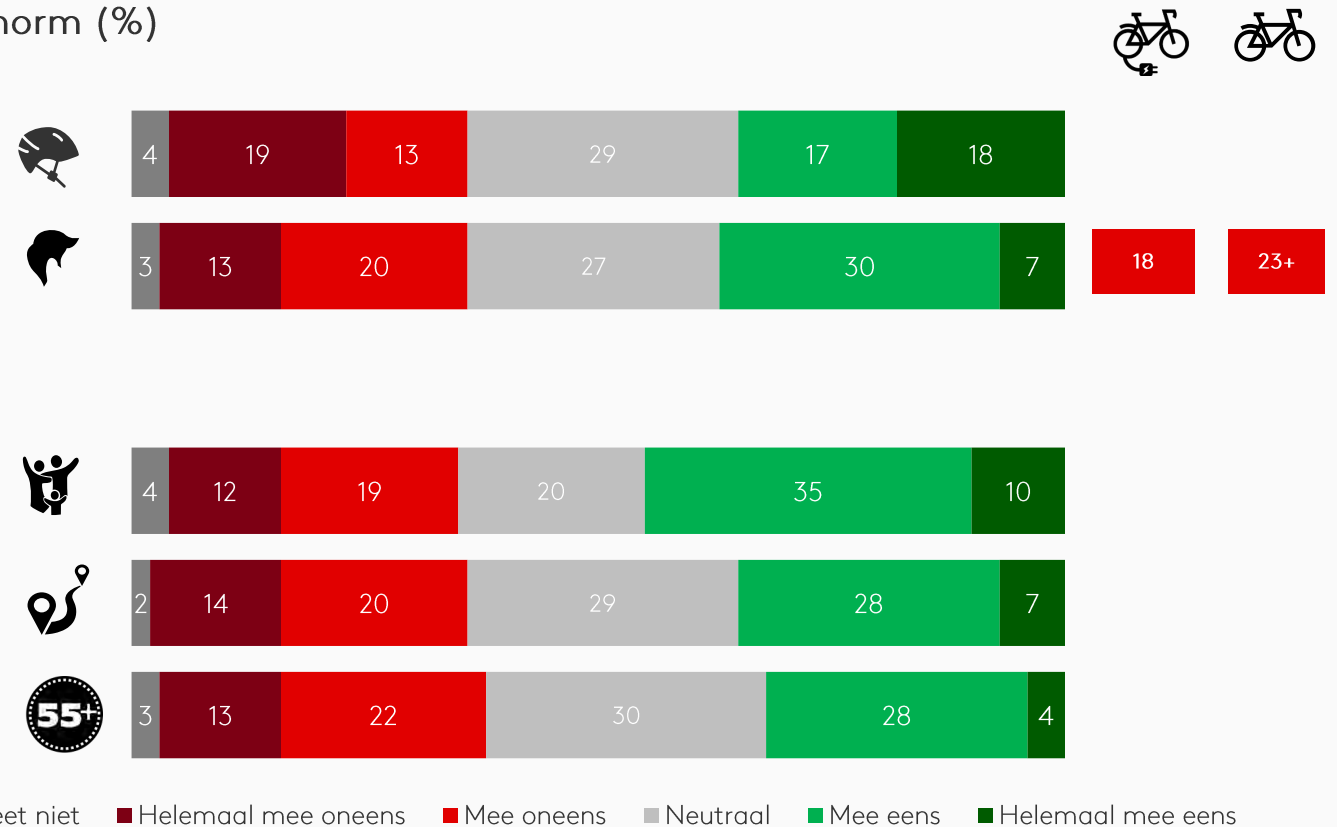
Ruim 1 op de 3 niet-helmdragers zou (meer) geneigd zijn een fietshelm te gaan dragen als veel mensen in hun nabije omgeving dit zouden doen.

45% van de ouders geeft aan wel (meer) geneigd te zijn zelf een fietshelm te gebruiken wanneer ze dit zouden zien bij veel mensen in de nabije omgeving.

Een deel van de niet-helmdragers is ontvankelijk voor voorbeeldgedrag in de sociale omgeving. Er lijkt potentie voor sociale bewijskracht als mechanisme om meer mensen tot helmgebruik te bewegen.

Perceptie invloed sociale norm (%)

Als veel van de mensen in mijn nabije omgeving een fietshelm zouden dragen, dan zou ik (meer) geneigd zijn het te gaan doen

Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Driekwart van de ouders geeft aan weinig ouders in hun omgeving te zien die hun kind een fietshelm laten dragen. 2 op de 10 ouders verwachten dat anderen het raar zullen vinden als hun kind een fietshelm draagt, 4 op de 10 verwachten dit niet.

Voor ongeveer een derde van de ouders is de kans om gepest te worden een reden om zijn of haar kind geen fietshelm te laten dragen.

Sociale norm (%)

Ouders met jonge kinderen

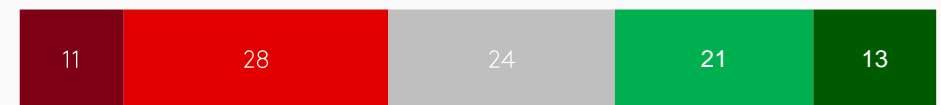
In mijn nabije omgeving zijn er weinig ouders die hun kinderen een fietshelm laten dragen

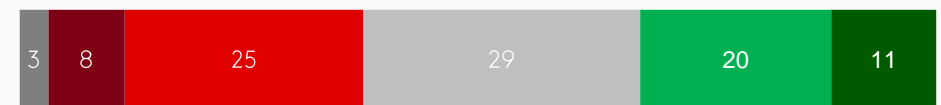
Ik zie weinig kinderen in mijn omgeving met een fietshelm fietsen

Als ik mijn kind een fietshelm laat dragen ben ik bang dat mijn kind negatieve reacties krijgt van andere kinderen, bijv. gepest wordt

Als mijn kind bang is gepest te worden vanwege het dragen van een fietshelm, dan hoeft het van mij geen fietshelm te dragen

Mensen in mijn nabije omgeving vinden het raar als ik mijn kind een fietshelm laat dragen

■ Weet niet ■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens

Vraag | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen: (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

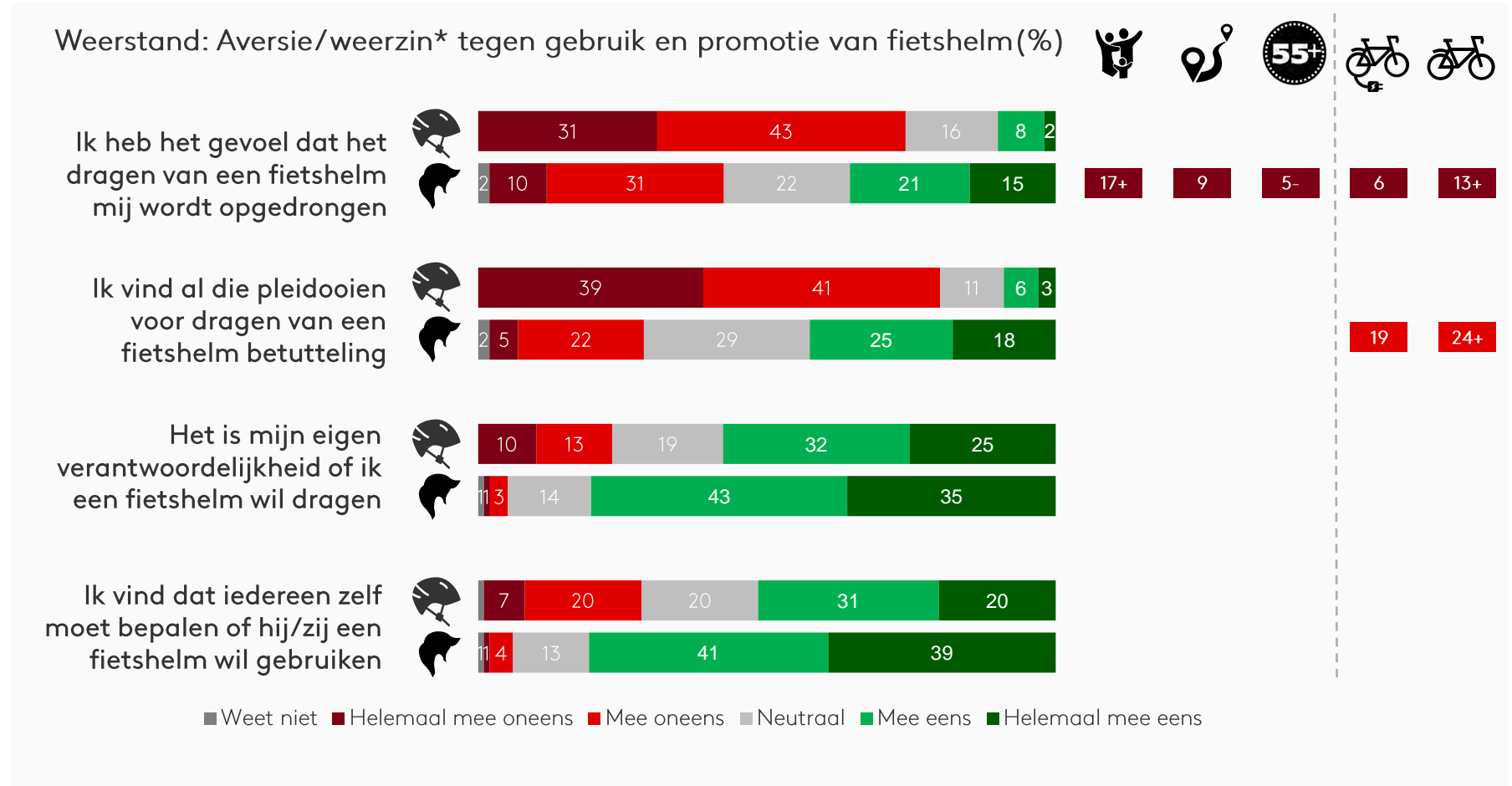
Weerstand

Ongeveer 8 op de 10 niet-helmdragers vinden dat iedereen zelf moet bepalen of ze een helm gaan dragen; 4 op de 10 vinden de pleidooien voor het dragen van een fietshelm betutteling.

Ruim 1 op de 3 niet-helmdragers vindt dat het dragen van een fietshelm hen wordt opgedrongen.

Een grote meerderheid van de niet-helmdragers hecht aan de keuzevrijheid rondom het dragen van een fietshelm.

* Aversie is een type weerstand waarbij men een sterke afkeer of weerzin heeft tegen de verandering
 Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

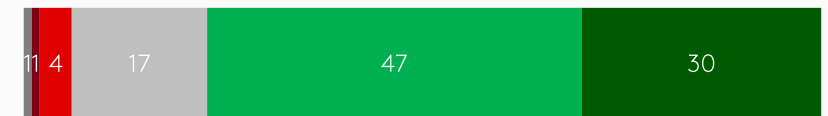
Ruim driekwart van de ouders vindt het hun eigen verantwoordelijkheid als ouder of zij hun kind een helm laten dragen.

Vijf procent van de ouders vindt het niet hun eigen verantwoordelijkheid als ouder om hun kind een helm te laten dragen.

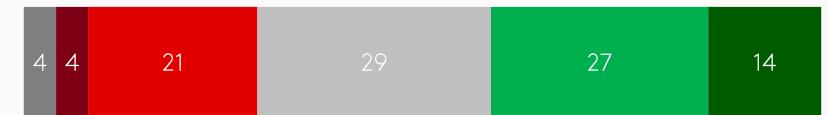
Vier op de tien ouders zal hun kind niet dwingen om een helm te dragen als het kind dat niet wil.

Perceptie fietshelmgebruik kind (%)
Ouders met jonge kinderen

Het is mijn verantwoordelijkheid als ouder of ik mijn kind/kinderen een fietshelm laat dragen

Als mijn kind geen helm op wil, dan zal ik hem/haar niet daartoe dwingen

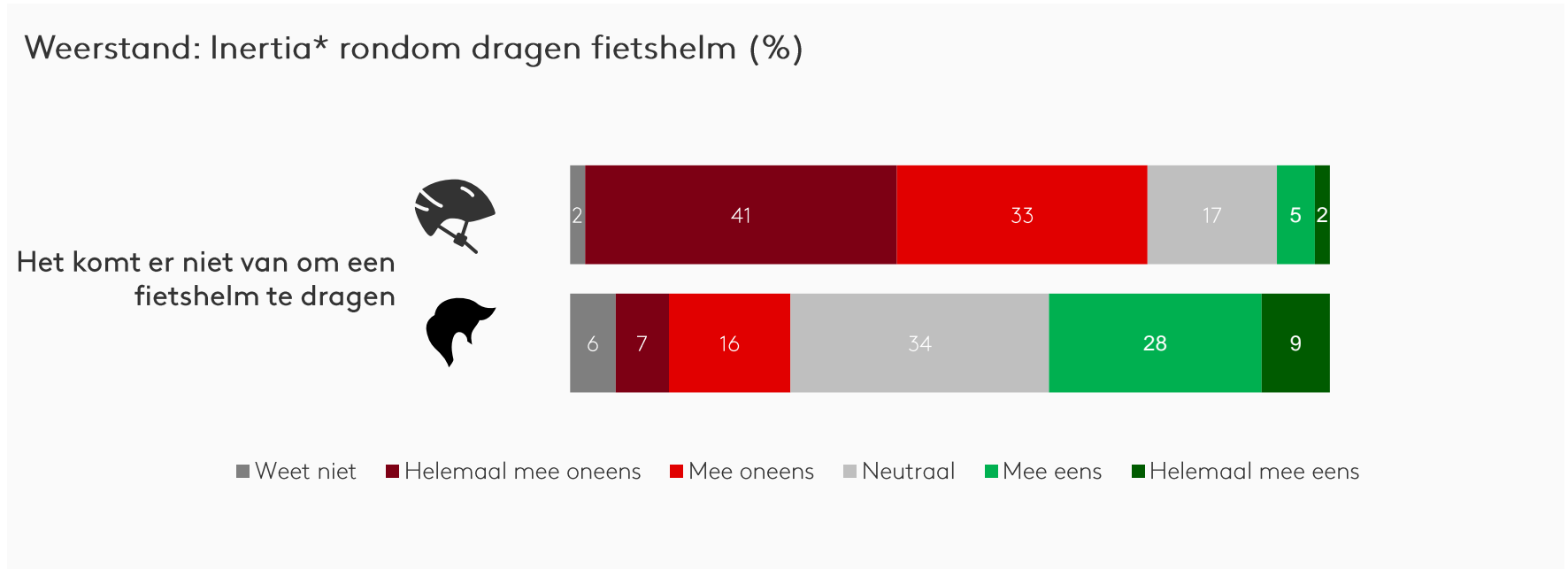

■ Weet niet ■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens

Vraag | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen: (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

Bijna vier op de tien niet-helmdragers geeft aan dat het er niet van komt om een helm te dragen.

7% van de helmdragers geeft dit aan.

* Inertia is de neiging om vast te houden aan bestaande overtuigingen en gedragingen, zelfs als ze niet langer effectief of nuttig zijn.
Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

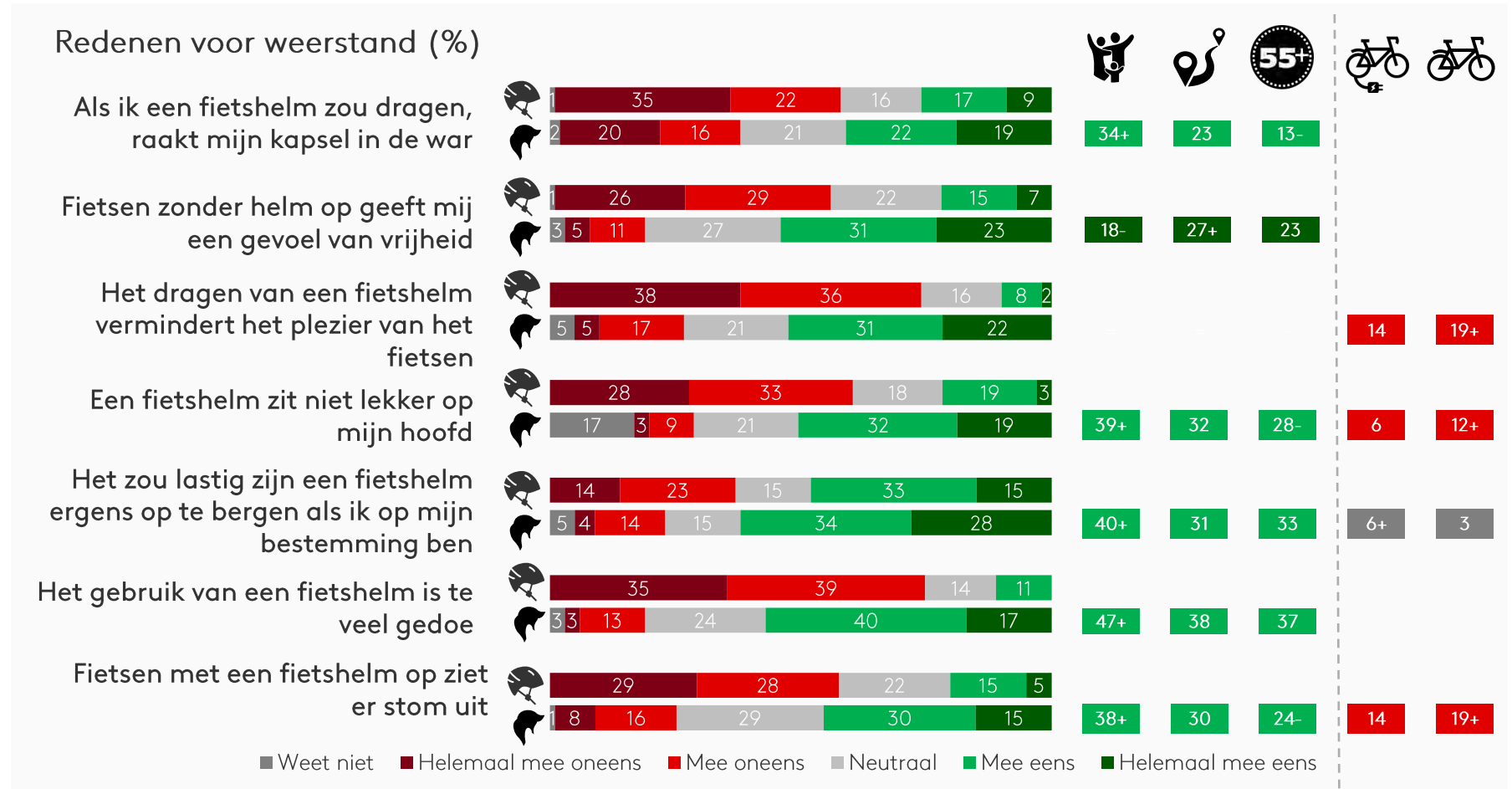
Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Ruim de helft van de niet-helmdragers heeft negatieve verwachtingen en veronderstellingen rondom het dragen van een fietshelm.

Ongeveer de helft van de niet-helmgebruikers heeft negatieve verwachtingen over helmgebruik van praktische aard (ongemak, discomfort en pasvorm). Ook heeft ongeveer de helft de niet-helmdragers negatieve verwachtingen van de helm die verbonden zijn met waarden als vrijheid, autonomie en plezier in het leven.

Voorals ouders ervaren praktische bezwaren tegen het dragen van een helm, deze spelen minder een rol bij senioren.

Helmdragers hebben deze bezwaren minder vaak, met uitzondering van het opbergen van de helm op bestemming.

Vraag | Hieronder staan verschillende uitspraken over het gebruik van een fietshelm op uw ^gekozen fiets^. Geef aan in hoeverre u het hier mee eens of oneens bent. | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

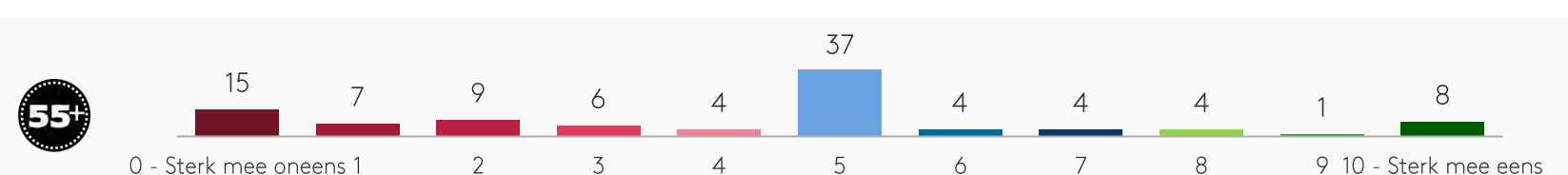
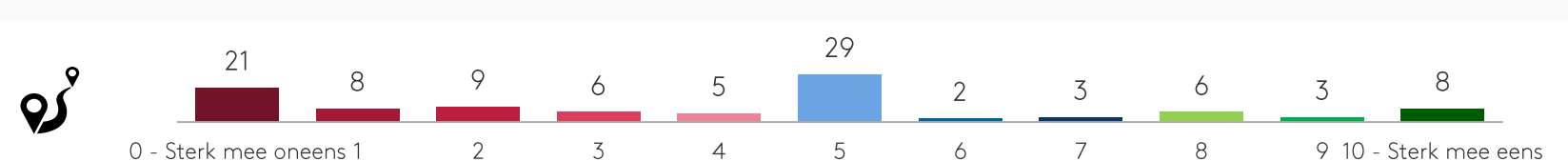
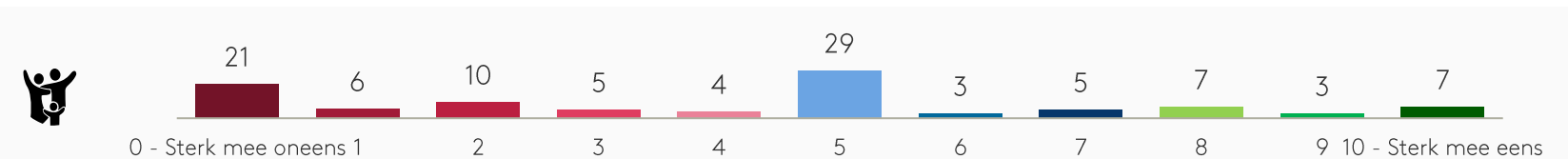
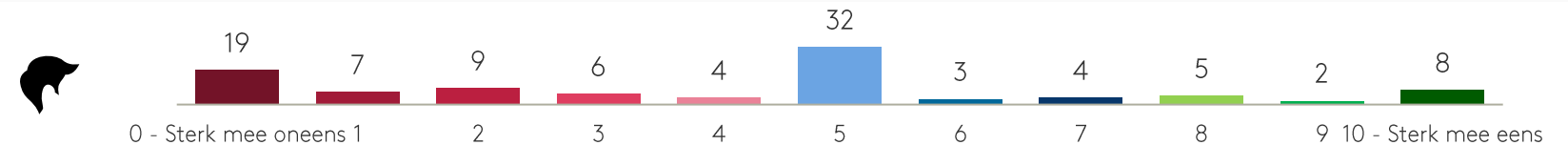
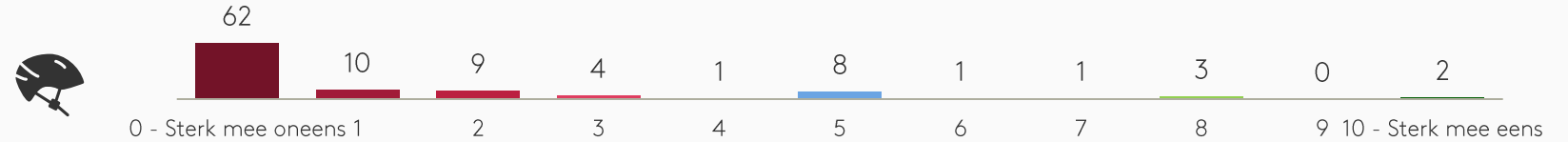
Zelf-effectiviteit en
inschatting
doenvermogen

Niet-helmdragers verwachten vaker dat het gebruik van een fietshelm moeilijk voor hen zou zijn, vergeleken met de ervaring van helmdragers.

Ongeveer één op de zes niet-helmdragers is van mening dat het dragen van een fietshelm (enigszins t/m heel) moeilijk zal zijn (score 8 t/m 10). Eén op de vijf denkt dat het niet moeilijk zal zijn (score 0) en ongeveer één op de drie geeft een neutraal antwoord (score 5).

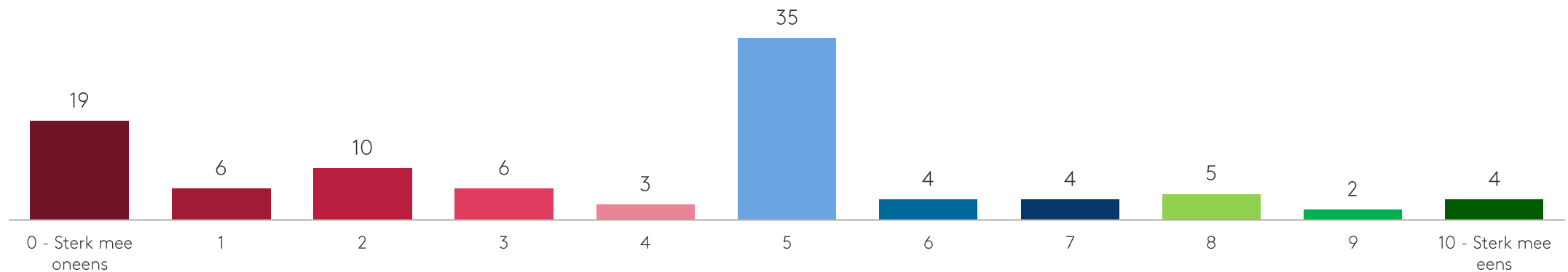
Perceptie moeilijkheid gebruik fietshelm (%)

Vraag | In hoeverre bent u het eens of oneens met de volgende stelling: Het dragen van een fietshelm tijdens het gebruik van mijn fiets zou moeilijk voor mij zijn, zelfs als ik het graag zou willen. (Basis: doelgroep n=1.754)

Ongeveer 1 op de 3 ouders vindt het makkelijk om hun kind een fietshelm te laten dragen. Ongeveer 1 op de 10 vindt dit moeilijk.

Perceptie moeilijkheid gebruik fietshelm door kind (%)

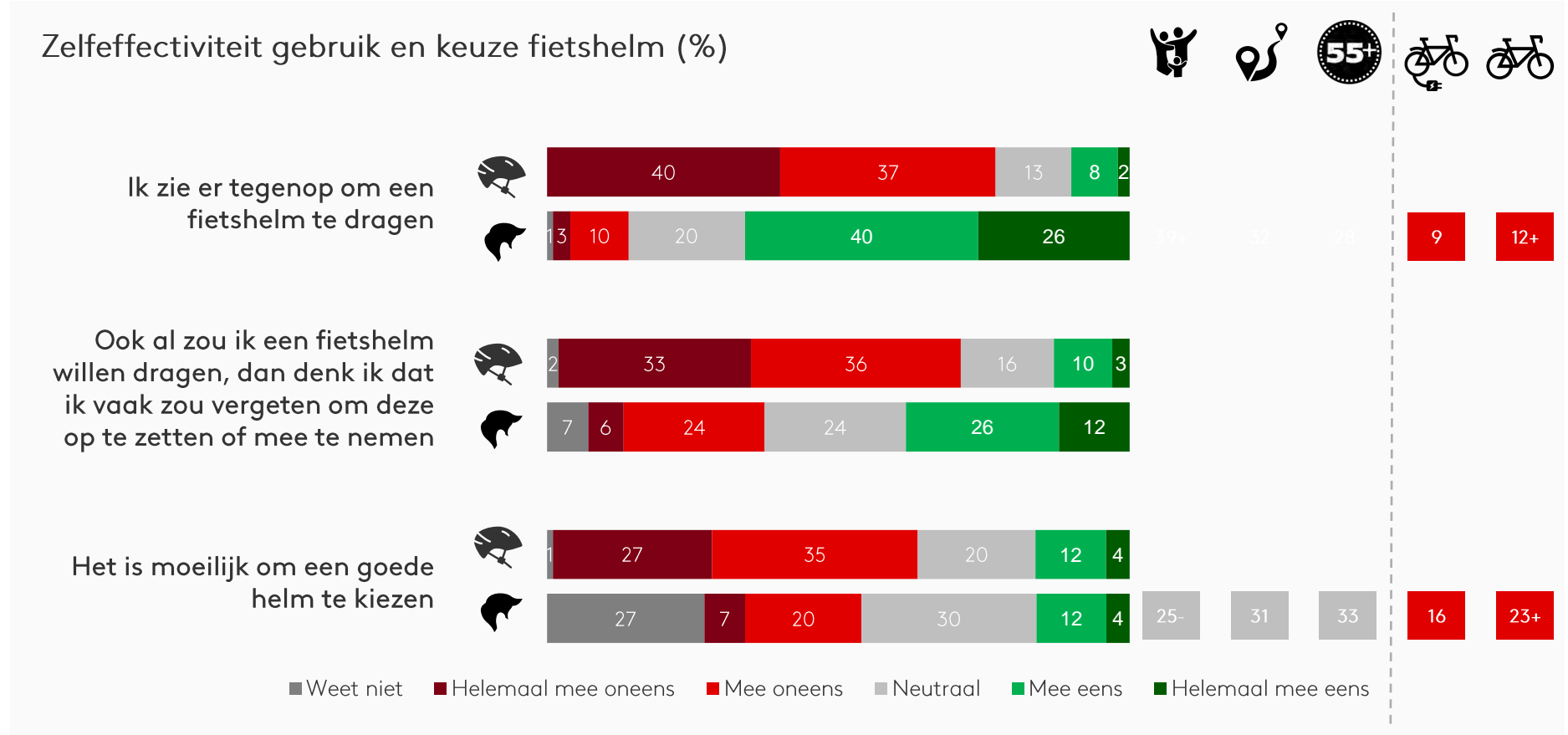

Vraag | Wanneer u denkt aan uw kind een fietshelm laten dragen, in hoeverre bent u het eens of oneens met de stelling 'Dit zou moeilijk zijn voor mij, zelfs als ik het graag zou willen'? (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

2 op de 3 niet-helmdragers zien er tegenop om een fietshelm te dragen.

Ongeveer vier op de tien niet-helmdragers verwachten dat het moeilijk zal zijn om consistent een helm te dragen.

Ongeveer zeven op de tien helmdragers geven aan dat zij niet vaak vergeten om de helm op te zetten of mee te nemen.

Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

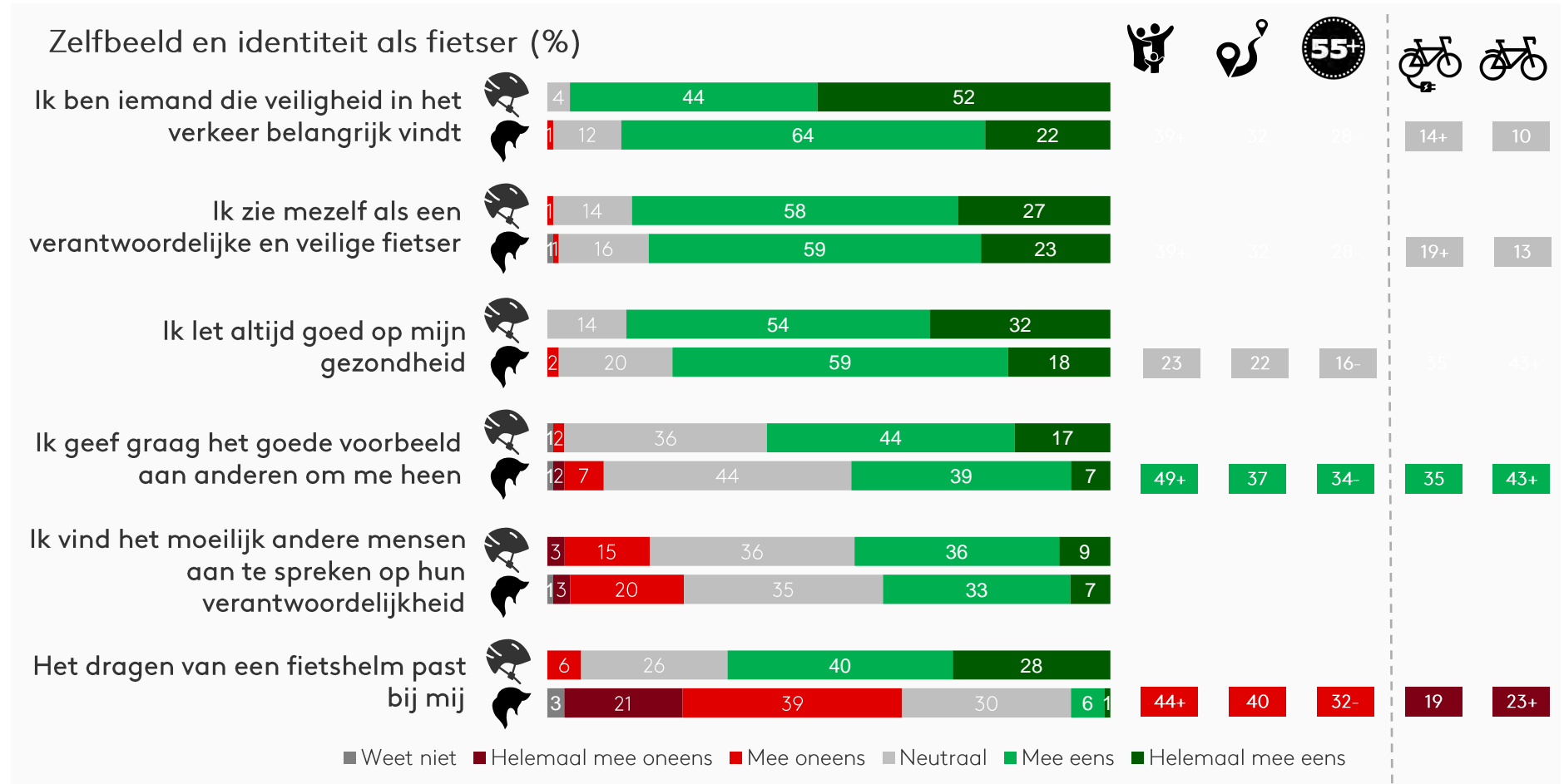
Zelfbeeld en identiteit

Ongeveer acht op de tien personen vinden veiligheid in het verkeer belangrijk en zien zichzelf als een verantwoordelijke fietser.

Het dragen van een helm lijkt geen criterium bij het zelfbeeld: zowel helmdragers als niet-helmdragers vinden zichzelf in grote meerderheid een verantwoorde en veilige fietser en iemand die hecht aan veiligheid in het verkeer.

Bijna de helft van de niet-helmdragers zegt graag aan anderen het goede voorbeeld te geven, maar dit lijkt niet van toepassing op dragen van een fietshelm.

Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

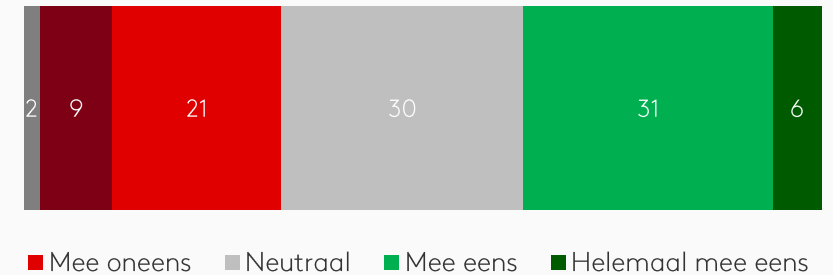
Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Bijna 4 op de 10 ouders vinden dat zij zelf een helm zouden moeten dragen om hun kind het goede voorbeeld te geven.

Drie op de tien ouders vinden niet dat zij zelf een helm zouden moeten dragen om hun kind het goede voorbeeld te geven.

Zelfbeeld en identiteit (%)
Ouders met jonge kinderen

Ik vind dat ik als ouder zelf een helm zou moeten dragen om mijn kind het goede voorbeeld te geven

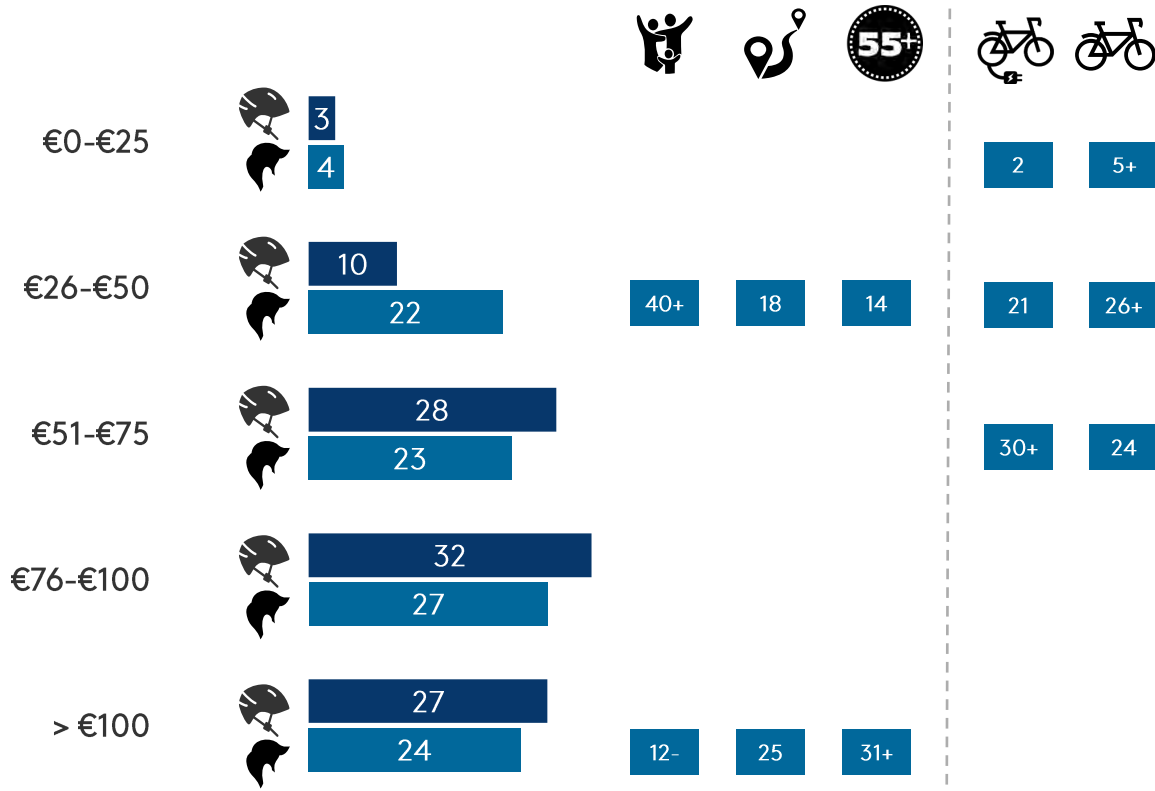
Vraag | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen: (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

Financiële kosten

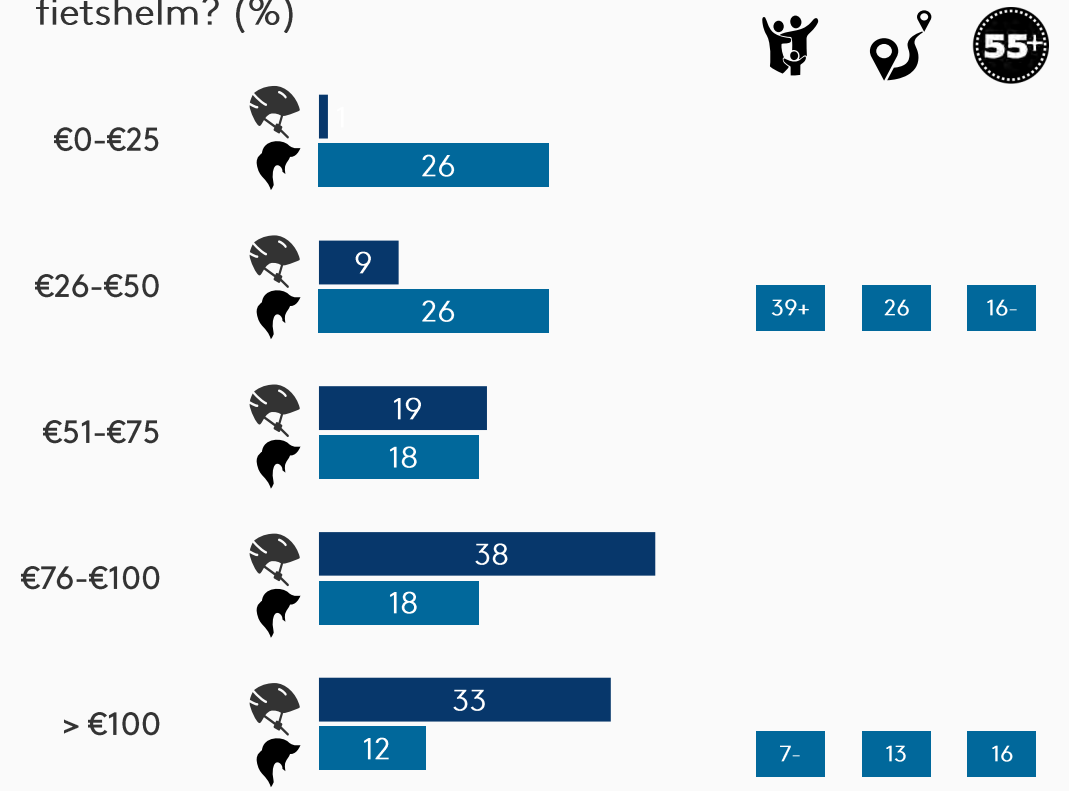
Ongeveer 3 op de 4 niet-helmdragers denken dat een kwalitatief goede fietshelm meer dan 51 euro kost. Ongeveer de helft van de niet-helmdragers is bereid dit bedrag aan een helm te besteden.

Wat denkt u dat een kwalitatief goede fietshelm kost? (%)

Vraag | Wat denkt u dat een kwalitatief goede fietshelm kost? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

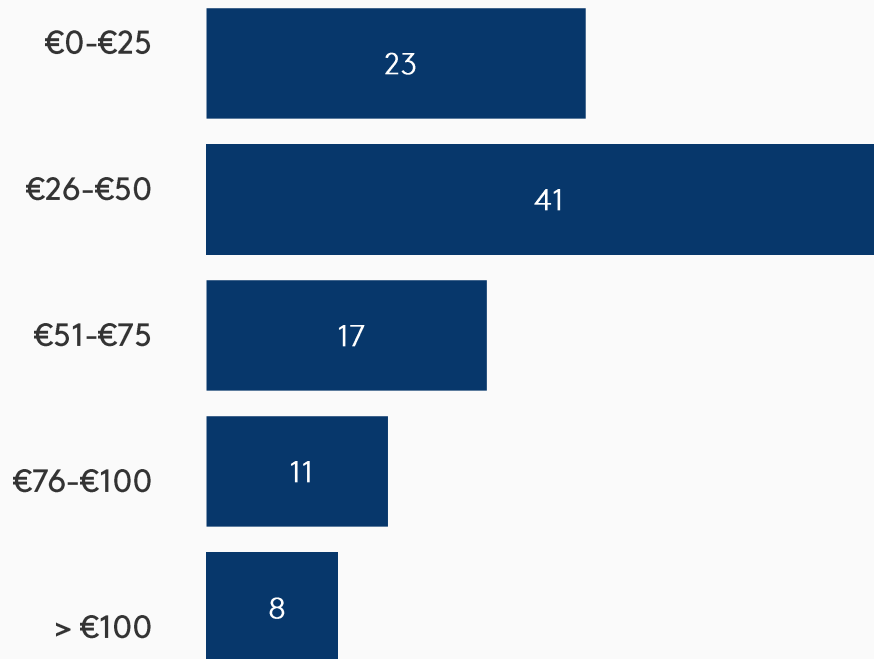
Hoeveel geld zou u maximaal willen uitgeven voor een fietshelm? (%)

Vraag | Hoeveel geld zou u maximaal willen uitgeven voor een fietshelm? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

Ongeveer 2 op de 3 ouders willen maximaal 50 euro uitgeven voor een helm voor hun kind, ongeveer 1 op de 3 wil hier meer aan uitgeven.

Hoeveel geld zou u maximaal willen uitgeven voor een fietshelm voor uw kind? (%)

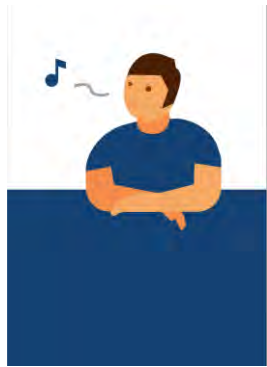
Vraag | Hoeveel geld zou u maximaal willen uitgeven voor een fietshelm voor uw kind?
(Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

Analyse commitmentmodel

De bereidheid voor het dragen van een fietshelm brengen we in kaart aan de hand van het commitmentmodel, waarin fietsers in zes segmenten verschillend op bereidheid worden ingedeeld.

Onverschillige

Hebben de laagste intentie en staan het minst open voor de verandering. Zij vinden het onderwerp onbelangrijk. Deze groep zal het minst snel vrijwillig overgaan tot fietshelm gebruik.

Probleemdenker

Hebben een lage intentie en vinden het dragen van een fietshelm vooral moeilijk. Mensen die worden tegengehouden door moeilijkheid zitten vooral in deze groep.

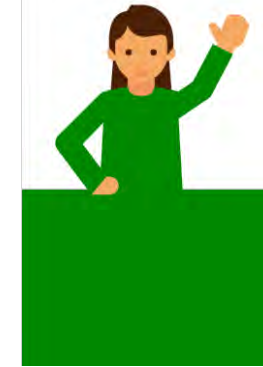
Twijfelaar

Weten niet goed of ze een fietshelm willen dragen en geven aan dit niet belangrijk, maar ook niet onbelangrijk te vinden. Wel vinden ze het dragen van een fietshelm niet moeilijk.

Volger

Zijn redelijk welwillend, maar hebben nog een extra zetje nodig om het belang sterker in te zien of om het iets makkelijker te maken.

Bereidwillige

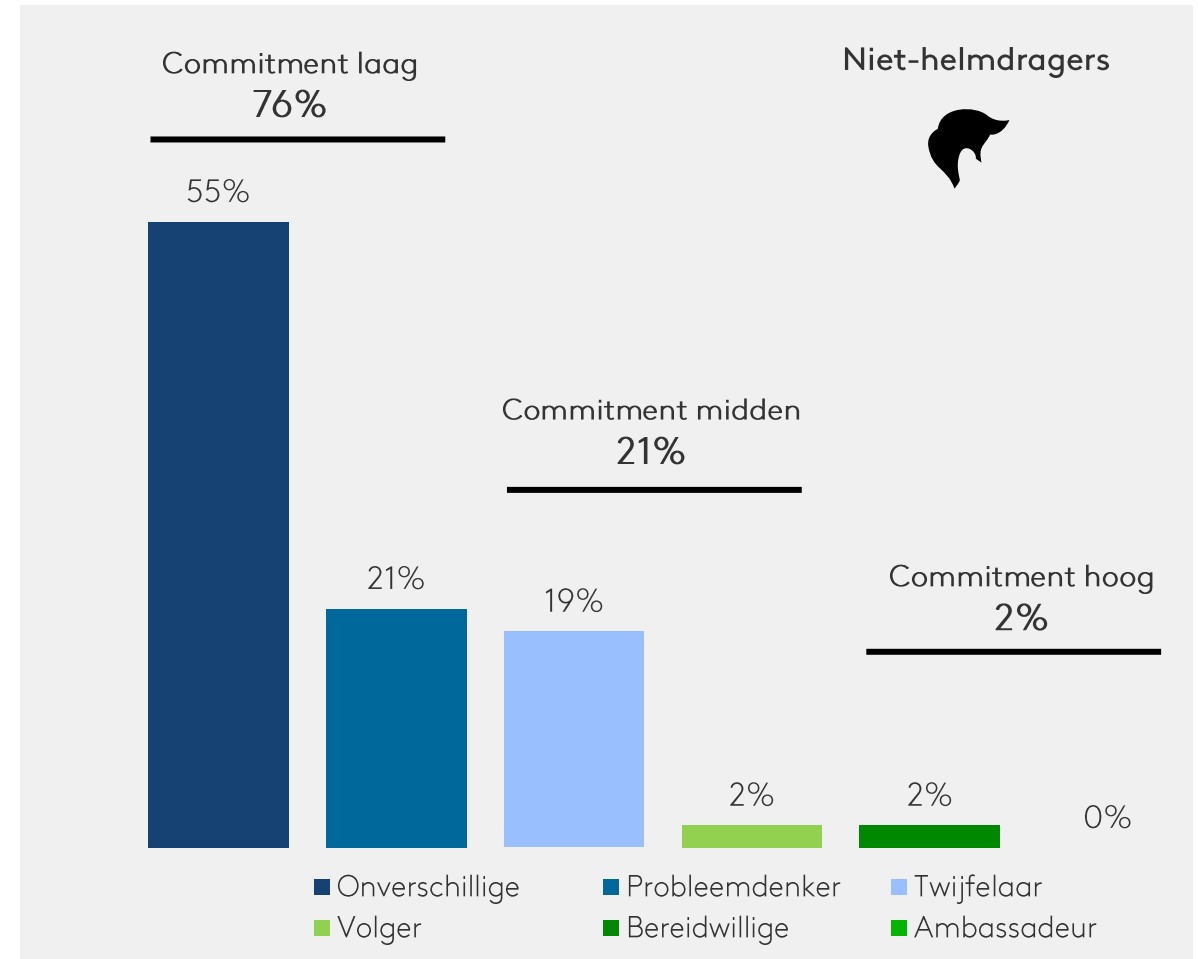
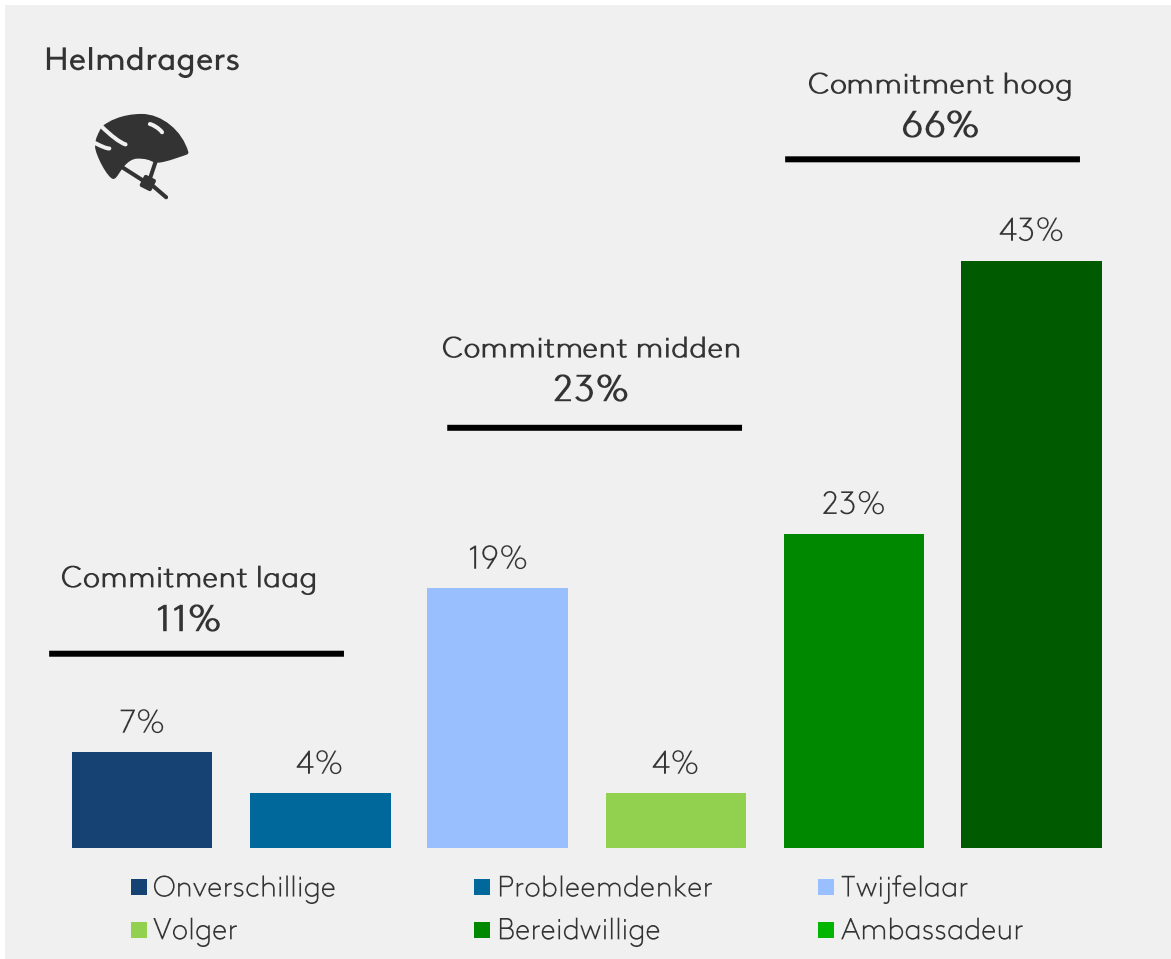
Zijn mensen met een behoorlijk hoge intentie om het gedrag te vertonen. Zij vinden het soms nog enigszins moeilijk om daadwerkelijk tot actie over te gaan.

Ambassadeur

Hebben het sterkste commitment. Zij hebben een zeer hoge intentie om het gewenste gedrag uit te voeren en zien nauwelijks barrières.

De huidige bereidheid onder niet-helmdragers voor het vrijwillig dragen van een fietshelm is laag: 55% is een Onverschillige en 21% is een Probleemdenker.

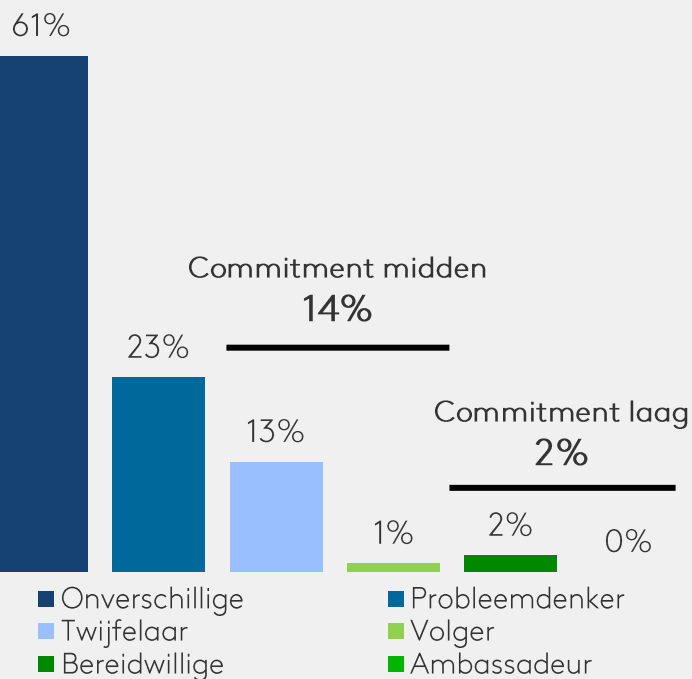
Vraag | Commitment: Q012 – intentie , Q013- Moeilijkheid & Q014 – Belang (Basis: doelgroep n=1.754)

Binnen de niet-helmdragers is de bereidheid onder ouders het laagst en onder senioren het hoogst.

Ouders met jonge kinderen

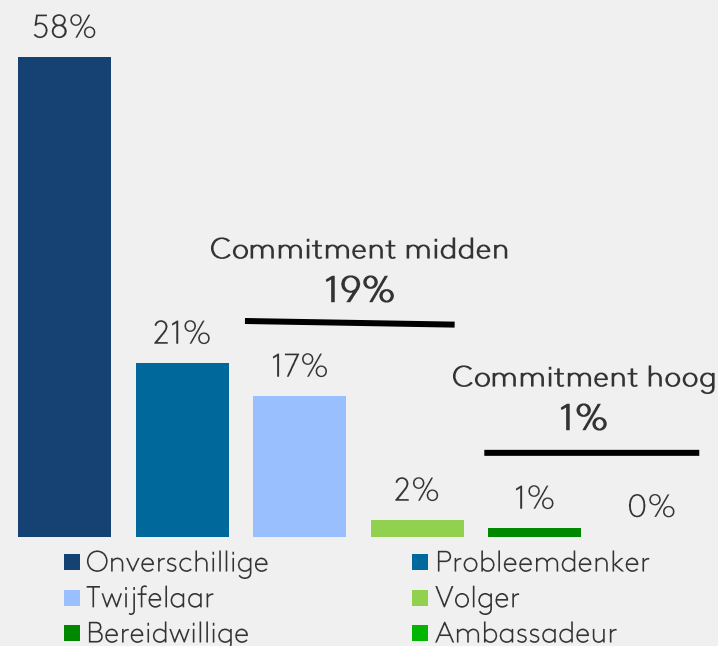
Commitment laag
84%

Forensen

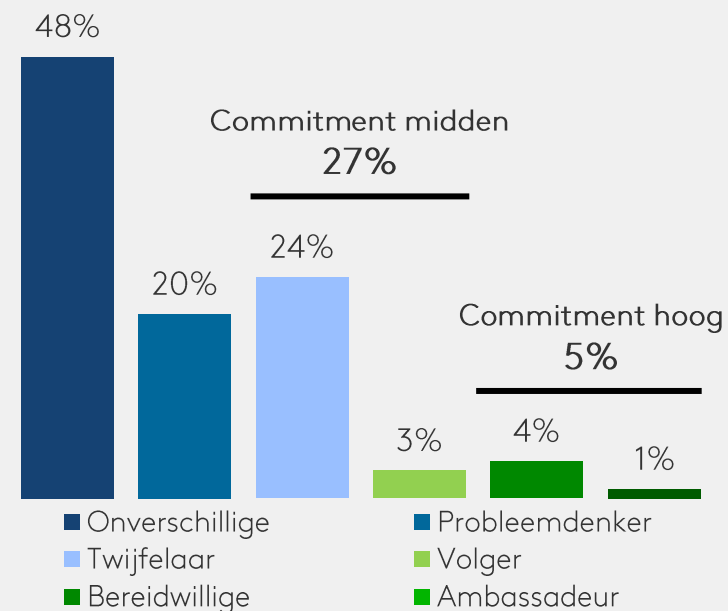
Commitment laag
79%

Senioren

Commitment laag
68%

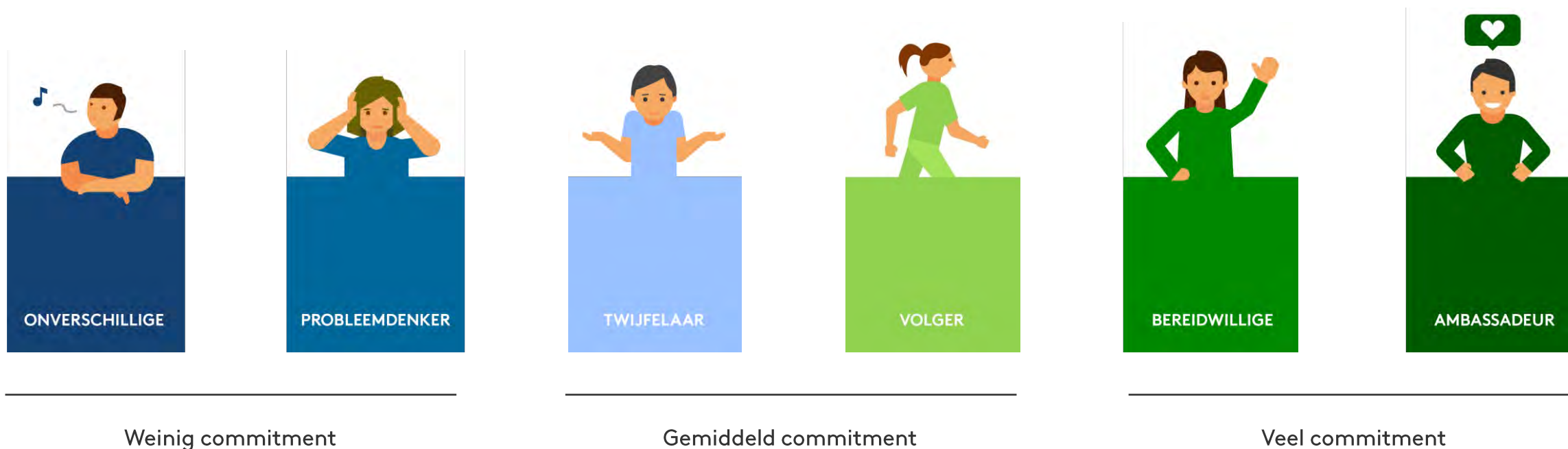

Onder oudere senioren is het aandeel Ambassadeurs hoger (2% tegenover 0%) en het aandeel Onverschilligen lager (44% tegenover 52%) dan onder jongere senioren.

Vraag | Commitment: Q012 – intentie, Q013 – Moeilijkheid & Q014 – Belang (Basis: doelgroep n=1.754)

Commitment segmenten totale doelgroep ten aanzien van de bereidheid voor het dragen van een fietshelm

Om de drijvers en belemmeringen per segment te achterhalen is de totale doelgroep (dus zowel helmdragers als niet-helmdragers) in zes segmenten verdeeld. Zeven op de tien respondenten hebben weinig commitment, twee op de tien respondenten hebben gemiddeld commitment en één op de tien heeft veel commitment. Aan de hand van het commitment model zijn de drijvers en belemmeringen voor het vrijwillig gebruik van fietshelmen bepaald. Deze worden op de volgende pagina's per segment beschreven.

Vraag | Commitment: Q012 – intentie , Q013- Moeilijkheid & Q014 – Belang (Basis: doelgroep n=1.754)

Onverschilligen zien relatief weinig noodzaak in het dragen van de fietshelm

Onverschilligen:

- maken relatief vaak gebruik van de stadsfiets (54% tegenover 12% van de Ambassadeurs).
- zijn vaker jong (38% van de Onverschilligen is 25 tot 45 jaar tegenover 4% van de Ambassadeurs).

Noodzaak

Onverschilligen:

- geven minder vaak aan dat het dragen van een fietshelm hen een veilig gevoel zou geven (17% tegenover 96% van de Ambassadeurs).
- geven minder vaak aan zich kwetsbaar te voelen zonder fietshelm in het verkeer (7% tegenover 84% van de Ambassadeurs).
- geven vaker aan het risico van hoofdletsel zonder fietshelm te accepteren (67% tegenover 6% van de Ambassadeurs).

Onverschillige

Gemiddelde scores in groep op een schaal van 1-10

Vragen:

Intentie	1.5
Moeilijkheid	2.8
Belang	1.6

Onverschilligen hebben de laagste intentie en staan het minst open voor de verandering. Zij vinden het onderwerp onbelangrijk. Deze groep zal het minst snel vrijwillig overgaan tot fietshelm gebruik.

ONVERSCHILLIGE

Probleemdenkers ervaren relatief veel weerstand rondom het dragen van de fietshelm

Probleemdenkers:

- geven vaker aan dat het moeilijk zou zijn om een fietshelm te dragen in het komende jaar (69% scoort een 8 of hoger op de 10-puntschaal tegenover 0% van de Ambassadeurs).
- maken relatief vaak gebruik van de stadsfiets (54% tegenover 12% van de Ambassadeurs).
- zijn relatief vaak jong (38% van de Probleemdenkers is 25 tot 45 jaar tegenover 4% van de Ambassadeurs).
- behoren relatief vaak tot de hoogste sociale klasse (A1) (32% tegenover 13% van de Ambassadeurs).

Weerstand

Probleemdenkers:

- geven vaker aan het gevoel te hebben dat het dragen van een helm hen wordt opgedrongen (47% tegenover 2% van de Ambassadeurs).
- geven vaker aan dat fietsen met een fietshelm er stom uit ziet (61% tegenover 9% van de Ambassadeurs).
- geven vaker aan dat een fietshelm niet lekker zit op het hoofd (67% tegenover 9% van de Ambassadeurs).
- geven vaker aan dat het dragen van een fietshelm veel gedoe is (79% tegenover 3% van de Ambassadeurs).

Vraag | Commitment: Q012 – intentie , Q013- Moeilijkheid & Q014 – Belang (Basis: doelgroep n=1.754)

Probleemdenker

Gemiddelde scores in groep op een schaal van 1-10

Vragen:

Intentie	1.5
Moeilijkheid	8.3
Belang	1.8

Probleemdenkers hebben een lage intentie en vinden het dragen van een fietshelm vooral moeilijk. Mensen die worden tegengehouden door moeilijkheid zitten vooral in deze groep.

PROBLEEMDENKER

Twijfelaars zijn relatief gevoelig voor de sociale norm en ervaren relatief weinig belemmeringen rondom het dragen van de fietshelm

Twijfelaars:

- geven vaak aan niet te weten of zij in het komende jaar een fietshelm zullen dragen (73% tegenover 15% van de Onverschilligen).
- geven vaak aan het dragen van een fietshelm niet belangrijk, maar ook niet onbelangrijk te vinden (49% tegenover 0% van de Ambassadeurs).
- fietsen voornamelijk op de elektrische fiets (70% tegenover 45% van de Probleemdenkers).

Sociale norm

- Ongeveer één op de drie Twijfelaars vindt dat iedereen een fietshelm zou moeten dragen (35% tegenover 8% van de Onverschilligen).
- Twijfelaars geven vaker aan dat als veel mensen in hun nabije omgeving een fietshelm zouden dragen, dat zij ook meer geneigd zouden zijn om dit te doen (52% tegenover 27% van de Probleemdenkers).

Belemmeringen

- Twijfelaars geven minder vaak aan dat het dragen van een fietshelm het plezier van het fietsen vermindert (26% tegenover 75% van de Probleemdenkers).
- Twijfelaars geven minder vaak aan dat het gebruik van de fietshelm teveel gedoe is (30% tegenover 80% van de Probleemdenkers).

Vraag | Commitment: Q012 – intentie , Q013- Moeilijkheid & Q014 – Belang (Basis: doelgroep n=1.754)

Twijfelaar

Gemiddelde scores in groep op een schaal van 1-10

Vragen:

Intentie	5.3
Moeilijkheid	2.8
Belang	5.8

Twijfelaars weten niet goed of zij een fietshelm willen dragen en geven aan dit niet belangrijk, maar ook niet onbelangrijk te vinden. Wel vinden ze het dragen van een fietshelm niet moeilijk.

TWIJFELAAR

Volgers zijn zich relatief bewust van de noodzaak van het dragen van een fietshelm, maar slechts één vijfde doet dit daadwerkelijk

Volgers:

- behoren vaker tot lagere sociale klassen (C/D) (42% tegenover 22%).
- zijn vaker man (60% tegenover 37% van de Twijfelaars).

Risicoperceptie

Volgers:

- hebben relatief vaak in de afgelopen drie jaar een ongeluk/valpartij met de fiets gehad (31% tegenover 13% van de Onverschilligen).
- geven vaker aan dat het dragen van een fietshelm hen een veilig gevoel zou geven (53% tegenover 17% van de Onverschilligen).
- geven vaker aan liever geen dingen te doen die risico's met zich meebrengen (56% tegenover 33% van de Probleemdenkers).
- geven minder vaak aan dat zij zichzelf een verantwoordelijke en veilig fietser vinden (67% tegenover 90% van de Ambassadeurs).
- geven minder vaak aan het risico op hoofdletsel zonder fietshelm te accepteren (20% tegenover 71% van de Probleemdenkers)

Volger

Gemiddelde scores in groep op een schaal van 1-10

Vragen:

Intentie	7.0
Moeilijkheid	4.3
Belang	5.3

Volgers zijn redelijk welwillend, maar hebben nog een extra zetje nodig om het belang sterker in te zien of om het iets makkelijker te maken.

VOLGER

Bereidwilligen ervaren een relatief sterke sociale norm ten aanzien van het dragen van een fietshelm

Bereidwilligen:

- gebruiken vaker de elektrische fiets (83% tegenover 46% van de Onverschilligen).
- zijn vaker laagopgeleid (25% tegenover 14% van de Onverschilligen).

Sociale norm

Bereidwilligen:

- geven aan meer andere fietsers te zien met een helm (zij zien gemiddeld 33% van de andere fietsers met een helm, Onverschilligen geven gemiddeld aan 12% met een helm te zien).
- geven vaker aan dat mensen in hun nabije omgeving het een goed idee vinden als zij een fietshelm zouden dragen (66% tegenover 10% van de Onverschilligen).
- geven vaker aan dat iedereen op een fiets een fietshelm zou moeten dragen (78% tegenover 8% van de Onverschilligen).

Bereidwillige

Gemiddelde scores in groep op een schaal van 1-10

Vragen:

Intentie	8.9
Moeilijkheid	3.2
Belang	7.7

Bereidwilligen zijn mensen met een behoorlijk hoge intentie om het gedrag te vertonen. Zij vinden het soms nog enigszins moeilijk om daadwerkelijk tot actie over te gaan.

BEREIDWILLIGE

Ambassadeurs schatten de kans op een ongeluk en hoofdletsel groter in en zien minder belemmeringen

Ambassadeurs:

- gebruiken vaker de elektrische fiets (88% tegenover 46% van de Onverschilligen).
- zijn relatief vaak 65+ (74% tegenover 24% van de Onverschilligen).

Risicoperceptie

Ambassadeurs:

- schatten de kans op een eenzijdig ongeluk minder vaak als (extreem) klein (10% tegenover 50% van de Onverschilligen).
- schatten de kans op hoofdletsel bij een val of ongeluk met de fiets vaker heel/extreem groot (49% tegenover 3% van de Onverschilligen). Ook schatten zij de gevolgen van hoofdletsel voor zichzelf vaker heel/extreem groot (49% tegenover 9% van de Onverschilligen).

Belemmeringen

- Ambassadeurs geven vaker aan dat zij zich er niets van zouden aantrekken als mensen hen zouden aankijken op het dragen van een fietshelm (94% tegenover 49% van de Probleemdenkers).
- Geen van de Ambassadeurs geeft aan dat het dragen van een fietshelm het plezier van het fietsen vermindert (74% van de Probleemdenkers vindt dit wel).

Ambassadeur

Gemiddelde scores in groep op een schaal van 1-10

Vragen:

Intentie	10.0
Moeilijkheid	0.0
Belang	9.5

Ambassadeurs hebben het sterkste commitment. Zij hebben een zeer hoge intentie om het gewenste gedrag uit te voeren en zien nauwelijks barrières.

AMBASSADEUR

Vraag | Commitment: Q012 – intentie , Q013- Moeilijkheid & Q014 – Belang (Basis: doelgroep n=1.754)

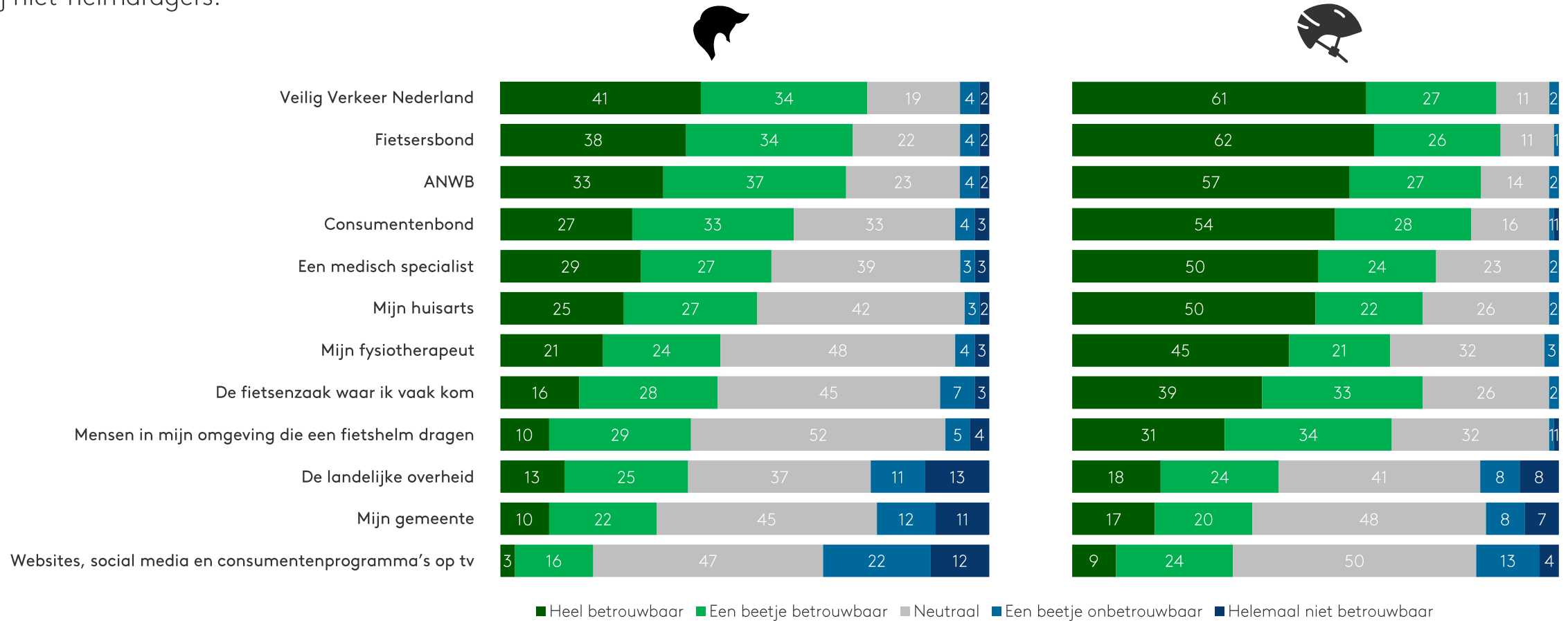
3.7

Afzender informatie fietshelm gebruik

Maatschappelijke belangenorganisaties worden gezien als betrouwbaarste bronnen voor informatie over de fietshelm, het vertrouwen in de overheid is relatief laag.

Men ziet de overheid en gezondheidszorgsector over het algemeen als minder betrouwbare afzenders dan de VVN, Fietsersbond en de ANWB. Helmdragers vinden alle bronnen betrouwbaarder dan niet-helmdragers. De rangordening naar betrouwbaarheid is wel hetzelfde als bij niet-helmdragers.

Vraag | In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen: (Basis: doelgroep ouders met jonge kinderen n=405)

3.8

Voorspellende drijvers vrijwillig fietshelm gebruik

Regressieanalyse

Met behulp van een *stepwise regressieanalyse* is onderzocht welke factoren het meeste invloed hebben op de intentie om een fietshelm te dragen.

Vanwege het risico op *overfitting* door het groot aantal gedragsfactoren is het aantal items eerst gereduceerd met behulp van een factor analyse. Hierbij is gebruik gemaakt van een *varimax rotatie* en zijn de volgende criteria gebruikt bij het bepalen van de best mogelijke reductie. Vervolgens is de *interne consistentie* van de constructen geanalyseerd met behulp van een Cronbach's alpha. Items die de *Cronbach's alpha* negatief beïnvloedden zijn vervolgens verwijderd. Van de overige variabelen is het gemiddelde genomen (na het hercoderen van antwoordopties in dezelfde richting).

Dit proces resulteerde in acht samengestelde constructen. Deze acht constructen zijn samen met 16 overige items (die niet in aanmerking kwam voor de exploratieve factor analyse) als onafhankelijke variabelen meegenomen in de regressieanalyse (methode: stepwise). De intentie om een fietshelm te dragen op een schaal van 0 tot 10 was de afhankelijke variabele.

Uitkomsten van de regressieanalyse zijn te vinden in hoofdstuk 3.3.

Wat voorspelt de intentie om een fietshelm te dragen in het komende jaar?

Aan de hand van een regressieanalyse met samengestelde constructen (d.m.v. een schaalanalyse) zijn gedragsfactoren in kaart gebracht die de intentie voor vrijwillig fietshelm gebruik in het komende jaar door fietsers beïnvloeden. In totaal zijn er acht significante voorspellers. Deze gedragsfactoren verklaren samen 61,5% van de variantie. De voorspellers worden hieronder, in volgorde van effectgrootte, toegelicht.

Significante voorspellers

1	2	3	4	5	6	7	8
Belang	Sociale norm en veiligheid	Type fiets	Overtuiging van effectiviteit beschermende werking fietshelm tegen hoofdletsel	Scepsis over persoonlijk nut en noodzaak	Maximale prijs	Ervaren ongemak en discomfort	Risico's
Effect*	.511	.226	.093	.065	-.060	-.043	.043
Positief Hoe hoger men het belang inschat van het dragen van een fietshelm, hoe hoger de intentie om deze te dragen in het komende jaar.	Positief Hoe hoger de sociale norm (d.w.z. hoe normaler fietshelm gebruik gevonden wordt) en het gevoel van veiligheid door het gebruik van een fietshelm, hoe hoger de intentie.	Het (voornamelijk) gebruik van een elektrische fiets ten opzichte van een stadsfiets voorspelt een hogere intentie om een fietshelm te dragen in het komende jaar.	Positief Hoe groter de effectiviteit van de helm in het beschermen tegen hoofdletsel wordt geschat, hoe hoger de intentie deze te dragen in het komende jaar.	Negatief Hoe hoger de scepsis over het persoonlijke nut en de noodzaak van de fietshelm, hoe lager de intentie om een fietshelm te dragen in het komende jaar.	Positief Hoe hoger de maximale prijs is die men voor een helm over heeft, hoe hoger de intentie voor het dragen van een fietshelm.	Negatief Hoe hoger het gepercipieerde ongemak en discomfort van een fietshelm, hoe lager de intentie om deze te dragen in het komende jaar.	Positief Hoe hoger de risico's van het fietsen zonder fietshelm (ingeschatte kans op ongeluk/letsel en de gevolgen hiervan) worden geschat, hoe hoger de intentie om een fietshelm te dragen.

*De gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt (β) laat de sterkte van het effect zien van een individuele voorspeller.

4 Bijlage

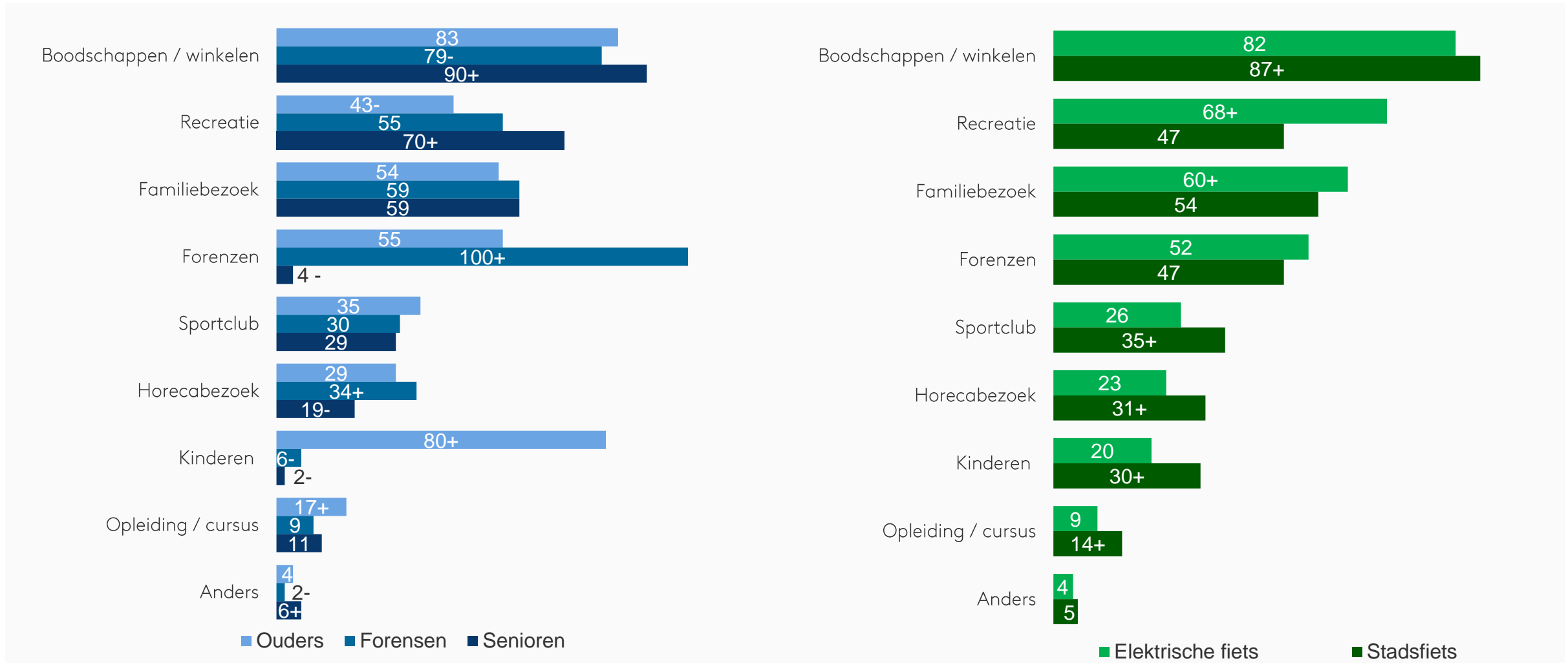

Uitsplitsingen

Redenen fietsgebruik

Uitsplitsing - Doelgroep en type fiets

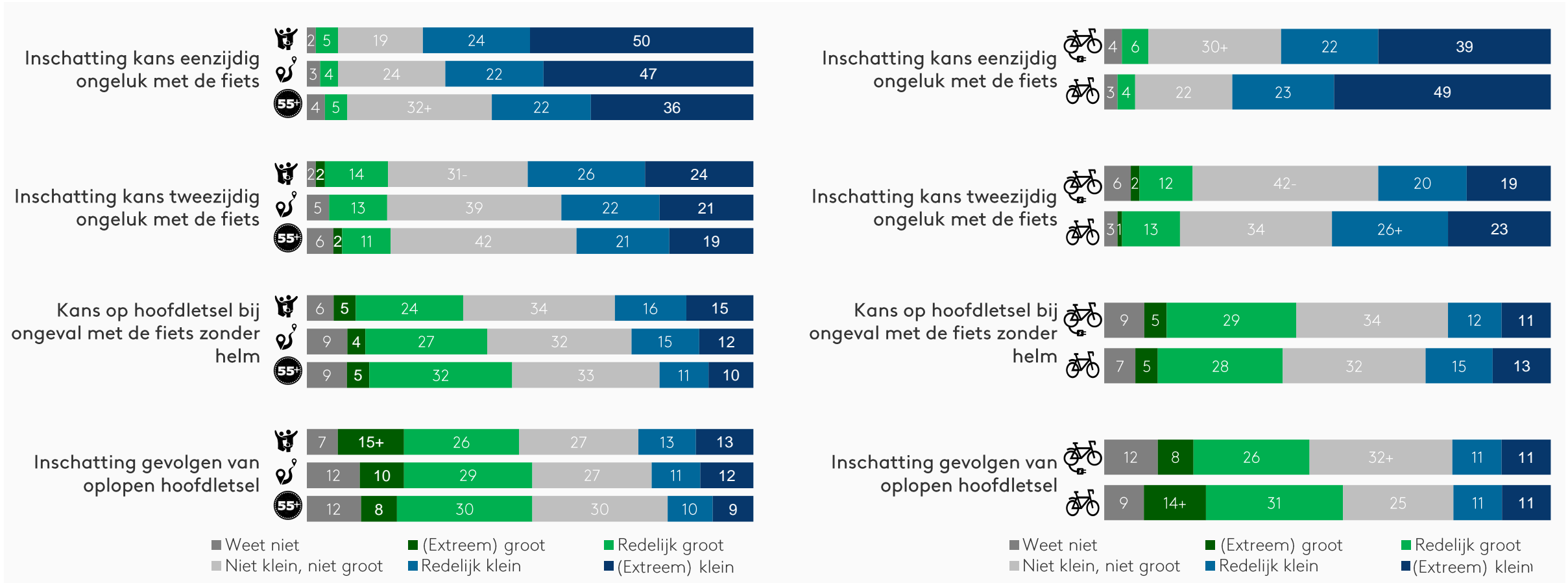

Vraag | Met welke reden(en) maakt u gebruik van uw fiets? (Basis: niet-helmdragers n=1.528)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde van de niet-helmdragers zijn aangegeven met een +/-

Perceptie van het risico op ongeluk val en oplopen hoofdletsel

Uitsplitsingen – Doelgroep en type fiets

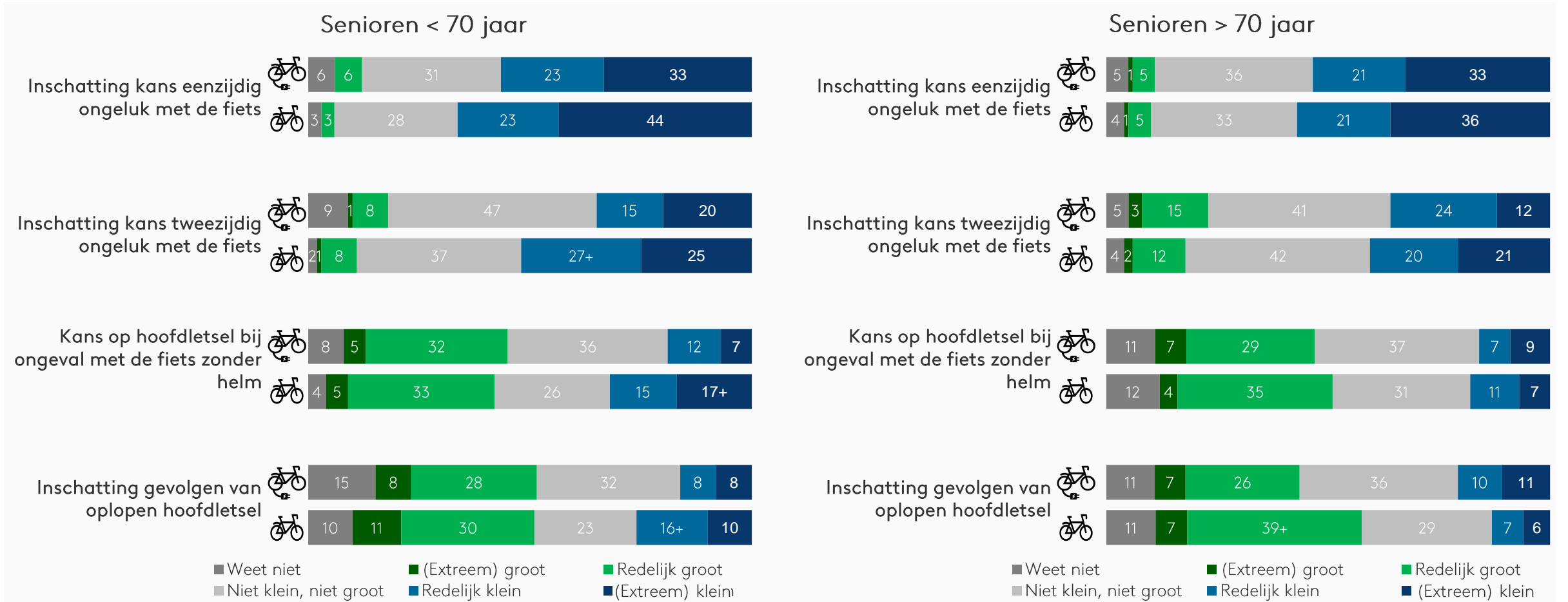

Vraag | Hoe groot schat u de kans in dat u een eenzijdig ongeluk krijgt tijdens het fietsen op een ^gekozen fiets? | Hoe groot is volgens u de kans dat u een tweezijdig ongeluk krijgt tijdens het fietsen op een ^gekozen fiets^? | Stel dat u geen fietshelm draagt, hoe groot is volgens u dan de kans dat u bij een val of ongeluk met uw ^gekozen fiets^ hoofdletsel oploopt? | Hoe groot schat u de gevolgen in voor uzelf wanneer u door een val of ongeval met uw ^gekozen fiets^ hoofdletsel oploopt? (Basis: niet-helmdragers n=1.528)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde van de niet-helmdragers zijn aangegeven met een +/-

Perceptie van het risico op ongeluk val en oplopen hoofdletsel

Uitsplitsingen – Senioren en type fiets

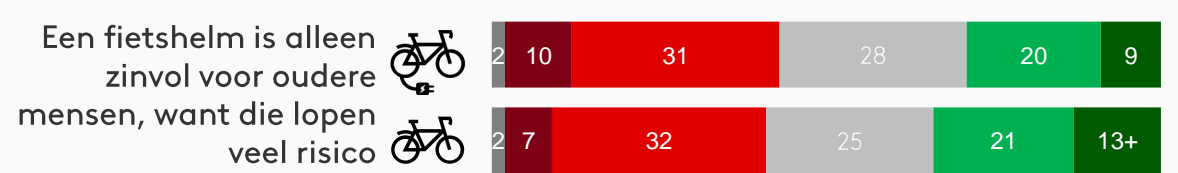
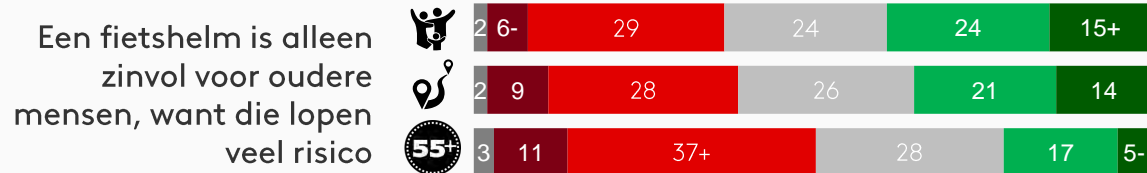
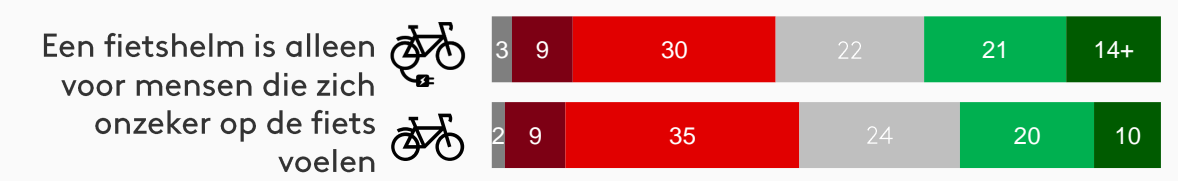
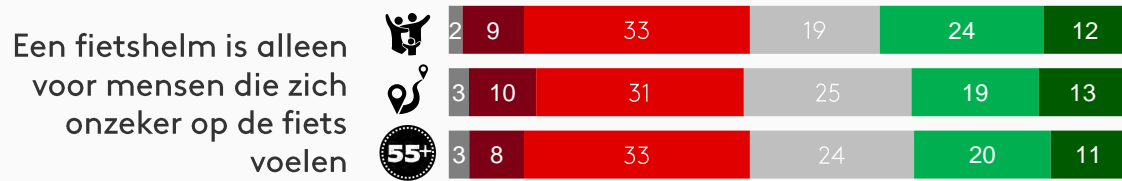
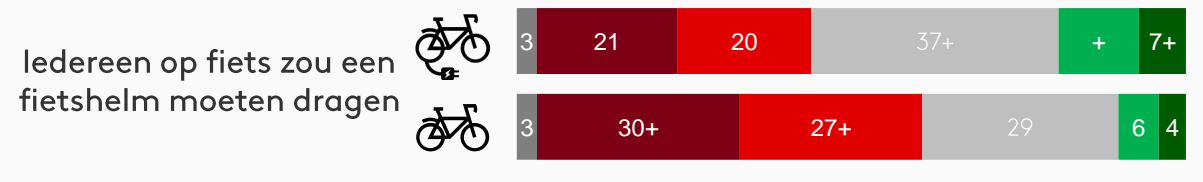
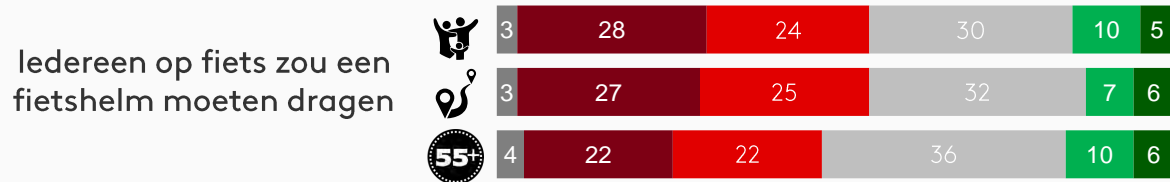

Vraag | Hoe groot schat u de kans in dat u een eenzijdig ongeluk krijgt tijdens het fietsen op een ^gekozen fiets? | Hoe groot is volgens u de kans dat u een tweezijdig ongeluk krijgt tijdens het fietsen op een ^gekozen fiets^? | Stel dat u geen fietshelm draagt, hoe groot is volgens u dan de kans dat u bij een val of ongeval met uw ^gekozen fiets^ hoofdletsel oploopt? | Hoe groot schat u de gevolgen in voor uzelf wanneer u door een val of ongeval met uw ^gekozen fiets^ hoofdletsel oploopt? (Basis: niet-helmdragers n=1.528)

Significante verschillen tussen het type fiets zijn aangegeven met een +/-

Perceptie injunctieve norm fietshelm gebruik

Uitsplitsingen – Doelgroep en type fiets

■ Weet niet ■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens

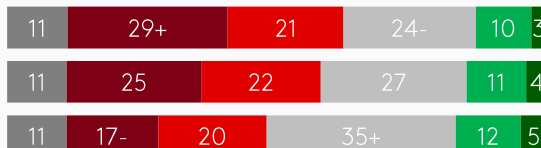
* Een sociale norm die aangeeft wat mensen zouden moeten doen volgens de heersende normen, waarden of regels.
 Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: niet-helmdragers n=1.528)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over de niet-helmdragers zijn aangegeven met een +/-

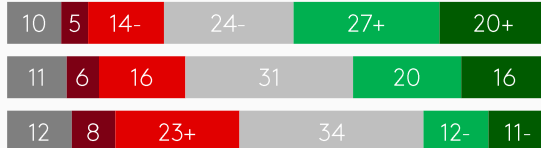
Reacties omgeving

Uitsplitsingen – Doelgroep en type fiets

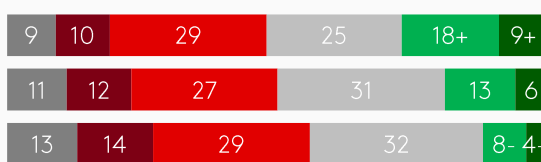
De mensen in mijn nabije omgeving die belangrijk voor mij zijn zouden het een goed idee vinden als ik een fietshelm draag

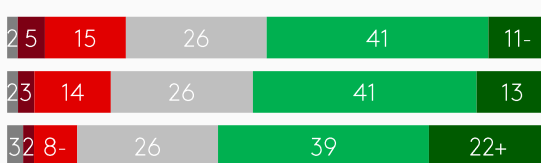
Mensen in mijn nabije omgeving zouden het raar vinden als ik een fietshelm draag

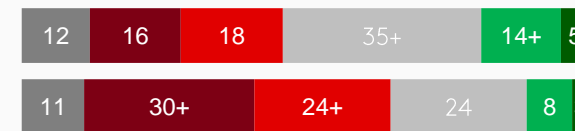
Als ik een fietshelm zou gebruiken verwacht ik negatieve reacties uit mijn omgeving

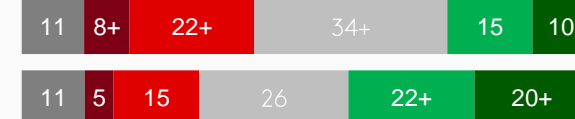
Ik trek me er niets van aan als mensen mij zouden aankijken op het dragen van een fietshelm

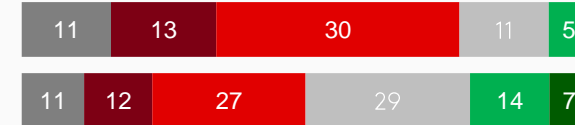
De mensen in mijn nabije omgeving die belangrijk voor mij zijn zouden het een goed idee vinden als ik een fietshelm draag

Mensen in mijn nabije omgeving zouden het raar vinden als ik een fietshelm draag

Als ik een fietshelm zou gebruiken verwacht ik negatieve reacties uit mijn omgeving

Ik trek me er niets van aan als mensen mij zouden aankijken op het dragen van een fietshelm

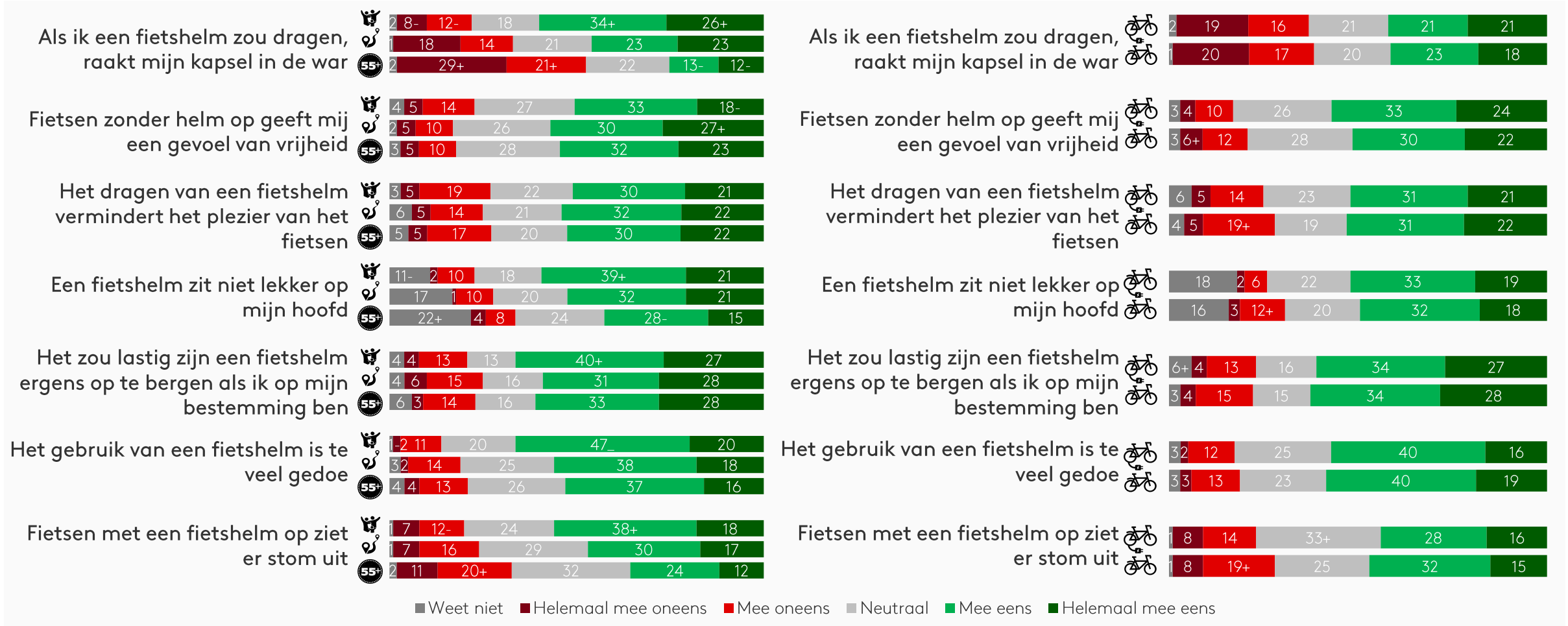
■ Weet niet ■ Helemaal mee oneens ■ Mee oneens ■ Neutraal ■ Mee eens ■ Helemaal mee eens

* Een sociale norm die aangeeft wat mensen zouden moeten doen volgens de heersende normen, waarden of regels.
 Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: niet-helmdragers n=1.528)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over de niet-helmdragers zijn aangegeven met een +/-

Praktische gevolgen

Uitsplitsingen – Doelgroep en type fiets

Vraag | Hieronder staan verschillende uitspraken over het gebruik van een fietshelm op uw ^gekozen fiets^. Geef aan in hoeverre u het hier mee eens of oneens bent. | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis : niet-helmdragers n=1.528)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Weerstand

Weerstand

Het percentage respondenten dat het (helemaal) eens is met de stelling, uitgesplitst per commitmentsegment

Weerstanden	Ambassadeurs	Bereidwilligen	Volgers	Twijfelaars	Probleemdenkers	Onverschilligen
Ik heb het gevoel dat het dragen van een fietshelm mij wordt opgedrongen	2%	14%	13%	23%	47%	36%
Ik vind al die pleidooien voor dragen van een fietshelm betutteling	2%	9%	16%	17%	63%	46%
Het is mijn eigen verantwoordelijkheid of ik een fietshelm wil dragen	52%	56%	69%	63%	89%	84%
Ik vind dat iedereen zelf moet bepalen of hij/zij een fietshelm wil gebruiken	39%	56%	64%	66%	88%	83%
Het komt er niet van om een fietshelm te dragen	3%	18%	29%	34%	49%	32%
Als ik een fietshelm zou dragen, raakt mijn kapsel in de war	0%	26%	36%	29%	52%	43%
Fietsen zonder helm op geeft mij een gevoel van vrijheid	14%	20%	53%	39%	68%	56%
Het dragen van een fietshelm vermindert het plezier van het fietsen	0%	14%	31%	27%	75%	56%
Een fietshelm zit niet lekker op mijn hoofd	0%	23%	33%	31%	67%	54%
Het zou lastig zijn een fietshelm ergens op te bergen als ik op mijn bestemming ben	29%	31%	47%	57%	69%	63%
Het gebruik van een fietshelm is te veel gedoe	3%	14%	29%	30%	80%	60%
Fietsen met een fietshelm op ziet er stom uit	0%	20%	25%	25%	61%	49%

Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: totale doelgroep n=1.754)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

Weerstand

Hoog risicobesef versus totaal niet-helmdragers

	Hoog risicobesef*	Totaal niet-helmdragers
Ik heb het gevoel dat het dragen van een fietshelm mij wordt opgedrongen	28% -	35%
Ik vind al die pleidooien voor dragen van een fietshelm betutteling	30% -	43%
Het is mijn eigen verantwoordelijkheid of ik een fietshelm wil dragen	77%	80%
Ik vind dat iedereen zelf moet bepalen of hij/zij een fietshelm wil gebruiken	74% -	80%
Het komt er niet van om een fietshelm te dragen	38%	37%
Als ik een fietshelm zou dragen, raakt mijn kapsel in de war	42%	41%
Fietsen zonder helm op geeft mij een gevoel van vrijheid	49% -	54%
Het dragen van een fietshelm vermindert het plezier van het fietsen	44% -	53%
Een fietshelm zit niet lekker op mijn hoofd	44% -	51%
Het zou lastig zijn een fietshelm ergens op te bergen als ik op mijn bestemming ben	61%	62%
Het gebruik van een fietshelm is te veel gedoe	50% -	58%
Fietsen met een fietshelm op ziet er stom uit	41%	45%

Vraag | Bent u het eens of oneens met de volgende uitspraken? (Basis: Hoog risicobesef: n=76 | Totaal niet-helmdragers n=1.528)

Significante verschillen ten opzichte van het gemiddelde over alle groepen zijn aangegeven met een +/-

*Hoog risicobesef | Indien men 'Extreem groot' of 'Heel groot' heeft geantwoord op de vraag: Stel dat u geen fietshelm draagt, hoe groot is volgens u dan de kans dat u bij een val of ongeluk met uw fiets hoofdletsel oploopt?

